

Wojciech
Zieleniewski

Z WĘDKĄ NA SZLAKU DOLINY ŚRODKOWEJ ODRY

ANGELFÜHRER „MITTLERE ODER“

Przewodnik wędkarski / Angelführer

Spis treści / Inhaltsverzeichnis

Przedmowa 5 Vorwort	Słubice, Frankfurt nad Odrą i okolice 61 Słubice, Frankfurt (Oder) und Umgebung
Podstawowe wiadomości o Odrze 7 Die Oder: Allgemeines und Wissenswertes	Górzycza i okolice 71 Górzycza und Umgebung
Głogów i okolice 21 Głogów und Umgebung	Kostrzyn nad Odrą i okolice 77 Kostrzyn nad Odrą und Umgebung
Bytom Odrzański i okolice 27 Bytom Odrzański und Umgebung	Trochę przepisów 85 Vorschriften: Was Sie beim Angeln beachten sollten
Nowa Sól i okolice 33 Nowa Sól und Umgebung	Przydatne adresy 97 Nützliche Adressen
Cigacice (Gmina Sulechów) i okolice 41 Cigacice (Gemeinde Sulechów) und Umgebung	
Krosno Odrzańskie i okolice 47 Krosno Odrzańskie und Umgebung	
Eisenhüttenstadt i okolice 55 Eisenhüttenstadt und Umgebung	

Wydawca: Urząd Miejski w Nowej Soli
Tekst: Wojciech Zieleniewski
Tłumaczenie na język niemiecki: Grzegorz Załoga
Zdjęcia lotnicze: Marek Krukiel
Opracowanie kartograficzne: Michał Motowidło
Projekt graficzny, skład i druk: **sandmedia** 68/45 35 700
Nowa Sól 2013
ISBN 978-83-916630-4-2

Szczecin

Frankfurt
(Oder)

Zielona
Góra

Wrocław

Opole

Ostrava

Kłodzko

Ziębice

Frankfurt
(Oder)

Elzabietów

Kłodzko

Ziębice

Nowa Sól

Bytom

Gliwice

Drogi Czytelniku!

Przewodnik, który masz przed sobą jest jednym z głównych elementów projektu pt. „Wędkarstwo - nasza pasja, która łączy ludzi, rzeki, regiony i euroregiony” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013, Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe Euroregionu „Spree-Nysa-Bóbr” oraz budżetu państwa. Ten zaś jest kontynuacją działań promocyjnych w ramach projektu „Odra dla turystów 2014 – rozwój turystyki wodnej na transgranicznym obszarze Doliny Środkowej Odry – etap II”, którego liderem jest Miasto Nowa Sól, a partnerami projektu są następujące miejscowości: Głogów, Bytom Odrzański, Cigacice (gm. Sulechów), Krosno Odrzańskie, Eisenhüttenstadt, Frankfurt (Oder), Ślubice, Górzycza oraz Kostrzyn nad Odrą.

Przewodnik, jak wskazuje jego tytuł, adresowany jest głównie do wędkarzy z obu krajów, tak mieszkających na obszarze nad środkową Odrą, jak i poza nim. Podano w nim podstawowe wiadomości o rzece, jej ichtiofaunie, zasadach wędkowania na niej w obu sąsiadujących państwach, o nadodrzańskich miejscowościach, lokalnych formach ochrony przyrody. Dołączono również nieco informacji o infrastrukturze wodno-turystycznej, które być może będą przydatne do zwodowania i zacumowania wędkarskiej łodzi, czy pontonu.

Nie omawiano tu szerzej metod połowu, czy rodzajów przynęt, bo te powszechnie stosowane na innych wodach nie wymagają żadnych specjalnych modyfikacji przy połowach na Odrze, poza tym służą temu inne opracowania. Skupiono się za to na informacjach, które pozwolą na świadome wybranie łowiska, czy obiektu połowu w pobliżu omawianych miejscowości. Opisy zostały ułożone zgodnie z biegiem rzeki i zaopatrzone w stosowne zdjęcia oraz mapki sytuacyjne.

Zatem miłej lektury i do zobaczenia z wędką nad brzegami pięknej Odry!

Lieber Leser!

Vorliegender Angelführer ist eines der wichtigsten Ergebnisse im Rahmen der Umsetzung des Vorhabens „Angelsport: eine Leidenschaft, die Menschen, Flüsse, Regionen und Euroregionen miteinander verbindet“. Es wird aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms für grenzübergreifende Zusammenarbeit zwischen Polen (Wojewodschaft Lubuskie) und dem Land Brandenburg 2007-2013, Klein- und Netzwerkprojektfonds der Euroregion „Spree-Neiße-Bober“ sowie Haushaltsmitteln der Republik Polen finanziell gefördert. Hierbei handelt es sich wiederum um eine Fortsetzung der im Rahmen des Interreg-Projektes „Die Oder für Touristen 2014: Entwicklung des Wassertourismus im grenzübergreifenden Gebiet der Mittleren Oder (Phase II)“ umgesetzten PR- und Marketingmaßnahmen; Lead-Partner dieses Vorhabens ist die Stadt Nowa Sól, Projektpartner sind u.a. die Anrainerstädte Głogów, Bytom Odrzański, Cigacice (Gemeinde Sulechów), Krosno Odrzańskie, Eisenhüttenstadt, Frankfurt (Oder), Ślubice, Górzycza sowie Kostrzyn (Oder).

Der Angelführer wendet sich hauptsächlich an alle Angelfreunde aus beiden Ländern, die sowohl hier im Mittleren Odertal, aber natürlich auch in anderen Regionen leben. Besondere Berücksichtigung fanden allgemeine Angaben sowie Wissenswertes über die Oder und ihre Ichthyofauna, Grundlagen und Vorschriften des Angelsports in Polen und Deutschland, die interessantesten Orte und Anrainerstädte entlang des Wasserwanderweges „Mittlere Oder“ sowie die wichtigsten Naturschutzgebiete. Ebenso enthalten sind einige Informationen über die touristische Infrastruktur entlang des Flusses, insbesondere all jene Plätze, an denen man Anlegen oder sein Boot zu Wasser lassen kann. Auf die einzelnen Angelmethoden wurde hingegen nicht eingegangen, da sich diese – auf die Oder bezogen – nicht grundlegend unterscheiden oder besonderer Modifikationen bedürfen; zudem liegen hierzu zahlreiche andere Veröffentlichungen vor. Hauptanliegen vorliegenden Angelführers „Mittlere Oder“ ist demnach, Sie auf die besten Angelplätze in der näheren Umgebung der jeweils beschriebenen größeren Ortschaften hinzuweisen und Ihnen somit eine entsprechende Auswahl je nach Ihren Vorlieben zu ermöglichen. Die jeweiligen Beschreibungen folgen dem Flusslauf (stromabwärts) und wurden mit zahlreichen Fotos und Lagekarten ergänzt.

Wir wünschen Ihnen eine angenehme Lektüre und hoffen auf Ihren baldigen Besuch hier entlang der wunderschönen Oder!

Podstawowe informacje o Odrze

Źródła Odry biją na wysokości 634 m n.p.m. ze zboczy góry Fildlův Kopec w Górach Oderskich w Sudetach Wschodnich w Republice Czeskiej, a uchodzi ona do Rostoki Odrzańskiej – części Zalewu Szczecińskiego w pobliżu Polic. Długość całkowita rzeki wynosi 854,3 km (choć najnowsze źródła podają już długość 840,9 km), co czyni ją drugą pod tym względem rzeką w Polsce, czwartą w Niemczech i dwudziestą piątą w Europie. Na terytorium Polski przypada 741,6 km jej biegu, przy czym na długości 161,7 km, począwszy od ujścia Nysy Łużyckiej (km 542,4) po Widuchową, środkiem jej nurtu biegnie granica państwowa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, poprowadzona następnie przez 17,1 km jej lewą odnogą – Odrą Zachodnią. Długość opisanego w tym przewodniku odcinka rzeki od okolic Głogowa do ujścia Warty pod Kostrzynem nad Odrą

Fot. Wojciech Zieleniewski

Graniczna Odra w okolicach Krzesina
Grenzoder bei Krzesin

sięga ok. 230 km. Odra płynie tutaj w obrębie trzech pradolin, kolejno – w granicach fragmentu Pradoliny Głogowskiej (odcinek od Głogowa do Stanów), Warciańsko-Odrzańskiej (od Cigacic do ujścia Pilszki) oraz Toruńsko-Eberswaldzkiej (poniżej Górzycy). Do tych rozległych, równoleżnikowych obniżień powstałych w wyniku spływu wielkich, roztopowych wód lądolodu rzeka przerzuca swój nurt dwoma odcinkami przełomowymi, przebiegającymi w mezoregionach

Die Oder: Allgemeines und Wissenswertes

Die Oderquelle befindet sich auf 634 m ü.d.M. nahe des Fildlův Kopec (Fiedelhübel) im mährischen Odergebirge (Ostsudeten, Tschechische Republik), sie mündet schließlich über mehrere Arme im Stettiner Haff in der Nähe von Police (ehemals Pölitz).

Die Gesamtlänge beträgt 854,3 km (neueste Arbeiten geben hingegen eine Länge von 840,9 km an); damit ist die Oder der zweitgrößte Fluss in Polen, der viertgrößte in der Bundesrepublik Deutschland, und in Europa belegt sie wiederum den 25. Platz. Auf polnisches Hoheitsgebiet entfallen insgesamt 741,6 km, wobei die Oder auf 161,7 km, von der Mündung der Lausitzer Neiße bei km 542,4 bis nach Widuchowa (Fiddichow) zugleich die Grenze zwischen der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland bildet. Weiter flussabwärts verläuft der Grenzfluss über 17,1 km dann entlang eines Flussarms, der sog. Westoder.

Die Länge des in vorliegendem Anglerführer beschriebenen Abschnitts – von Głogów (Glogau) bis zur Warthemündung bei Kostrzyn/Oder (Küstrin) beträgt etwa 230 km. Hier fließt die Oder durch gleich drei Urstromtäler: das Glogau-Baruther Urstromtal (von Głogów bis nach Stany, ehemals Aufhalt), das Netze-Warthe Urstromtal (von Cigacice, einst Tschicherzig bis zur Pleiske-Mündung) sowie das Thorn-Eberwalder Urstromtal (unterhalb von Górzycy, ehemals Görz/Oder). Auf ihrem Weg hin zu diesen weitläufigen, flachen Niederungen – entstanden im Verlaufe des Rückzugs mächtiger Gletscherformationen zum Ende der Weichsel-Kaltzeit – durchquert die Oder ebenso breite Schluchten, wie sie für die beiden Kleinlandschaften Neusalzer Niederung sowie Lebuser Oderschucht typisch sind.

Pradolina Warciańsko-Odrzańska koło Gostchorza
Netze-Warthe Urstromtal bei Gostchorze

Fot. Wojciech Zieleniewski

Powódź
Hochwasser

wód, nie wyłączając powodzi. Na wysokości Głogowa przepływ średnioroczny z wielolecia w Odrze wynosi ok. 217 m³/s, zaś poniżej ujścia do niej Warty ok. 527 m³/s (w tym Warty ok. 224 m³/s). W czasie katastrofalnej powodzi z 1997 roku ekstremalnie wysokie przepływy chwilowe rzeki aż dziesięciokrotnie przewyższały średnie z wielolecia. Powierzchnia całkowita dorzecza Odry obejmuje 119.074 km², przy czym na terytorium Polski przypada aż 89%, Niemiec – 5% i Czech 6%. Obszar dorzecza rzeki poniżej ujścia Warty wynosi 108.186 km², czyli 91% jego całości.

Odra była od stuleci wykorzystywana na wiele sposobów. Tę początkowo dziką, meandrującą rzekę, rozdzielającą się często na kilka koryt stopniowo przeobrażano, głównie do celów żeglugowych. Najpoważniejsze prace regulacyjne zaczęły się tutaj w XVIII wieku, a ich największe nasilenie miało miejsce w drugiej połowie XIX i pierwszej XX stulecia. Łożysko rzeki zostało zabudowane licznymi ostrogami (tamami poprzecznymi, główkami), zaopatrzone w obwałowania, co znacznie zredukowało kontakt z terenami zalewowymi, skrócone poprzez przekopy odcinające wiele starorzeczy. Pierwotna długość trasy przepływu Odry została zmniejszona aż o 187 km, co oczywiście musiało wpłynąć na wzrost szybkości prądu wody.

Szerokość koryta Odry na omawianym fragmencie jest w pewnych granicach zmienna, jednak, co oczywiste, generalnie stopniowo rośnie.

Obniżenia Nowosolskiego i Lubuskiego Przełomu Odry.

Odra należy do rzek o zasilaniu śnieżno-deszczowym, przy czym górna część jej dorzecza przypada na tereny górskie i podgórskie, przyjmuje też szereg sudeckich dopływów, a w tego rodzaju zlewniach opady, topnienie śniegów, jak i spływy mogą być bardzo intensywne, co przekłada się na szybkie zmiany poziomu

Die Oder wird überwiegend von Regenwasser und Schnellfällen gespeist, wobei ihr oberes Einzugsgebiet von einer typischen Mittelgebirgslandschaft geprägt wird, das wiederum zahlreiche Zuflüsse aus den Sudeten umfasst; in derartigen Einzugsgebieten können Regenfälle sowie das Abtauen der Schneemassen sehr intensiv ausfallen, so dass der Wasserpegel generell

hohen sowie schnell eintretenden Schwankungen unterliegt; muss die Oder unter solchen Bedingungen zudem das Wasser der vielen kleineren Flussläufe aufnehmen, kommt es ebenso zu Überschwemmungen. Bei Głogów beträgt der mittlere Volumenstrom etwa 217 m³/s, unmittelbar unterhalb der Warthemündung etwa

527 m³/s (wobei der Volumenstrom der Warthe selbst etwa 224 m³/s beträgt). Während des katastrophalen Hochwassers im Jahre 1997 erreichten diese Durchflussmengen zeitweise das Zehnfache der angegebenen Mehrjahresmittel. Das Einzugsgebiet der Oder umfasst eine Gesamtfläche von 119.074 km², wovon allein 8% auf Polen, 5% auf die Bundesrepublik sowie 6% auf Tschechien entfallen. Insgesamt 108.186 km², d.h. 91%, umfasst das Einzugsgebiet der Oder unterhalb der Warthemündung.

Seit Jahrhunderten wird die Oder auf die unterschiedlichsten Arten genutzt. Anfangs ein noch wilder, naturbelasser Fluss mit zahlreichen Mäandern, häufig mit gleich mehreren Flussarmen, wurde sie Schritt für Schritt umgestaltet, vor allem mit der Zielsetzung, eine reguläre Schifffahrt zu ermöglichen. Die diesbezüglich wichtigsten Arbeiten zur Regulierung des Flusses wurden bereits im 18. Jahrhundert aufgenommen und dann vor allem im 19. und 20. Jahrhundert abgeschlossen. Im Rahmen dieser Arbeiten zur Regulierung des Flusses errichtete man zahlreiche Buhnen,

Fot. Andrzej Kornas

Roboty hydrotechniczne na Odrze
Wasserbauliche Arbeiten an der Oder

Przed Głogowem w najwyższych miejscach sięga ona ok. 120 m, a poniżej ujścia Warty ponad 300 m, jednak na przekopach w górnej części tego odcinka spada nawet do 75 m. Z kolei szerokość rzeki mierzona pomiędzy wierzchołkami przeciwnych ostróg waha się od 60 m na początku omawianego odcinka do nawet 170 poniżej ujścia Warty. Głębokość w korycie Odry zmienia się w zależności od wielkości przepływów, tymi zaś steruje się w pewnych granicach do celów żeglugowych za pomocą zbiorników retencyjnych w górnej części dorzecza, co obecnie i tak nie wystarcza do utrzymania minimalnych głębokości tranzytowych. Nominalna głębokość przy niskich stanach średnich dla celów żeglugi rzecznej waha się w tu granicach 1,4–2,0 m, tym niemniej występują lokalne wypłycenia ograniczające ją do zaledwie 0,7–1,0 m. Z drugiej strony należy wiedzieć, że w wielu miejscach wynosi ona nawet ponad 4 m, oraz że prądy i zawirowania wytworzone przy ostrogach potrafią przy niektórych z nich dokonać znacznie głębszych wymyć. Szybkość głównego nurtu w Odrze zależna jest oczywiście od poziomu wód i charakteru odcinka. Podczas stanów średnich oscyluje ona w granicach 0,6–1,0 m/s, przy czym prąd wolniejszy jest zazwyczaj na odcinkach pradolinnych, a szybszy na fragmentach przełomowych.

Omawiany tutaj odcinek rzeki mieści się w całości w granicach tzw. „Odry swobodnie płynącej”. To fragment cieklu poniżej ostatniego na niej stopnia wodnego w Brzegu Dolnym pod Wrocławiem w km 281,6 do ujścia, na którym w odróżnieniu od górnego biegu nie posadowiono żadnej budowli piętrzącej. Niestety, przegród dolinowych, w dodatku bez przejść dla ryb, jest wciąż

Odrzańska barka
Oderkahn

schüttete Deiche auf und nahm Durchstiche vor, die die vielen nunmehr Altarme vom neuen Flussbett der Oder trennten. Somit verkürzte man den Flusslauf um stattliche 187 km, womit freilich ebenso die Fließgeschwindigkeit deutlich zunahm.

Die Breite des Flusses unterscheidet sich hier im Bereich der Mittleren Oder recht unwesentlich, nimmt jedoch generell – wie zu erwarten – stromabwärts stufenweise zu. Vor Głogów beträgt die Entfernung zwischen den Ufern an den breitesten Stellen etwa 120 m, unterhalb der Warthemündung stellenweise über 300 m, und im Bereich der Durchstiche im oberen Verlauf der Mittleren Oder lediglich 75 m. Zwischen den jeweils gegenüberliegenden Buhnen beträgt die Entfernung hingegen von anfangs 60 m bis zu 170 m im Bereich der Warthemündung. Die Tiefe ist wiederum abhängig von den jeweiligen Volumenströmen und der sich hieraus ergebenden Fließgeschwindigkeit; die Schiffbarkeit der Oder wird diesbezüglich über Staueisen im Oberlauf des Flusses reguliert, was derzeit jedoch bei weitem nicht ausreicht, um entsprechende Mindesttiefen zu gewährleisten. Bei Niedrigwasser schwanken die Pegelstände zwischen 1,40 m und 2,00 m, wobei stellenweise Sediment-

ablagerungen auftreten, die Wassertiefe wiederum auf 0,70 bis 1,00 m begrenzen. Andererseits werden an vielen Stellen – insbesondere im Bereich der Fahrinne – Wassertiefen von bis zu 4 m verzeichnet, an einigen Buhnen verursachen Stromschnellen und Wirbel sogar noch wesentlich tiefere Stellen. Die Fließgeschwindigkeit des Hauptstroms unterscheidet sich wiederum je nach Wasserstand und den naturräumlichen Gegebenheiten eines Abschnitts. Bei mittleren Pegelständen beträgt sie zwischen 0,60 und 1,0 m/s, wobei sie in den Abschnitten, in denen der Fluss

dużo na jej najważniejszych dopływach. Według polskiej klasyfikacji Odra na objętym przewodnikiem odcinku zaliczana jest w większości do dróg wodnych II klasy, jedynie poniżej Kostrzyna nad Odrą do III klasy, stanowiąc jednocześnie niemiecką, federalną drogę wodną na odcinku granicznym.

Rzeka ta od zarania była ważnym szlakiem komunikacyjnym i to nie tylko żeglownym. Wzdłuż jej doliny, a zatem w przybliżeniu wzdłuż osi południe-północ, poprowadzono ważne arterie drogowe i kolejowe. Jednocześnie ze względu na swą wielkość stanowiła ona poważną przeszkodę terenową dla transportu w kierunku równoleżnikowym zmuszając do budowy długich mostów, utrzymywania przepraw promowych. Intensywność przewozów taborem rzeczonym na większości omawianego odcinka Odry w ostatnich latach radykalnie spadła. Przyczyniły się do tego m.in. zniszczenia budowli regulacyjnych spowodowane głównie powodzią 1997 roku, utrzymujące się długo w ostatnich latach niżówki, ogólna, zła sytuacja gospodarcza w Europie. Fakt zmniejszenia się przewozów Odrą wędkarze oraz miłośnicy przyrody powinni przyjąć z aprobatą, gdyż szeroko rozumiany wpływ transportu rzeczynego na ichtiofaunę jest bezdyskusyjnie negatywny. Równolegle w Polsce wyraźnie zauważalny jest wzrost zainteresowania powrotem do dawnego turystycznego wykorzystania rzeki, czego przykładem jest choćby projekt, w wyniku, którego powstał m.in. ten przewodnik.

Odra i jej dolina stanowią jeden z najważniejszych w tej części naszego kontynentu korytarzy ekologicznych. Stale stosunkowo niewielki, w porównaniu do innych dużych rzek zachodnioeuropejskich, stopień przekształcenia, znaczny areał lasów łąkowych, niezwykła różnorodność siedlisk, bogactwo gatunkowe flory i fauny

Jedno z wielu siedlisk odrzańskiej doliny
Biotop im Odertal

Urstromtäler durchquert, geringer ausfällt als in den oben beschriebenen Schluchten.

Der hier besprochene Abschnitt der Mittleren Oder umfasst vollständig jenen Flussabschnitt, den man „frei fließende Oder“ nennt. Er reicht von der letzten Staustufe in Brzeg Dolny bei Wrocław (Breslau), km 281,6, bis hin zur Mündung; im Unterschied zum

Przeprawa promowa przez Odrę
Oderfähre

oberen Flusslauf wurden hier nämlich keinerlei Stauanlagen errichtet. Leider aber gibt es insbesondere im Bereich der größeren Zuflüsse noch immer viel zu viele wasserbauliche Anlagen, die zudem häufig nicht mit entsprechenden Fischtreppen ausgestattet wurden. Laut polnischer Klassifikation zählt die Mittlere Oder zu den Wasserstraßen der Klasse II, lediglich unterhalb von Kostrzyn (Oder) weist sie die Wasserstraßenklasse III auf; die Grenzabschnitte einschließlich Westoder sind zugleich Bundeswasserstraßen.

Der Fluss war seit jeher ein wichtiger Verkehrsweg, und dies nicht nur als Wasserstraße. Entlang des Odertals verlaufen – in etwa in Nord-Süd-Richtung – zahlreiche bedeutende Straßen und Bahnstrecken. In Ost-West-Richtung stellte sie jedoch aufgrund ihrer Größe zugleich ein enormes Hindernis für den Personen- und Güterverkehr dar, weshalb Brücken zu errichten sowie Fähren zu betreiben waren. Der Güterverkehr auf dem Fluss selbst ging in den letzten Jahren deutlich zurück. Hauptgründe hierfür sind u.a. die vom Hochwasser im Jahre 1997 verursachten Schäden an den wasserbaulichen Anlagen, der seit Jahren anhaltende Konjunkturrückgang sowie die im Allgemeinen schlechte wirtschaftliche Lage in Europa. Dieser Umstand hingegen sollte alle Angler und Naturliebhaber mit Freude erfüllen, ist der Einfluss

decydują o obecnych wartościach przyrodniczych tych terenów. W celu ich zabezpieczenia ustanowiono tu szereg form obszarów ochronnych - m.in. park narodowy, rezerwat, parki krajobrazowe, siedliskowe i ptasie obszary systemu Natura 2000. Zostały one wymienione przy poszczególnych opisach.

Wody rzeki od początku stanowiły obfite źródło pożywienia dla ludzi – łowiono tu w dużych ilościach raki, minogi, ryby. Pierwsze osady nadodrzańskie miały przede wszystkim charakter rybacki. Skutki intensywnej industrializacji, głównie Śląska, dla ichtiofauny rzeki i tutejszego rybactwa okazały się niestety rujnujące. Stałe pogarszanie się zapachu i smaku mięsa ryb odrzańskich do stopnia wykluczającego ich spożycie, a także ciągle powtarzające się ich śnięcia powodowane zrzutami ogromnych ilości nieoczyszczonych ścieków doprowadziły w latach 50-60. XX wieku do upadku rybactwa na środkowym biegu Odry. Od tego czasu do roku 2005 z pewnymi przerwami PZW – użytkownik rybacki polskiej części omawianego fragmentu rzeki kontynuował odłowy sieciowe, jednak pozyskiwana w ten sposób ryba była w całości przeznaczana na przerzuty do innych jego wód, gdzie stopniowo pozbywała się charakterystycznego, fenolowego „odrzańskiego zapachu”. Połowry te były całkiem spore, bo sięgały rocznie średnio około 20-30 ton. Od dłuższego już czasu zawartość metali ciężkich i innych szkodliwych związków w mięsie ryb mieści się w normach, ale równocześnie w Polsce znacznie wzrosła presja wędkarska na tę rzekę. Na omawianym w tym przewodniku odcinku strona polska nie prowadzi obecnie za pomocą narzędzi rybackich żadnych połowów.

Rybak rzeczny - zanikająca profesja
Flussfischer, ein aussterbender Beruf

des Schiffsverkehrs auf die Ichthyofauna des Flusses doch zweifelsfrei negativ zu bewerten. Parallel hierzu gibt es in Polen – eingedenk der hiermit verbundenen Traditionen – ein immer stärkeres Interesse an einer touristischen Nutzung der Oder, wovon zumindest jenes Vorhaben zeugt, in dessen Ergebnis u.a. vorliegender Angelführer entstand.

Die Oder und ihre jeweiligen Täler bilden zugleich einen der wichtigsten ökologischen Korridore in diesem Teil Europas. Die im Vergleich zu anderen großen Flüssen in Westeuropa relativ gering ausfallenden menschlichen Eingriffe auf den Zustand der Oder, weitläufige Flussauen, eine ungewöhnliche Vielfalt von Lebensräumen sowie ein damit einhergehender, sowohl Flora als auch Fauna umfassender Artenreichtum sind ihrerseits ausschlaggebend für den gegenwärtigen, nicht nur landschaftsökologischen Wert der Mittleren Oder. Um ihn zu bewahren, wurden zahlreiche Naturschutzgebiete – von National- und Landschaftsparks bis hin zu FFH- und Vogelschutzgebieten im Rahmen des Natura 2000-Netzwerks – errichtet.

Ausführlichere Informationen hierzu finden Sie nachfolgend in den jeweiligen Kapiteln.

Seit der frühesten Besiedlung dieser Landschaft diente der Fluss als außergewöhnlich reichhaltige Nahrungsquelle: in großen Mengen gefangen wurden Krebse, Neunaugen und Fische. Die ersten Siedlungen entlang des Flusses waren vor allem Fischerdörfer. Dann folgte jedoch die Industrialisierung, hauptsächlich Oberschlesiens, die sich schließlich für die Ichthyofauna des Flusses im Allgemeinen sowie den Fischfang im Besonderen verheerend auswirkte. Zunehmend

Fot. Wojciech Zieleniewski

Udany polów z odrzańskiego starorzeczka
Gelungener Fang im Altarm der Oder

w końcu XVII w. i do dziś sankcjonowanych. Odłowione ryby przeznaczone są do konsumpcji i sprzedawane na żywo, z lodu, czy też po przetworzeniu. Na krótkim odcinku Odry bezpośrednio poniżej ujścia Nysy Łużyckiej jest jeszcze dwóch niemieckich użytkowników (patrz opis okolic Eisenhüttenstadt). Na polskiej części rzeki objętej niniejszym przewodnikiem gospodarzem rybackim jest wyłącznie Polski Związek Wędkarski poprzez swoje trzy, posiadające sporą autonomię Okręgi. Są nimi kolejno z biegiem rzeki - Okręg w Legnicy, Zielonej Górze oraz w Gorzowie Wlkp. Na PZW Okręg w Zielonej Górze przypada zdecydowanie najdłuższy odcinek Odry liczący 155,6 km - od ujścia Dobrzejówki do ujścia Pliszki.

Obecny stan wiedzy pozwala stwierdzić, że Odry na odcinku do Głogowa do ujścia Warty zasiedlają co najmniej 2 gatunki minogów i 48 gatunków ryb, co jest ilością bardzo dużą. Zawdzięczać to należy przede wszystkim znacznemu zróżnicowaniu środowiska wodnego tej dużej rzeki, licznym dopływom, a także zarybieniom. Z drugiej strony trzeba pamiętać, że kilka gatunków pojawia się w jej wodach okresowo,

Rybacka Spółdzielnia „Regalica” w Gryfinie odławia Odry dopiero począwszy od ujścia Myśli, a więc około 12 km poniżej ujścia Warty. Odmienne przedstawia się sprawa w Niemczech. Otóż na odcinku od wysokości Neuzele do końca omawianego odcinka i znacznie poniżej połowy rybackie prowadzi od sześciu pokoleń rodzina Schneiderów, co wynika z przywilejów nadanych jej już

verschlechterten sich Geruch und Geschmack der Fische, bis hin dazu, dass viele nicht mehr genießbar waren. Zudem erkrankten sie immer häufiger, da man Unmengen ungeklärter Abwässer in den Fluss einleitete. Dies führte in den 50er und 60er Jahren des 20. Jahrhunderts dazu, dass man die Fischerei hier auf dem Abschnitt der Mittleren Oder gänzlich einstellte. Der für diesen Flussabschnitt zuständige Polnische Anglerverband fischte ihn bis 2005 kontinuierlich ab, um die Fische in andere Flüsse zu versetzen, wo sie sich dann allmählich erholen und sich ihres typischen, nach Phenol riechenden „Oderduft“ entledigen konnten. Die abgefischten Mengen waren sogar beträchtlich und betrugen jährlich zwischen 20 und 30 Tonnen. Seit längerer Zeit überschreitet der Gehalt an Schwermetallen und anderen Schadstoffen im Fischfleisch nicht mehr die jeweiligen Normen, gleichzeitig aber steigt der Befischungsdruck auf die Bestände in der Oder. Entlang der Mittleren Oder auf polnischer Seite findet derzeit jedoch keinerlei Befischung in größerem Umfang statt. Erst die Fischereigenossenschaft „Regalica” in Gryfino (ehemals Greifenhagen) befischt den Fluss auf einem

Fot. Wojciech Zieleniewski

Siedziba PZW Okręg w Zielonej Górze
Geschäftsstelle Zielona Góra des Polnischen Anglerverbands

Abschnitt von der Mietzel-Mündung ausgehend, also etwa 12 km unterhalb der Warthemündung. Etwas anders liegen die Dinge in Brandenburg. Ab Höhe Neuzele bis hin zum Ende des hier besprochenen Abschnitts sowie noch deutlich weiter stromabwärts in Richtung Haff ist die Familie Schneider seit sechs Generationen für den Fischfang zuständig; die Rechte hierfür wurden ihr bereits Ende des 17. Jahrhunderts übertragen. Der artenreiche Fang ist direkt für den Verzehr bestimmt und wird lebend, auf Eis oder auch verarbeitet verkauft. Auf einem kurzen Flussabschnitt unter der Neiße-Mündung gibt es noch zwei weitere

w dodatku w niewielkich ilościach – np. 5 na 6 gatunków wędrownych w czasie migracji do miejsc rozrodu, czy odrostu - minóg rzeczny, troć, łosoś, wędrowna forma siei, rzeczno-morska odmiana certy (szóstym jest węgorz, którego pogłowie obecnie gwałtownie maleje) oraz, że niektóre z pozostałych występują szczątkowo i na niewielu stanowiskach, a także, iż z wód tego odcinka Odry całkowicie ustąpiły: minóg morski, jesiotr ostronosy (obecnie restytuowany), zwany w Niemczech „bałtyckim”, ałoża, parposz i ciosa.

Za wymarłego należałoby właściwie uznać także łososa, którego obecność tutaj obecność jest wyłącznie wynikiem zarybień. W wodach rzeki odnajdziemy 9 nierodzimych gatunków ryb, zawleczonych, bądź wprowadzonych celowo do wód dorzecza przez człowieka. Są nimi: karp, karaś srebrzysty,

Młody jesiotr ostronosy
Junger Atlantischer Stör

amur biały, tołpyga biała i pstra, czebaczek amurski, sumik karłowaty, pstrąg tęczowy, bass słoneczny. Dziwić może nieco w tym względzie status karpia – pospolitej ryby obecnej nieprzerwanie na tych terenach od prze-

deutsche Fischereien (näher hierzu im Kapitel über Eisenhüttenstadt). Auf polnischer Seite bewirtschaftet lediglich der Polnische Anglerverband den Fluss; hierzu unterhält er drei Geschäftsstellen, die über recht weitreichende Befugnisse verfügen und damit autonome Bezirke bilden. Dies sind – nacheinander stromabwärts – die Geschäftsstellen in Legnica, Zielona Góra und Gorzów Wlkp. Auf die Geschäftsstelle in Zielona Góra entfällt hierbei der längste, insgesamt 155,6 km umfassende Abschnitt, d.h. von der Mündung der Dobrzejówka bei Dobrzejowice (ehemals Doberwitz) bei Bytom Odrzański bis zur Mündung der Pliszka (Pleiske).

Derzeit darf man davon ausgehen, dass insgesamt mindestens 2 Neunaugen- sowie 48 Fischarten die Oder von Głogów bis zur Warthemündung als ihren Lebensraum erobert haben; zweifelsohne stellt dies eine sehr hohe Artenvielfalt dar. Zu verdanken ist dies wiederum einem abwechslungsreichen aquatischen Lebensraum im Fluss, den zahlreichen Zuflüssen sowie umfangreichen Besatzmaßnahmen, in deren Rahmen alte und neue Fischarten dem Ökosystem des Flusses wiederzugeführt werden. Andererseits sollte man natürlich beachten, dass einige Arten nur zeitweise hier leben, zudem in äußerst geringen Mengen; so kommen bspw. 5 bis 6 Wanderarten zum Laichen bzw. Aufwachsen oder zum Fortpflanzen in die Mittlere Oder, wie etwa Flussneunauge, Forelle, Lachs, Wandermäräne sowie Stand- und Wanderformen der Zährte (die sechste Art ist der Aal, dessen Bestände gegenwärtig jedoch kräftig zurückgehen). Außerdem treten andere Arten lediglich in kleineren Populationen an nur einigen wenigen Standorten auf und Meeresneunauge, Atlantischer Stör (er wird derzeit wiedereingesetzt; in Deutschland wird er zuweilen auch als „Ostseestör“ bezeichnet), Alse, Finte sowie Ziege haben sich völlig aus diesem Flussabschnitt zurückgezogen. Als „ausgestorben“ müsste man eigentlich ebenso den Lachs bezeichnen, dessen Auftreten in der Mittleren Oder allein Besatzmaßnahmen des Anglerverbands zu verdanken ist. Im Fluss leben 9 gebietsfremde Fischarten, die entweder von selbst eingewandert sind oder gezielt vom Menschen in den Fluss eingesetzt wurden. Hierbei handelt es sich um Karpfen, Silberkarausche, Gras-, Silber- und Marmorkarpfen,

szło ośmiu stuleci, tym niemniej nadal uznawanej za gatunek allochtoniczny.

Biorąc pod uwagę fakt, że objętych całkowitym zakazem połowów w Brandenburgii jest 18, a w Polsce 10 gatunków odrzańskiej ichtiofauny (patrz rozdział „Trochę przepisów”), to i tak do dyspozycji wędkarzy pozostaje stale imponująca ilość ponad 30 gatunków ryb. Można zatem śmiało stwierdzić, iż rzeka ta stanowi pod tym względem łowisko uniwersalne.

Udział wagowy poszczególnych ryb w połowach amatorskich jest oczywiście zróżnicowany. Wyniki ich długoletniej ewidencji w PZW wskazują, że na czoło wysuwa się tu leszcz z udziałem ok. 30%, przed szczupakiem – ok. 16% i płocią ze wzdręgą – ok. 12-13%, zaś czwarte i piąte miejsce dzielą między siebie krąp i kleń – po ok. 8,5%. Boleń i sandacz cechują się udziałem 5-6%, zaś sum i jaź ok. 3%. Odsetek każdego z takich gatunków, jak: węgorz, brzana, miętus, certa, świnka, karaś, lin nie przekracza z reguły 1%. Sądzić należy, iż rezultaty połowów wędkarzy niemieckich są zbliżone (choć w większym stopniu nastawione na gatunki drapieżne), wyjąwszy oczywiście m.in. łososia, troć, certę, świnkę, czy nawet pospolitego kielbisa, których połów na wędkę w Brandenburgii jest zakazany (patrz rozdział „Trochę przepisów”). Nie ma w tym względzie istotnych różnic pomiędzy poszczególnymi częściami omawianego fragmentu rzeki, bowiem nieprze-grodzona duża rzeka stanowi pewne kontinuum i zmiany składu jakościowego ichtiofauny nie przebiegają w niej w sposób nagły. Rzecz jasna, dane te nie odzwierciedlają ściśle rzeczywistej struktury gatunkowej rybostanu Odry, bowiem są także wynikiem preferencji wędkarskich. Należy zatem przyjąć, że np. przeszacowany w stosunku do faktycznego jest choćby udział atrakcyjnego wędkarsko szczupaka, a z pewnością zaniżony trudnolownej brzana, czy gatunków drobnych, będących niezbyt pożądanym obiektem połowu. W przypadku szczupaka wyraźnie zauważalna jest też bezpośrednia zależność jego liczebności w rzece od regularności wiosennych wylewów (nie mylić z powodziami). Woda występuje wtedy okresowo na przybrzeżne łąki stanowiące podstawowe tarliska i miejsca podchowu młodych stadiów tego gatunku. W ostatnich latach notowane są one coraz rzadziej, czy też krócej trwają, co nie pozwala na zakończenie pierwszego, newralgicznego

Fot. Wojciech Zieleniewski

Odrzańskie drapieżniki – sandacz i sum
Raubfische der Oder: Zander und Wels

Blaubandbärbling, Zergwels, Regenbogenforelle sowie Sonnenbarsch. Verwunderung vermag hierbei vor allem der Status des Karpfen hervorrufen: seit acht Jahrhundert ist er hier vertreten, und dennoch muss er als allochthone Art gelten.

Unter Berücksichtigung dessen, dass für 18 Arten in Brandenburg sowie für 10 Arten in Polen ein generelles Fangverbot gilt (ausführlicher hierzu im Kapitel „Vorschriften...“), so stehen den Anglern dennoch über 30 Fischarten zur Verfügung. Man darf daher davon ausgehen, dass der Fluss noch immer als schier unerschöpflicher Fanggrund gilt.

Der prozentuale Anteil der von den Hobbyanglern gefangenen Arten ist selbstverständlich der unterschiedlich. Aus der vom Polnischen Anglerverband erstellten langjährigen Statistik geht hervor, dass Brachsen mit etwa 30% den Spitzenplatz einnehmen, vor dem Hecht mit etwa 16%, Plötzen und Rotfedern mit 12-13% sowie Güster und Döbel mit jeweils etwa 8,5%. Zander und Rapfen kommen auf einen Anteil von 5-6%, Wels und Aland auf etwa 3 %. Mit nur jeweils etwa 1 % vertreten sind Aal, Barbe, Quappe,

etapu rozwoju młodych szczupaków. Jeśli maleje populacja szczupaka, to zwiększa się pogłowie dwóch innych jego konkurentów - dużych, odrzańskich drapieżników – sandacza i ciepłolubnego sumu.

Pod względem rybackim Odra stanowi tutaj mozaikę odcinków rzecznej krainy Ileszcza oraz brzozy. Z kolei większość starorzeczy i dołów odrzańskich najbardziej zbliżonych jest do jezior linowo-szczupakowych, czy karasiowych.

Dno rzeki na ogół jest piaszczyste, w wielu jednak miejscach, tak w korycie, jak i w pobliżu ostróg i samych brzegów znaleźć możemy partie żwirowe, drobnokamieniste, czy wręcz małe rafy kamienne utworzone z materiału zniszczonych ostróg. Z obrzutu kamiennego wykonano również umocnienia brzegowe zwane opaskami, głównie na zwężonych odcinkach przekopów pozbawionych ostróg, zwanych przez polskich wędkarzy „ścianami”. W korycie Odry można także napotkać nierzadko nawet glazy, zwłaszcza przy stromych, podmywanych przez rzekę brzegach, partie gliniasto-ilaste, a także pnie drzew. Osady muliste odkładają się jedynie w polach pomiędzy ostrogami, nazywanych „klatkami” lub „basenami” (i oczywiście w dołach rzecznych i starorzeczach), skąd są okresowo wymywane podczas wezbrań. W korycie rzeki niemal całkowicie brak zanurzonych roślin naczyniowych, co spowodowane jest głównie silnym nurtem, skutkami przyborów, które niosą zwiększoną ilość zawiesiny powodującej zmętnienie wody, nie mówiąc już o taborze rzeczonym podrywającym z dna osady muliste.

Typowa odrzańska ostroga
Typische Buhne

Zährte, Nase, Karausche sowie Schleie. Es ist anzunehmen, dass die Fangergebnisse in Brandenburg ähnlich ausfallen (obgleich die Raubfischarten hier stärker vertreten sein dürften), ausgenommen natürlich u.a. Lachs, Forelle, Zährte, Nase und sogar den recht allgemein vertretenen Gründling, deren Angelbefischung in Brandenburg untersagt sind (siehe hierzu das Kapitel „Vorschriften...“). Diesbezüglich sollte es auf dem hier besprochenen einzelnen Abschnitten keinerlei wesentliche Unterschiede geben, bildet der mithin nicht „eingezäunte“ Fluss doch ein gewisses Kontinuum, wobei qualitative Veränderungen der hiesigen Ichthyofauna nicht plötzlich vonstattengehen dürften. Selbstverständlich stellen die oben genannten Zahlen kein reales Abbild der Artenstruktur im Fluss dar, sind diese doch ebenso ein Ergebnis der jeweiligen Präferenzen der Hobbyangler. Daher ist anzunehmen, dass der Anteil des begehrten Hechtes im Vergleich zu den Schätzungen tatsächlich höher liegt, sicherlich wesentlich stärker vertreten ist die nur schwer zu fangende Barbe, ganz zu schweigen von den vielen kleineren Arten,

die nicht oder nur selten befischt werden. Im Falle des Hechtes ist darüber hinaus sehr deutlich ein unmittelbarer Zusammenhang zwischen der Größe seiner Population und den regelmäßigen Überschwemmungen im Frühjahr erkennbar (dies gilt freilich nicht für Hochwasserereignisse). Die dann zeitweise überschwemmten Oderwiesen bilden nämlich zugleich die wichtigsten Laich- und Aufwuchs gebiete dieser Art. In den letzten Jahren trifft man sie immer seltener an, zudem für eine immer kürzere Dauer, in der die jungen Hechte wiederum nicht vollständig auswachsen können. Nimmt die Hechtpopulation ab, so wird ihr Platz von seinen beiden Konkurrenten Zander und Wels eingenommen.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Świt nad Odrą w Cigacicach
Sonnenaufgang an der Oder in Cigacice

Środowisko rzeczne Odry mimo jej regulacji na szczęście nie jest jednorodne. Można w nim wyróżnić strefę głównego nurtu, którą wyznaczają wierzchołki przeciwnych ostróg z szybkim prądem, wciąż przesuającym się w dół, wleczonym przez wodę materiałem dna. Zajmuje ona około 60% powierzchni całego koryta rzeki. Stale występują tutaj gatunki potrafiące skutecznie przeciwstawić się na różne sposoby silnemu nurtowi wody – dorosłe brzany, bolenie, wszędołybskie klenie, poruszające się tam zazwyczaj przy dnie większe miętusy, sumy, a także duże okazy szczupaka, czy sandacza zajmujące stanowiska za podwodnymi przeszkodami. W swej wędrówce do szczytkowych tarlisk okresowo przebywa tutaj także łosoś, troć i certa. Strefa ta jest również okresowym miejscem ucieczki ryb, np. spłoszonych stad leszcza z klatek. W czasie niżówek, kiedy ilość niesionej przez rzekę wody, a zatem i prędkość jej przepływu znacznie maleje, do głównego nurtu przenosi się spora ilość pozostałych gatunków.

Aus fischereiökologischer Sicht bildet der Hauptstrom der Oder ein wahres Paradies von Lebensräumen für Brachsen und Barben. Alt- und Nebenarme sowie Niederungen entsprechen hingegen am ehesten dem Lebensraum Hecht-Schleie- bzw. Karauschen-See.

Der Grund des Flusses ist im Allgemeinen sandig, an vielen Stellen – wie im Bereich der Fahrrinne, nahe der Bühnen sowie an den Ufern – gibt es ebenso Kies und kleinere Steine; sind Bühnen beschädigt, bilden sich aus den ausgewaschenen Baumaterialien gern auch kleine Riffe. Die Steine werden darüber hinaus zur Uferbefestigung verwendet, vor allem im Bereich der Durchstiche, die über keine wasserbauliche Anlagen wie Bühnen verfügen; polnische Angler nennen diese umgangssprachlich „Wände“. In der Fahrrinne trifft man gelegentlich auf kleinere und größere Felsen, insbesondere bei steil abfallenden, vom Fluss ausgewaschenen Uferbereichen; hier liegen ebenso Baumstämme, der Boden ist lehmig. Auf schlammigen Untergrund trifft man lediglich in den Bereichen zwischen den Bühnen, die man auch „Bühnenfelder“ nennt, und selbstverständlich ebenso in den Flussniederungen und Altarmen, von wo aus sie bei höheren Pegelständen von Zeit zu Zeit ausgespült werden. Im Flussbett selbst gibt es fast keine aquatischen Makrophyten, was in der starken Strömung sowie dem ständigen Auf und Ab des Pegelstandes begründet liegt, womit die Mehrheit suspendierter Trübstoffe

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Charakterystyczny element odrzańskiego krajobrazu - ostrogi

Charakteristisch für die Landschaft entlang der Oder: Bühnen

Głównym zadaniem ostróg rzecznych jest kierowanie nurtu ku środkowi koryta, co zapobiega m.in. meandrowaniu cieku i sprzyja utrzymywaniu założonej wstępnie głębokości. Głównki odrzańskie na opisywanym odcinku to w zdecydowanej większości tzw. ostrogi podprądowe, usytuowane najczęściej pod kątem 70° w stosunku do kierunku głównego prądu i wykonane z kombinacji kamienia i faszyny, choć spotykane są tutaj również ostrogi licowane płytami betonowymi – np. w Krośnie Odrzańskim.

Obecność ostróg w korycie powoduje wytwarzanie się pomiędzy nimi różnych prądów wodnych. Miejsce, gdzie nurt bezpośrednio uderza w szczyt ostrogi nazywane jest napływem, za nią z kolei na zapyłwie wytwarza się charakterystyczny warkocz prądów stanowiący granicę pomiędzy nurtem głównym a przykorytową częścią klatek. Z kolei wzdłuż ostróg i zewnętrznej części klatek biegą nurty wsteczne. Wszystkie te zawirowania, zwłaszcza warkocz, to bardzo dobre miejsc polowu. Zasadlają je m.in. kleń, jaź, płoć, okoń, krąp, leszcz, szczupak, sandacz, co nie oznacza, że pozostają one tam stale i wciąż w tych samych miejscach. Do klatek, zwłaszcza głębszych, na żer wpływają stada leszczy, odrzańskie karpie, amury, a nocą sumy. W dołach

Fot. Wojciech Zieleniewski

Każda ostroga wytwarza swoisty układ prądów
An jeder Buhne herrschen andere Strömungsverhältnisse

im Wasser gen Mündung abtransportiert werden, ganz zu schweigen natürlich von einem Schiffsrumpf, der jeglichen Schlamm von Untergrund mit sich reißt.

Trotz seiner Begradigung ist das Ökosystem des Flusses glücklicherweise sehr vielfältig. Hierbei können folgende Bereiche unterschieden werden: der Hauptstrom befindet sich zwischen den gegenüberliegenden Buhnen und ist von einer starken Strömung gekennzeichnet, die auch die tieferen Bereiche erfasst und das vom Wasser ausgewaschene Untergrundmaterial mit sich trägt. Er nimmt etwa 60% der Gesamtfläche des Flussbettes ein. Ständig halten sich hier all jene Arten auf, die mit dieser starken Strömung gut zurechtkommen, wie erwachsene Barben, Rapfen, neugierige Döbel, sich für gewöhnlich dicht am Grund aufhaltende, größere Quappen, Welse sowie beeindruckende Exemplare von Hechten oder auch Zandern, die wiederum an den unterschiedlichsten Hindernissen anzutreffen sind. Auf seiner Wanderung zu den Laichgründen halten sich hier ebenso Lachse, Forellen und Zährten auf. Darüber hinaus dient dieser Bereich einigen Fischen als zeitweiliger Rückzugsraum, wie bspw. verschreckte Brachsenschwärme aus den Bühnenfeldern. Bei Niedrigwasser, wenn also auch die Strömung erheblich abnimmt, halten sich ebenso viele andere Arten im Hauptstrom auf.

Hauptaufgabe der Bühnen ist es, denn Strom in die Flussmitte zu verlagern, wobei im Rahmen dieser wasserbaulichen Maßnahmen die Ufer geschützt sowie eine entsprechende Fahrrinntiefe gewährleistet werden sollen. Auf der Mittleren Oder wurden diese Bühnen in einem 70°-Winkel gegen den Strom, mittels aufgeschütteter Dämme aus Steinen sowie Faschinen errichtet, u.a. bei Krosno Odrzańskie trifft man jedoch ebenso auf Betonkonstruktionen.

Aufgrund der Bühnen kommt es im Fluss zu unterschiedlichen Strömungsbereichen. Hinter dem Bühnenkopf, wo der Hauptstrom auf die Bühne trifft, verwirbeln die Wassermengen teilweise stark; diese Verwirbelungen bilden die Grenze zwischen dem Hauptstrom und der zwischen den einzelnen Bühnen selbst herausgebildeten Stillwasserzone mit ihren typischen Sedimentablagerungen. Quer zu den einzelnen Kopfböschungen der Bühnen

i starorzeczach żyją ryby, które w korycie rzeki są nieliczne lub nie ma ich w ogóle. Wymienić tu należy, przede wszystkim, lina, karasia, wzdręgę, chronionego piskorza. Te obficie porośnięte różnymi typami hydrofitów rozmaitej wielkości akweny wraz z okresowo zalewanymi partiami przybrzeżnymi i polderami stanowią podstawowe tarlisko odrzańskich ryb fitofilnych oraz miejsce podchowu młodych stadiów przeważającej liczby gatunków, które po ustąpieniu przyborów milionami sztuk wracają do głównego koryta. Środowiska te stanowią najważniejszą przeciwwagę dla prądowego charakteru głównego łóżyska rzeki, dlatego tak istotne jest utrzymywanie ich hydraulicznego kontaktu z wodami koryta.

Liczne ostrogi pod względem wędkarskim w pewnym stopniu rekompensują ogólne niekorzystne skutki regulacji rzeki, jako świetne stanowiska do tego typu połowów. Warto pamiętać, że na odcinku od Głogowa do Kostrzyna nad Odrą na 1 km jej długości przypada średnio 17-19 szt. ostróg licząc po obu brzegach i to po uwzględnieniu przy tym odcinków ich pozbawionych. Jak widać jest ich tutaj zatem aż ponad 4 tys., a przecież nie tylko z nich można wędkować. Właściwie nie ma identycznej ostrogi, każda posiada swój szczególny układ prądów, konfigurację dna, które w dodatku zmieniają się w zależności od wahań poziomu wody. Są jednak pewne ogólne reguły – najczęściej najbardziej atrakcyjnymi wędkarsko ostro-

Starorzecze Odry pod Cigacicami
Altarme bei Cigacice

Fot. Wojciech Zieleniewski

verlaufen wiederum typische Gegenströmungen. Eben aufgrund dieser unterschiedlichen Strömungsverhältnisse bilden sich hervorragend zum Angeln geeignete Plätze heraus. Ihren Lebensraum haben hier u.a. Döbel, Aland, Plötze, Barsch, Güster, Brachse sowie nicht zuletzt Hecht und Zander erobert, was aber keineswegs bedeutet, dass sie sich stets in diesem Bereich oder an denselben Stellen aufhalten würden. Besonders in den etwas tieferen Bühnenfeldern kann man ebenso auf Karpfen, Graskarpfen und – des Nachts –

Welse treffen. In den Niederungen sowie den Alt- und Nebenarmen leben wiederum Arten, die im Flussbett kaum oder überhaupt nicht anzutreffen sind. Zu ihnen zählen vor allem Schleie, Karauschen, Rotfedern sowie die unter Artenschutz gestellten Schlammpeitzger. In diesen über und über mit den unterschiedlichsten Hydrophyten bewachsenen, kleineren und größeren Gewässern einschließlich der regelmäßig überschwemmten Uferbereiche und Polder bilden den wichtigsten Lebensraum für alle pflanzenlaichenden Fischarten und dienen darüber hinaus als Aufwuchsgebiet für zahlreiche weiteren Arten, die darauf hin zu Millionen Stück in den Hauptstrom zurückkehren. Diese Ökosysteme bilden zugleich das wichtigste Gegengewicht zum eigentlichen Flussbett, weshalb es von maßgeblicher Bedeutung ist, ebenso mittels wasserbaulicher Maßnahmen ihren Kontakt zum Fluss zu gewährleisten. Die zahlreichen Bühnen gleichen demnach die für den Fischfang im Allgemeinen ungünstigen Folgen der Begradigung des Flusses hinreichend aus. Diesbezüglich sei darauf hingewiesen, dass auf dem Abschnitt zwischen Głogów und Kostrzyn (Oder) auf einen Kilometer beidseitig durchschnittlich 17 bis 19 Bühnen errichtet wurden, wobei die kleineren Abschnitte, auf denen keinerlei derartige Bauten

Fot. Marian Firlej

Ostrogi - najlepsze stanowiska wędkarskie na rzece
Bühnen: die besten Angelplätze am Fluss

gami są te znajdujące się na zewnętrznej stronie zakola, szczególnie, gdy jest to pierwszy zakręt po długim, prostym odcinku, zwłaszcza pierwsze i ostatnie z nich, gdzie nurt najsilniej uderza w brzeg i dlatego utrzymują się tam też i największe głębokości. Tam również w pierwszej kolejności trafia niesiony z prądem pokarm dla ryb. Nie oznacza to oczywiście, że każda płytka ostroga i klatka to zawsze złe łowisko, na pewno jednak trzeba być na nich bardziej ostrożnym, żeby nie spłoszyć ryb, używać sprzętu i metod pozwalających dalej od brzegu umieścić przynętę, itp. Na to wszystko nakłada się w dodatku behavior poszczególnych gatunków ryb modyfikowany stale m.in. stanami wód, porą roku, wiekiem ryby, itp. Odry pod względem wędkarskim trzeba się po prostu nauczyć (a zaręczamy, że naprawdę warto), najszybciej

Fot. Robert Kondratowicz

Psst! – tylko nie spłoszyć

Psst! Nur nicht aufscheuchen...

metodą muchową, za każdym razem dostosowując jednak sprzęt do siły uciążu nurtu, głębokości, charakteru dna, gatunku łowionej ryby i jej wielkości, itp. Używanie zanęty na Odrze, rzecz jasna, w wyraźny sposób zwiększa skuteczność połowów ryb niedrapieżnych.

chyba poprzez umiejętne podpatrywanie miejscowych wędkarzy. Łowić tu można za pomocą większości popularnych technik – na gruntówkę denną, przystawkę, przepływankę, odległościówkę, przy pomocy drgającej szczytówki (picker i feeder), metodą powierzchniową, oczywiście za pomocą spinningu z jego różnymi odmianami, a nawet metodą

anzutreffen sind, bereits berücksichtigt wurden. Somit gibt es hier über 4.000 hervorragend geeignete Angelplätze, und schließlich kann man ja nicht nur von ihnen aus seine Angel auswerfen. Zudem gibt es keine Buhnen, an denen die Strömungs- und sonstigen Verhältnisse identisch wären, die sich darüber hinaus je nach Pegelstand ständig verändern. Selbstverständlich gibt es auch hier gewisse allgemeine Regeln: die für Angler attraktivsten Buhnen befinden sich am äußeren Bereich einer Flussbiegung nach einem längeren geraden Abschnitt, insbesondere die erste und die letzte Buhne in einem solchen Bereich, wo die Strömung am stärksten auf das Ufer trifft und sich dort daher die tiefsten Stellen im Fluss erhalten können. Eben hier gibt es das meiste mit der Strömung geführte Futter für die Fische.

Das heißt natürlich nicht, dass jede Buhne in flacheren Bereichen sowie Buhnenfelder mit höheren Sedimentablagerungen weniger geeignete Fanggründe wären; sicherlich muss man hier aber eher Geduld und Vorsicht walten lassen, um Fische nicht zu verschrecken sowie Methoden zu verwenden, um bspw. den Köder weiter vom Uferbereich weg platzieren zu können. Hinzu kommt, dass man genauestens das Verhalten der einzelnen Fischarten beobachten muss, das sich wiederum u.a. mit variierenden Pegelständen und dem jeweiligen Alter der Fische ändert. Eine Beanglung der Oder muss man einfach Schritt für Schritt lernen (und seien Sie versichert: das lohnt sich!), am besten wohl dadurch, dass man sich die Tricks und Kniffe all jener anschaut, die bereits über etwas Erfahrung verfügen. Zum Einsatz gelangen im Eigentlichen die grundlegenden Angelmethoden, angefangen beim Grund-, Stipp- und Karpfenangeln, über Picker- und Feederangeln sowie Hegenefischen bis hin zu den unterschiedlichsten Spielarten des Spinnfischens; sogar Fliegenangeln ist möglich.

Die Ausrüstung ist diesbezüglich jeweils an die Stärke der Strömung, die Flusstiefe, den Untergrund sowie selbstverständlich die zu beangelnde Fischart und dem Alter und Gewicht der Fische anzupassen. Die Verwendung eines Köders erhöht in jedem Falle den Erfolg beim Angeln auf Friedfische.

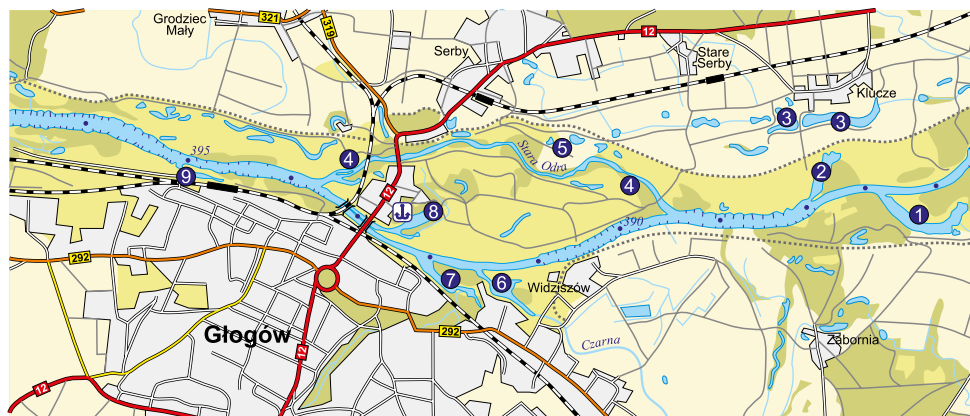

Głogów i okolice Głogów und Umgebung

Nasze spotkanie z rzeką rozpoczynamy od prastarego Głogowa, który widniał na mapie tzw. „Geografa Bawarskiego” już w 845 roku. To stolica dawnego Księstwa Głogowskiego, które prawa miejskie otrzymała w 1253 roku. Podczas ostatniej wojny Głogów, podobnie, jak Wrocław, czy Kostrzyn, został uznany za twierdzę, w związku z czym toczyły się o niego ciężkie walki, w wyniku których został on zniszczony w ok. 90%. Od lat 90. ubiegłego wieku trwa odbudowa głogowskiej starówki, nad którą góruje druga co do wysokości w Polsce wieża odremontowanego ratusza (80,5 m). W mieście pozostałości dawnej świetności z Zamkiem Książąt Głogowskich (Muzeum Archeologiczno-Historyczne) i podnoszoną ze zniszczeń średniowieczną kolegiatą na czele. Głogów liczący obecnie 70 tys. mieszkańców ze swoją hutą miedzi jest obecnie jednym z najważniejszych ośrodków przemysłu miedziowego w Polsce. Krzyżuje się w nim wiele dróg – z drogą krajową Nr 12 (DK12) Łęknica - Dorohusk. Leży on również przy arterii kolejowej łączącej Śląsk z zespołem portowym Szczecin - Świnoujście – Nadodrzańskiej Magistrali Kolejowej.

Odra płynie tutaj w obrębie Pradoliny Głogowskiej. Średnia szerokość koryta rzeki wynosi ok. 140 m, a odległość między przeciwległymi główkami 80-90 m. Na odcinkach przepokopów pozbawionych ostróg maleje ona do 75-80 m. Taki właśnie fragment rzeki o długości 1,8 km na wysokości wsi Klucze odległej zaledwie o 6 km od Głogowa w kierunku N-E, leżącej w sąsiedztwie DK12, to jedno z najbardziej znanych tutejszych łowisk. Brzegi Odry na tym odcinku zostały obustronnie umocnione opaskami wykonanymi z kamienia. Głębokość sięga 2-3 m, uciąż wody na tej ścianie jest znaczny i obciążenie zestawu przy łowieniu na przepływankę musi wynosić

Die Suche nach den besten Fanggründen in der Umgebung von Głogów (Glogau/Oder) sei in der Stadt selbst begonnen, deren erstmalige urkundliche Erwähnung bereits auf das Jahr 845 zurückgeht, als die Ortschaft im „Bayrischen Geographen” genannt wurde. Zwei Jahre nach der Gründung des Herzogtums Glogau wurden ihr 1253 ebenso die Stadtrechte verliehen. Zum Ende des Zweiten Weltkriegs wurde die Stadt, ähnlich wie Breslau, heute Wrocław und auch Küstrin (Kostrzyn/Oder) zur Festung ernannt, womit heftige Gefechte um die Einnahme der Stadt einhergingen, so dass etwa 90 % der Bausubstanz zerstört wurden. Seit den 90er Jahren des letzten Jahrhunderts wird die Glogauer Altstadt nun wieder aufgebaut; über allem thront der 80,5 m hohe, liebevoll restaurierte Rathausturm, der damit zugleich der zweithöchste in ganz Polen ist. Berühmt ist die Stadt darüber hinaus für Schloss der Glogauer Herzöge (in dem heute das Stadtmuseum untergebracht ist) sowie die Stiftskirche, die seit den Zerstörungen im Mittelalter immer wieder neu aufgebaut und ebenso liebevoll restauriert wurde. Głogów zählt derzeit über 70.000 Einwohner

ok. 20-30 g. Podczas bardzo często rozgrywanych tu zawodów wędkarskich różnej rangi w ciągu 3 godzin ich trwania łowi się nierzadko po kilkanaście kilogramów ryb. Dominuje leszcz, duży krap, kleń, płoć, jaź, trafia się brzana, a nawet certa (w nieodległym dopływie – Baryczy najważniejsze tarliska tej ryby w całym dorzeczu). Z powodzeniem można tutaj łowić również gatunki drapieżne nastawiając się przede wszystkim na bolenia i okonia. Na drugim brzegu rzeki w km 386,5 ujście jednego z dawnych starorzeczy ❶, do którego wpływa niewielki ciek - Kanał Wschodni. Ściana w Kluczach kończy się również ujściem starorzeczka ❷ (tutaj kilka betonowych slipów do zwodowania łodzi) znajdującego się pośród łąk na terenie byłego poligonu wojskowego, oddzielone od głównego koryta długą na 150 m kierującą tamą podłużną, stanowiącą świetne stanowisko wędkarskie.

W wiosce kolejne, dwudzielne wąskie pozostałości jednego z dawnych ramion rzeki – stawy w Kluczach ❸. Na lewym brzegu Odry charakterystyczny

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Na starorzeczu w Kluczach
An einem Altarm in Klutze

und ist mit seiner Kupferhütte darüber hinaus eines der wichtigsten Zentren der Kupferindustrie in Polen. Sie ist am Knotenpunkt zahlreicher wichtiger Verkehrsadern gelegen, u.a. der Landesstraße Nr. 12 Łęknica-Dorohusk sowie der sog. Oder-Bahnmagistrale, die Schlesien mit den Hafenanlagen in Szczecin (Stettin) und Świnoujście (Swinemünde) miteinander verbindet.

Die Oder fließt hier im Glogau-Baruther Urstromtal. Die mittlere Breite beträgt etwa 140 m, zwischen den jeweils gegenüberliegenden Buhnen 80 bis 90 m. Im Bereich der Durchstiche, in denen keine Buhnen errichtet wurden, verringert sie sich dann auf 75 bis 80 m. An eben einem solchen, 1,8 km langen Flussabschnitt auf Höhe der Ortschaft Klutze (gerade einmal 6 km in nordöstlicher Richtung von Glogów entfernt, direkt an der Landesstraße 12 gelegen) befindet sich einer der attraktivsten Angelplätze entlang des Flussabschnitts. Die Oderrufer wurden hier beidseitig befestigt. Die Tiefe beträgt zwei bis drei Meter, die Strömung direkt am Durchstich ist recht beträchtlich, so dass das Wurfgewicht bei den jeweiligen Angelmethoden etwa 20 bis 30 g betragen sollten. Während der an dieser Stelle häufig stattfindenden Anglerwettkämpfe werden binnen 3 Stunden nicht selten bis zu fast 20 kg Fische gefangen. Vor allem sind dies Brachsen, Güster, Döbel, Plötzen, Aland, ebenso Barben und sogar Zährten (im unweit von hier gelegenen Mündungsbereich der Bartsch, dem wichtigsten Laichgebiet dieser Fischart im gesamten Einzugsgebiet der Oder). Erfolgreich dürfte darüber hinaus eine „Jagd“ auf Raubfische sein, deren Vorkommen hier insbesondere Rapfen und Barsche umfassen. Am gegenüberliegenden Flussufer, mündet bei km 386,5 ein kleiner, von den ehemaligen Flussarmen ❶ abgetrennter Zufluss – der sog. Ostkanal – in die Oder. Der Durchstich in Klutze endet zudem in diesem Mündungsbereich ❷ (hier wurden auch einige Anlegestellen aus Beton errichtet), das sich dann weiter inmitten von Wiesen auf dem Gelände eines ehemaligen Truppenübungsplatzes erstreckt; vom Flussbett trennt es ein etwa 150 m langer Deich, von dem aus gleichermaßen gut sein Anglerglück versuchen kann.

Daneben gibt es in der Ortschaft noch Fischteiche, im Eigentlichen zwei kleine Gewässer, die aus den ehemaligen Nebenarmen der Oder entstanden

element – samotny, wysoki na ponad 200 m komin elektrociepłowni Widziszów, której reszta nigdy nie powstała. Po prawej stronie, w km 389,4 od rzeki oddziela się jej wąskie ramię – to Stara Odra w Głogowie ⁴.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Stara Odra w Głogowie
Alte Oder in Glogów

Oplywa ona od północy wyspę o długości 3,5 km - Ostrów Tumski – najstarszą część miasta, gdzie stoi m.in. kolegiata o założeniach z XIII wieku. To ciek o dość naturalnym korycie oraz szerokości wahającej się w granicach 10-40 metrów. Zmienna jest również jego głębokość – od 0,5 do ponad 2 m, zwłaszcza w pobliżu powalonych tutaj przez bobry drzew, w dodatku w wodzie sporo roślinności, co razem stwarza liczne kryjówki dla ichtiofauny. Szczególnie rybny jest dolny odcinek, nad którym przerzucono most kolejowy i drogowy. Zasiedla go m.in. leszcz, krąp, płóc, klen, wzdreg, lin, szczupak, okoń, z Odry wpływa regularnie boleń. Przy ujściu do rzeki na lewym brzegu pozostałości dawnych umocnień obronnych Głogowa – okrągła, ceglana wieża artyleryjska - Turm Reduit. Na południe od niej kolejne, tym razem małe fragmenty starorzeczy – stawy w Serbach I-IV ⁵, podobnie, jak stawy w Kluczach regularnie zarybiane linem, karpem, karasiem, szczupakiem. Z kolei do Odry PZW wprowadza tutaj przede wszystkim szczupaka, jazia, klenia, bolenia, a dolne odcinki jej dopływów - świnkę, brzanę, miętusa, cęte, a nawet troć.

Wróćmy jednak nad samą Odrę W odległości 1,4 km od oddzielenia się od niej Starej Odry zaczyna się kolejny przekop. W jego lewym brzegu w km 391,6 ujście kanału portu zimowego ⁶, gdzie działała niegdyś duża

waren ³. Am leinen Ufer erhebt sich einsam im Landschaftsbild ein über 200 m hoher Turm des Wärmekraftwerks Widziszów, das aber nie vollständig erbaut wurde. Am rechten Ufer trennt sich der Fluss bei km 389,4: ab hier fließt ein kleiner Abschnitt der Alten Oder in Glogów ⁴. Sie bildet eine 3,5 km lange Insel – das heutige Tumski-Werder – heraus, zugleich der älteste Teil der Stadt, in der u.a. die ursprünglich im 13. Jahrhundert errichtete Stiftskirche steht. Die Breite dieses naturbelassenen Abschnitts beträgt zwischen 10 und 40 m. Ebenso variiert die Tiefe: sie schwankt zwischen 0,5 und 2,0 m, insbesondere in der Nähe der von Bibern gefälltten Bäume. Zudem sind Uferbereiche und Grund dicht bewachsen, was schließlich zahlreiche Unterschlüpfen für die Fische bietet. Besonders fischreich ist der untere Abschnitt im Bereich von Straßen- und Eisenbahnbrücke. Hier trifft man vor allem auf staatliche Exemplare von Brachsen, Güstern, Döbeln, Rotfedern, Schleie, Hechte und Barsche, auch Rapfen kommen regelmäßig aus der Oder hierher. An der Mündung am linken Ufer befinden sich Überreste der einstigen Befestigungsanlage von Glogau; hierbei handelt es sich um einen Reduit, ein runder, aus Ziegelstein errichteter Turm. Südlich hiervon erstrecken sich weitere, bereits kleinere Abschnitte der Alten Oder. Ähnlich wie die Teiche in Serby ⁵

(nummeriert von I bis IV) regelmäßig mit Schleien, Karpfen, Karauschen und Hechten besetzt. In die Oder setzt der Polnische Anglerverband hingegen vor allem Hechte, Alande, Döbel und Rapfen ein, im unteren Abschnitt der Zuflüsse Nasen,

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Kanal portowy wodzący do Zatoki Kolegiackiej (z prawej)
Hafenkanal bis zur Bucht an der Stiftskirche (von rechts aus)

stocznia rzeczna. Do jego basenu wpływa niewielka rzeczka Czarna. Po kolejnych 500 m następny kanał – tym razem portu dawnej cukrowni. Tutaj przed wojną prężnie funkcjonował ośrodek rekreacyjno-sportowy Neptun, stąd lokalna nazwa tej odnogi – Zatoka przy Neptunie ⁷. To obecnie płytki, zamulony akwen, na dnie którego leży kilka zatopionych barek odsłaniających się w czasie największych niżówek.

Przed nami stalowy most drogowy pomalowany na kolor wrzosowo-różowy, wybrany przez mieszkańców miasta w wyniku plebiscytu. Począwszy od 2005 roku jego nazwa brzmi - Most Tolerancji. Po 300 m mijamy most kolejowy, za którym zaraz z prawej strony w km 339,4 wylot kolejnego kanału portowego oddzielony od rzeki długą na 350 m tamą podłużną. Na jego prawym brzegu nadbrzeże przeładunkowe, a na końcu obszerna i głęboka Zatoka Kolegiacka zwana Portem Katedralnym ⁸. To jedno z najważniejszych

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Most Tolerancji i Zamek Książąt Głogowskich w Głogowie
Brücke der Toleranz und Schloss der Herzöge von Glogau

Barben, Quappen, Zährten und sogar Forellen.

Nun aber wieder zurück an die Oder: 1,4 km von der Alten Oder in Glogów entfernt befindet sich ein weiterer Durchstich. Am linken Flussufer zweigt bei km 396,1 der Kanal des Winterhafens ⁶ ab, in dem einst eine gro-

ße Flusswerft ihre Dienstleistungen anbot. In das Hafenbecken mündet der Bach Czarna. In 500 m Entfernung hiervon folgt ein weiterer Kanal, ehemals der Hafen der Zuckerfabrik. Vor dem Krieg unterhielt hier der Glogauer Ruderclub „Neptun“ sein Vereinshaus, woran noch die heutige Namensgebung – Neptun-Bucht ⁷ – erinnert. Derzeit ist der Kanal flach und verschlammte, auf dem Grund liegen einige Frachtkähne, deren Überbleibsel bei Niedrigwasser über die Wasseroberfläche ragen.

Nun folgt eine Straßenbrücke, die rosafarben angestrichen wurde; die Farbwahl hatten die Bürgerinnen und Bürger anlässlich einer entsprechenden Volksbefragung ausgewählt. Seit 2005 heißt sie „Brücke der Toleranz“. Nach etwa 300 m folgt eine Eisenbahnbrücke, hinter der sich bei km 393,35 die Mündung eines weiteren Hafenkanals, mittels eines 350 m langen Deiches vom Fluss getrennt, erstreckt. An seinem rechten Ufer befinden sich noch Hafenanlagen, am Ende erstreckt sich dann eine große und tiefe Bucht, die heute „Katedralhafen“ genannt wird ⁸. Dies ist zugleich einer der wichtigsten Überwinterungsplätze für Fische im hiesigen Abschnitt der Oder; bis vor kurzem galt hier noch ein eingeschränktes Angelverbot, insbesondere zum Schutz des Zanders. Nun aber wurde dieses Verbot wieder aufgehoben, so dass man das gesamte Jahr über mit beachtlichen Brachsen, Güstern, Plötzen, Hechten und eben jenen Zandern rechnen darf. Das Gewässer ist ebenso Lebensraum von Welsen und Karpfen.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Kapitalny jaź z Odry
Kapitaler Aland aus der Oder

zimowisk ryb z tutejszego odcinka Odry, na którym do niedawna obowiązywał okresowy zakaz wędkowania ustanowiony głównie z uwagi na sandacza. Teraz można tu jednak wędkować przez okrągły rok spodziewając się dorodnych leszczy, krapi, płoci, wspomnianych sandaczy, szczupaków. Akwen zasiedla również sum, pojawia się tu karp. Po kolejnych 300 m od wejścia do Odry kanału portowego w km 393,6 wpływ wspomnianej Starej Odry, po czym po 1,5 km na lewym brzegu ostatek ujście kanału, tym razem należącego do portu rzeczno-żeglarskiego w Głogowie 9. Niebawem, również przy lewym brzegu, zabudowania wsi Biechów wyludnionej w związku z budową w jej bezpośrednim sąsiedztwie największej w Europie huty miedzi. Tutaj liczne, zróżnicowane ostrogi chętnie odwiedzane przez wędkarzy. Za wsią z daleka widoczne kominy i instalacje huty. Industrialny krajobraz nie zachęca zbytnio do wędkowania, chociaż ryb tutaj nie brakuje.

Użytkownikiem rybackim tego fragmentu Odry oraz połączonych z nim na stałe starorzeczy jest PZW Okręg w Legnicy (gospodaruje on też na wszystkich opisanych tutaj akwenach). Odcięte i łączące się z Odrą starorzecza, doły rzeczne w międzywalu zalewane przecież corocznie wodami jej przyborów i stanowiące w ten sposób z rzeką jedną przyrodniczą całość, aż do wysokości ujścia Nysy Łużyckiej mają różnych gospodarzy (w tym również PZW). To konsekwencja niezrozumiałego sposobu ustanowienia granic odrzańskich obwodów rybackich.

Dolina Odry w tych okolicach od wschodu, aż pod sam Brzeg Dolny, do wysokości w przybliżeniu kanału Zatoki przy Neptunie, znajduje się w granicach ostoi siedliskowej i ptasiej systemu Natura 2000 o tej samej nazwie – „Łęgi Odrzańskie”.

Weitere 300 m flussabwärts mündet bei km 393,6 nun wieder die Alte in den Fluss, nach 1,5 km folgt am linken Ufer ein weiterer Kanal, nunmehr des Flusshafens in Głogów 9. Unmittelbar darauf erblickt man die Häuser der Ortschaft Biechów, deren Einwohner man vor Jahrzehnten aufgrund des Baus der sich in direkter Nachbarschaft hierzu befindlichen, größten

Kupferhütte in Europa umgesiedelt hatte. Die hiesigen zahlreichen Buhnen werden hingegen gern von Anglern genutzt. Hinter den verlassenen Gebäuden sieht man in weiter Entfernung die Schornsteine und Anlagen der Hütte. Die industriell geprägte Landschaft stört jedoch nicht sonderlich beim Angeln, wird man doch mit einer Vielzahl von Fischen reichlich entschädigt.

Betreiber in diesem Abschnitt der Mittleren Oder einschließlich der in den Fluss mündenden Alt- und Nebenarme ist die Geschäftsstelle Legnica des Polnischen Anglerverbands. Die vom Fluss abgeschnittenen Altarme sowie all jene Flusstäler in den Vordeichbereichen, die alljährlich über-

schwemmt werden und somit im Eigentlichen ein einheitliches Flussökosystem bilden, werden wiederum von unterschiedlichsten Betreibern verwaltet, zu denen aber ebenso der Polnische Anglerverband zählt. Grundlage dessen bilden eine recht ungewöhnliche Aufteilung der Fischereirechte in einzelne die jeweiligen Abschnitte entlang der Mittleren Oder.

Vom Osten bis nach Brzeg Dolny, d.h. bis zur o.g. „Neptun-Bucht“, erstreckt sich das zum Natura 2000-Netz zählende FFH- und Vogelschutzgebiet „Oderauen“.

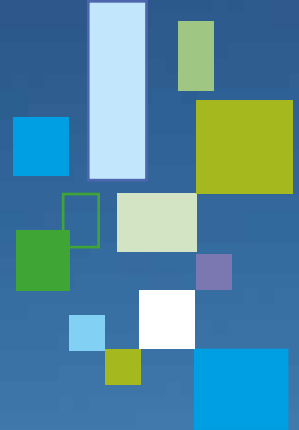
Fot. Krzysztof Wojciechowski

Przybór na Odrze pod Głogowem
Steigende Pegelstände bei Głogów

Bytom Odrzański i okolice

Bytom Odrzański und Umgebung

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Bytom Odrzański to stare, małe, zadbane, liczące 4,5 tys. mieszkańców miasto województwa lubuskiego. Pierwszy ślad pisany o nim pochodzi z 1005 roku, zaś prawa miejskie zostały mu nadane w połowie XIII stulecia. Bytom Odrzański rozłożył się malowniczo na lewym, wysokim brzegu rzeki. Jego piękną panoramę widzianą od wschodu zdobią trzy charakterystyczne wieże, kolejno – dawnego, barokowego kościoła ewangelickiego, późnorenansowego ratusza i średniowiecznego kościoła pw. św. Hieronima. Niżej, tuż nad wodą stoi żółty budynek Nadzoru Wodnego. Do miasta wiodą dwie drogi wojewódzkie – DW292 Nowa Sól - Bytom Odrzański - Głogów oraz DW293 Bytom Odrzański - Nowe Miasteczko. Leży ono, podobnie jak Głogów, na trasie ważnej linii kolejowej nr 273 łączącej Śląsk z wybrzeżem.

W pobliżu odległych od Bytomia Odrzańskiego o 5 km na południowy-wschód Dobrzejowice do rzeki w km 411,4 uchodzi niewielki,

Odra pod Drogomilem
Oder bei Drogomil

Bytom Odrzański (ehemals Beuthen a.d. Oder) ist eine kleine, alte und beschauliche Stadt in der Wojewodschaft Lebus, heute mit etwa 4.500 Einwohnern. Erste schriftliche Erwähnungen stammen aus dem Jahre 1005, Stadtrechte erhielt sie erst in der zweiten Hälfte des 13. Jahrhunderts. Bytom Odrzański erstreckt sich malerisch am hohen, d.h. linken Oderufer.

Im herrlichen Panorama der Stadt heben sich von Osten her insbesondere drei charakteristische Türme her-

vor: der ganz dem barocken Stile verpflichteten, ehemals evangelischen Kirche, des im Stile der Spätrenaissance errichteten Rathauses sowie der noch im Mittelalter erbauten St. Hieronymus-Kirche. Weiter unten, fast am Ufer, steht das gelbe Amtsgebäude der hiesigen Wasserbehörde. Durch die Stadt verlaufen zwei Wojewodschaftsstraßen: Nr. 292 von Nowa Sól über Bytom Odrzański nach Głogów sowie Nr. 293 von Bytom Odrzański nach Nowe Miasteczko. Wie Głogów ist ebenso Bytom Odrzański an der Bahnstrecke 273 von Schlesien nach Stettin (bzw. weiter nach Swinemünde) gelegen.

lewobrzeżny strumień – Dobrzejówka ❶. To ona, a nie granica pomiędzy województwem dolnośląskim a lubuskim, ustanowiona nieco niżej na Odrze w pobliżu wsi Drogomil (stąd wspaniały widok na Odrę i miasto) wyznacza zasięg działania na tej rzece użytkowników rybackich. Do wysokości ujścia tego dopływu jest nim PZW Okręg w Legnicy, a poniżej, aż do ujścia Pliszki w km 567,0 PZW - Okręg w Zielonej Górze.

Koryto Odry pozostaje tu nadal w obrębie Pradoliny Głogowskiej, ma te same, co na poprzednio opisanym odcinku średnie parametry, tym niemniej na ostatnim zakolu przed Bytomiem Odrzańskim wyraźnie rozszerza się do 180 m. Na zewnętrznej stronie łuku jedno z najlepszych, w dodatku mało obleganych stanowisk wędkarskich na kilku ostrogach długich na ponad 60 m, które szczególnie upodobał sobie sandacz i sum. Tuż przed miastem rzeka zwręży się gwałtownie do 100 m przy lewym brzegu tworząc ścianę o długości 360 m. Nurt bije bezpośrednio w brzeg wzmocniony tutaj opaską z narzutu kamiennego. To dobre, choć niezbyt łatwe technicznie łowisko m.in. kleni, jazi, leszczy, brzany. Odcinek ten po lewej stronie

Fot. Wojciech Zieleniewski
Uroczą, nadrzeczną skarpa w Bytomiu Odrzańskim
Bezaubernder Steilhang am Fluss bei Bytom Odrzański

Fot. Wojciech Zieleniewski
Odra z bytomskiego molo, z prawej kanał portowy
Oder von der Mole in Bytom Odrzański, rechts der Hafenkanal

przerywa wylot kanału portowego. Tutaj szeroki, betonowy zjazd do rzeki będący elementem dawnej przeprawy promowej. Obecnie wykonywane są tutaj wyłącznie przewozy łodzią. To dogodne miejsce do zwodowania wędkarskiego sprzętu pływającego, z czego za zgodą obsługi przeprawy korzysta PZW Okręg w Zielonej Górze przy zarybieniach tego

Unweit von Bytom Odrzański, etwa 5 km in südöstlicher Richtung, mündet bei km 411,4 nahe der Ortschaft Dobrzejowice (ehemals Doberwitz) linksseitig ein kleiner Bach (die Dobrzejówka) ❶ in die Oder. Er bildet – zusammen mit der etwas unterhalb bei Drogomil (ehemals Nenkersdorf) – zu beachten ist hier ein wahrlich beeindruckender Blick auf Oder und Stadt – verlaufenden Grenze zwischen den Wojewodschaften Niederschlesien und Lebuser Land, jenen Fischereiabschnitt in der Zuständigkeit der Betreiber des hiesigen Abschnitts der Mittleren Oder. Bis zum Bach

ist die Geschäftsstelle Legnica des Polnischen Anglerverbands, stromabwärts bis zur Pleiske-Mündung bei km 567,0 die Geschäftsstelle in Zielona Góra.

Die Oder fließt hier weiterhin im Glogau-Baruther Urstromtal, auch die zuvor beschriebenen durchschnittlichen Parameter unterscheiden sich nicht wesentlich, mit der Ausnahme, dass die Breite bei der letzten Flussbiegung vor Bytom Odrzański deutlich auf etwa 180 m zunimmt. Im äußeren Bereich dieses Oderbogens gibt es zudem auf den hiesigen Buhnen eine der besten, bislang wenig frequentierten Angelplätze; auf einer Länge von 60 m tummeln sich hier geradezu vor allem Zander und Welse. Kurz vor der Stadt nimmt die Breite des Flusses am linken Ufer auf einer Länge von 360 m recht überraschend auf bis zu 100 m zu. Die Strömung trifft hier unmittelbar auf das Ufer, das entsprechend mit zahlreichen Steinen befestigt wurde. Insoweit ist dies zwar eine gute Stelle, um u.a. auf Döbel, Aland, Brachsen und Barben zu angeln, technisch aber ist dieser Abschnitt – am linken Ufer zudem durch die Mündung des Hafenkanals unterbrochen – recht anspruchsvoll. Ebenso blieb hier die breite, aus Betonplatten bestehende Auffahrt der ehemaligen Flussfähre erhalten. Derzeit finden Fährüberfahrten lediglich mit kleineren Booten statt; gleichermaßen eignet sich diese Stelle jedoch zum Zuwasserlassen von Booten, von denen aus geangelt werden soll. Diese Gelegenheit nutzt – selbstverständlich mit

odcinka Odry głównie szczupakiem, sandaczem, jaziem i boleniem, przeprowadzanych z łodzi motorowej.

W porcie oddana do użytku w 2012 roku przystań turystyczna oraz nabrzeże dla większych jednostek. Niegdyś funkcjonowała tu nawet stocznia, a do początku XIX wieku Odrę przegradzał jaz. Kanał portowy ② ma przeciętną szerokość 50 m i długość 850 m. Przy średnich stanach wód Odry głębokość w nim waha się w granicach 2,0-2,5 m i nurt jest tu niemal niewyczuwalny, w odróżnieniu od zwawo płynącej w sąsiedztwie Odry. Fakt ten wykorzystują ryby z rzeki, które gromadnie zimują w tym zacisznym akwenie, włączając w to zwłaszcza podobnego do leszcza, lecz znacznie mniejszego i odżywiający się głównie zooplanktonem rozpióra. To bardzo dobre wiosenne łowisko płoci, w tym osobników o masie nawet powyżej 1 kg, okonia, niezłe szczupaka. Z kolei okolice wyjścia z portu są we władaniu licznych tutaj bolenia i klenia.

Poniżej portu widoczne pozostałości mostu drogowego z 1907 roku wysadzonego w 1945 roku. Jego lewobrzeżna, lądowa część została w gustownym sposób zaadaptowana na spacerową promenadę o długości ponad 140 m. Rozciąga się z niej wspaniały widok na bytomską Odrę. W mieście do dziś widoczne są ślady jego dawnych rybackich związków z rzeką - jednym z dwóch elementów herbu miejskiego jest ryba, do portu ze wschodniego krańca miejskiego rynku, zaliczanego do najpiękniejszych w Polsce, zawiezie nas ulica Osiedle Rybackie,

Fot. Wojciech Zieleniewski

U wejścia na molo
Am Eingang zur Mole

der freundlichen Erlaubnis der Fährbesatzung – die Geschäftsstelle Zielona Góra des Polnischen Anglerverbands im Rahmen ihrer Besatzmaßnahmen in diesem Oberabschnitt; vor allem werden Hecht, Zander, Aland und Rapfen eingesetzt.

Im Hafen wurde 2012 eine Anlegestelle für Kleinboote sowie ein Kai für Passagier- und andere größere Schiffe der Nutzung übergeben. Früher einmal gab es hier eine Werft, und Anfang des 20. Jahrhunderts errichtete man sogar eine beeindruckende Stauanlage. Der 850 m lange Hafenkanal ② ist durchschnittlich etwa 50 m breit. Bei mittleren Pegelständen beträgt seine Tiefe 2,0 bis 2,5 m, eine Strömung ist kaum feststellbar – ganz im Unterschied zur benachbarten Oder. Diesen Umstand wissen auch die Fische für sich zu nutzen, die zahlreich im Kanal überwintern, insbesondere die der Brachse ähnliche Zope, obwohl sie wesentlich kleiner ist und sich hauptsächlich von Zooplankton ernährt. Im Frühjahr lohnt sich besonders das Angeln auf Plötze (die dann ein Gewicht von bis zu einem Kilogramm erreicht), Barsch und Hecht. Im Mündungsbe-reich halten sich hingegen zahlreich Döbel und Rapfen auf.

Unterhalb des Hafens folgen die Überreste einer 1907 errichteten sowie 1945 gesprengten Straßenbrücke. Am linken Ufer hat man vor kurzem eine 140 m lange, sehr ansprechend gestaltete Uferpromenade errichtet. Von ihr aus erstrecken sich herrliche Ausblicke auf die hiesige Oderlandschaft. In der Stadt selbst sind noch heute die Spuren ihrer einstigen engen Verbindungen mit der Flussfischerei sichtbar, sogar eines der beiden Bestandteile des Stadtwappens bildet ein Fisch ab. Vom Marktplatz – der u.a. mit seinem Springbrunnen, dessen zentrale Figur einen Jungen mit Fischernetz

Fot. Wojciech Zieleniewski

Schodzimy do kanału portowego
Auf dem Weg hinunter zum Hafenkanal

której trzon stanowią stare, kamienne Schody Rybackie, na rynku piękna fontanna z figurką chłopca z siecią i rybami w lewej ręce. Z tego też miasta wywodzili się rybacy wynajmowani niegdyś przez PZW do połowu odrzańskich ryb, które były przeznaczane na zarybianie innych wód Związku.

Za kanałem portowym druga część kamienistej ściany o długości 250 m. Także rybna, ale ze względu na duże nachylenie brzegu mniej dogodna do wędkowania, aniżeli pierwsza. Poniżej miasta Odra wraca do średniej szerokości 150 m, a jej brzegom z obu stron towarzyszą piękne lasy łęgowe. W lewej części doliny polder Tarnów Bycki - Kielcz o powierzchni 815 ha i pojemności 15 mln m³, mający za zadanie przechwytywanie części wód powodziowych.

Niebawem rzeka zbliża się do starej wsi Siedlisko. W km 420,3 z prawej strony wpływa do niej niewielki ciek Kanał Stary Krzycki.

in der einen und Fischen in der anderen Hand darstellt, zweifelsfrei zu den schönsten in Polen zählt – für in östliche Richtung die Osiedle Rybackie (wörtlich übersetzt: Fischersiedlung)-Straße hinunter zum Hafen; beachtenswert sind hier allem voran die alten, aus Felsgestein gehauenen Fischtreppen. Ebenso aus dieser Stadt stammen hervorragende Fischer, die im Auftrag des Anglerverbands deren Reviere nach Fischen absuchte, um sie in andere, vom Verband verwaltete Abschnitte einzusetzen.

Hinter dem Hafenkanal folgt ein weiterer, etwa 250 m langer Durchstich. Auch dieser Abschnitt ist sehr fischreich, jedoch aufgrund des steilen Ufers weniger bequem zum Angeln. Unterhalb der Stadt ist die Oder nun wieder im Durchschnitt etwa 150 m breit, zu beiden Seiten erstreckt sich herrlicher Auwald. Linksufrig wurde auf einer Fläche von 815 ha der Polder Tarnów Bycki-

Panorama pięknego, bytomskiego rynku
Rathausplatz in Bytom Odrzański

Powyżej, za prawym wałem i stacją pomp nieduże (4,5 ha), płytkie, lino-wo-szczupakowe Jezioro Siedliskie ❸ (gmina Siedlisko), a na szerokim

Pozostałości zamku w Siedlisku
Was vom Schloss in Siedlisko übrig blieb...

Wzgórz Dalkowskich. Powyżej pobliskiego Nowego Miasteczka żyją w niej pstrągi potokowe i chroniona strzebla potokowa. W pobliżu północno-zachodnich zabudowań Bytomia Odrzańskiego znajduje się wyrobisko Majorka ❺ o pow. 1 ha – popularne, miejscowe łowisko, corocznie zarybiane przez PZW karpem, linem, karsiem, szczupakiem, jaziem.

Łowiska poniżej dawnego mostu
Fischfang unter der ehemaligen Brücke

zakolu, ponad drzewami wznoszą się ruiny spalonego w czasie ostatniej wojny i częściowo odbudowanego zamku z końca XVI w. – dawniej siedziby długoletnich władców tych ziem, w tym Bytomia Odrzańskiego – rodu von Schönaich. Na kolejnym łuku Odry z prawej strony duży przemiał – piaszczysta mielizna o długości 300 m, zaś z lewej, w km 422,8 ujście dopływu Białej Wody ❹, odwadniającej środkową część

Wzgórz Dalkowskich. Powyżej pobliskiego Nowego Miasteczka żyją w niej pstrągi potokowe i chroniona strzebla potokowa. W pobliżu północno-zachodnich zabudowań Bytomia Odrzańskiego znajduje się wyrobisko Majorka ❺ o pow. 1 ha – popularne, miejscowe łowisko, corocznie zarybiane przez PZW karpem, linem, karsiem, szczupakiem, jaziem.

Omawiany fragment rzeki znajduje się w całości w ostoi siedliskowej Natura 2000 „Nowosolska Dolina Odry” i jednocześnie w bardzo długiej ostoi ptasiej tego systemu Dolina Środkowej Odry, która ciągnie się niemal nieprzerwanie aż po Nowy Lubusz poniżej Ślubice.

Kielcz ausgewiesen; mit seinem Fassungsvermögen von 15 Mio. m³ soll er im Fall der Fälle einen Teil des Hochwassers auffangen. Unweit von hier gelegen ist nun Siedlisko, einst das berühmte Carolath. Bei km 420,3 mündet am rechten Ufer der kleine, nunmehr Stary Krzycki genannte Kanal in die Oder. Etwas oberhalb hiervon, beim rechtsufrigen Deich und der Pumpstation, folgt der nur 4,5 ha große, flache Siedliskie-See, ein typischer Hecht-Schleie-See ❸. An einer weitläufigen Flussbiegung erheben sich am steilen rechten Ufer, oberhalb der hohen Baumwipfel, die Ruinen der ursprünglich im 16. Jahrhundert erbauten, im letzten Weltkrieg jedoch leider zerstörten, nun aber teilweise wiederaufgebauten Burg, die über Jahrhunderte hinweg Sitz der eng mit der Stadtgeschichte von Beuthen verbundenen Familie von Schönaich war. An der sich hierauf anschließenden Flussbiegung folgt rechtsufrig ein 300 m langer, sandiger Abschnitt, gegenüberliegend befindet sich bei km 423,3 die Mündung der Biała Woda (Weißfurth) ❹, die den zentralen Teil der Dalkauer Berge entwässert. Stromabwärts des nun unweit gelegenen Nowe Miasteczko (ehemals Neustädte) trifft man sowohl auf Bachforellen als auch auf die (allerdings unter Schutz gestellte) Elritze. Unweit des nordöstlichen Stadtteils von Bytom Odrzański erstreckt sich auf einer Fläche von etwa 1 ha die Abbaustätte Majorka ❺, die vom Polnischen Anglerverband alljährlich mit Karpfen, Schleien, Karauschen, Hechten und Aland besetzt wird und schon von daher eine beliebte Angelstelle für die hiesigen Angelfreunde bildet. Der hier beschriebene Abschnitt befindet sich vollständig im FFH-Gebiet „Neusalzer Odertal“; ebenso ist es im Vogelschutzgebiet „Mittlere Oderniederung“ gelegen, das sich bis hin- auf nach Nowy Lubusz (ehemals Neu Lebus) bei Ślubice erstreckt.

Dorodna, wiosenna płoć z kanału portowego
Prächtige, im Frühjahr im Hafenkanal gefangene Plötze

Nowa Sól i okolice **Nowa Sól und Umgebung**

Fot. Piotr Chara

Po 1,5 km od ujścia Białej Wody wita nas na lewym brzegu stara wieś Kielcz (niegdyś na tej wysokości był również jaz, a do początku XX w. kursował prom). Tutaj Odra dokonuje ostrego zwrotu i płynie niemal dokładnie na północ. Tuż za wsią przy lewym brzegu kolejna z wysp odrzańskich (długość 0,8 km) oddzielona od głównego nurtu wąskim odgałęzieniem koryta, możliwym jednak do przebycia w woderach w czasie niższych stanów, co warto zrobić, bowiem tutejsze przyradowe ostrogi są szczególnie rybne i znacznie mniej tutaj wędkarzy. Z prawej strony duży kompleks leśny (głównie piękne dąbrowy) ciągnący się nieprzerwanie niemal aż pod Stany. Wkrótce wita nas również lewobrzeżna Stara Wieś. To dokładnie połowa długości Odry, o czym informuje nas stosowna, dwujęzyczna tablica w km 427 poniżej małej, prywatnej przystani turystycznej. Zza zakrętu wylania się stalowy most na DW315 z Nowej Soli do Wolsztyna. W jego pobliżu, przede wszystkim

Etwa 1,5 km von der Mündung der Weißfurth entfernt ist am linken Ufer die alte Ortschaft Kielcz (ehemals Költsch) gelegen (auf derselben Höhe gab es früher einmal eine Stauanlage, zu Beginn des 20. Jahrhunderts verkehrte hier sogar eine Fähre). Die Oder vollzieht in diesem kleinen Abschnitt eine Kehre und fließt fast genau in nördliche Richtung. Kurz hinter dem Dorf folgt eine weitere, 0,8 km lange Oderinsel, die lediglich von einem kleinen Nebenarm vom Hauptstrom getrennt ist; besonders bei Niedrigwasser kann man sie, mit entsprechenden Anglerhosen ausgestattet, recht problemlos erreichen, was man zudem unbedingt nutzen sollte, da es an den hiesigen Buhnen besonders fischreich zugeht und zudem nur wenige Angler dieses Plätzchen aufsuchen. Rechtsufrig erstreckt sich von nun an ein Waldgebiet (mit besonders schönen Eichen), durchgängig bis fast hoch nach Stany (Aufhalt). Kurz darauf gelangt man, am

na prawym brzegu, najlepsze wędkarsko główki w bezpośrednim sąsiedztwie miasta. Pozostałe w większości są wyraźnie płytsze, krótsze, w dużej mierze z zasypanymi już kłatkami. Wędkarze zajmują je w pierwszej kolejności, czemu dodatkowo sprzyja dogodny dojazd. Rybostan? – „klasyczny” odrzański. Dominuje leszcz, krap, kleń, płóc, pospolicie występuje jaź, okoń (choć nie największe osobniki), regularnie łowiono są tu duże sumy i sandacze, trafia się stale karp, a nawet węgorz.

Poniżej mostu, na zewnętrznej, lewej stronie zakola początek następnej, umocnionej narzutem kamiennym odrzańskiej ściany. Tym razem składa się ona z dwóch odcinków (długość 2 x 0,5 km), w soboty i w niedziele regularnie zajmowanych na zawody wędkarskie. Jak większość ścian łowisko trudne technicznie (prócz dużego uciążu – ok. 20-30 g, również dużo zaczepów na umocnionym druzgotem kamiennym dnie), ale tych co się starają wynagradzające połowem nierzadko w ilości nawet kilkunastu kilogramów ryb (duży krap, leszcz, kleń, jaź, płóc, rzadziej, ale regularnie brzana, czasami świnka i certa). Tutaj we wrześniu 2013 roku być może uda się przeprowadzić kolejną, pięćdziesiątą pierwszą już edycję największych zawodów wędkarskich w Polsce „Złota Rybka” (patrz opis rozdziału „Krosno Odrzańskie i okolice”) przełożonych z czerwca ze względu na wysokie stany rzeki.

Tuż za pierwszym odcinkiem kamiennej opaski, przy lewym brzegu nowosolska infrastruktura nadwodna. Najpierw marina (wędkowanie zabronione). Kilkadziesiąt metrów za nią, poprzedzone ujściem małej rzeczki Solanki, wejście do kanału portowego ①, nad którym przerzucono

linken Ufer gelegen, nach Stara Wieś (ehemals Borgsdorf). Hier ist man genau an der Hälfte der Oder angelangt, wovon – bei km 427 – eine entsprechende zweisprachige Tafel an einer kleinen, privaten Anlegestelle Auskunft erteilt. Hinter der Flussbiegung folgt nun eine Stahlbrücke über die Wojewodschaftsstraße 315 von Nowa Sól nach Wolsztyn. In seiner unmittelbaren Umgebung, vor allem am rechten Ufer, befinden sich an den Bühnen unweit der Stadt die besten Fanggründe. Andere Stellen sind wesentlich flacher und kürzer, sowie zudem mit bereits mehrheitlich aufgeschütteten Bühnenfeldern. Zuerst werden diese von Anglern in Besitz genommen, wobei auch die Zufahrt zu diesen Plätzen sehr bequem zu bewerkstelligen ist. Und der Fischbestand? „klassisch – typisch Oder eben”. Es überwiegen Brachsen, Güster, Döbel, Plötzen, außerordentlich verbreitet sind Aland und Barsch (obgleich eher die kleineren Exemplare), regelmäßig werden hier große Welse und Zander geangelt, ständiger

Gast ist der Karpfen, und auch Aale hat man hier bereits gefangen.

Unterhalb der Brücke, folgt nun – im äußeren Bereich der Flussbiegung am linken Ufer – ein weiterer, mit unterschiedlichem Gestein befestigter Durchstich; er unterteilt sich in zwei, jeweils 500 m lange Abschnitte. Samstags und sonntags finden hier regelmäßig Angelwettbewerbe statt. Wie bereits geschildert, sind die Abschnitte im Bereich der Durchstiche im Allgemeinen technisch anspruchsvoller, u.a. aufgrund der starken Strömung (Gewichte von 20 bis 30 g sowie größere Haken wegen des mit Trümmergestein befestigten Grundes sind angera-

Fot. Wojciech Zieleniewski

Wędkarze na ścianie w Nowej Soli
Angler am Durchstich in Nowa Sól

ładną, łukowatą kładkę dla pieszych. W jej pobliżu, na ul. Odrzańskiej stara studnia z kamienną figurą rybaka. W kanale przystań kajakowa, ślip do wodowania łodzi, dalby do cumowania większych jednostek, a dalej stocznia, nabrzeże przeładunkowe, stalowy most zwodzony o unikalnych rozwiązaniach technicznych, basen manewrowy i schronisko dla barek ❷ (kolejne zimowisko ryb, w tym dużych szczupaków i sandaczy). Wędkarze muszą tutaj pamiętać, że odrzański obwód rybacki użytkowany przez PZW kończy się na wysokości kładki, a dalej mogą łowić tylko dzięki uprzejmości i dobrej woli Urzędu Miejskiego, do którego należy grunt pod następną częścią kanału, a także, iż to właśnie dla żeglugi wodnej, a nie dla wędkarstwa został wybudowany ten kanał i port. Z kolei wodniacy powinni się zachowywać, jak najmniej dolegliwie dla łowiących na Odrze.

Liczącej ponad 40 tys. mieszkańców Nowa Sól prawa miejskie nadano dopiero w 1743 roku, choć istotne elementy tutejszej zabudowy powstawały już w drugiej połowie XVI w. Jak wskazuje nazwa miasta, początkowo swój dobrobyt czerpało z warzenia i handlowania solą, później zaś głównie z przemysłu (huta, duża fabryka kleju, nici), a także z odrzańskiej żeglugi. Nowa Sól leży przy fragmencie drogi ekspresowej S3 będącej składową DK3 łączącej południowo-zachodnie granice Polski z wybrzeżem Bałtyku oraz również na trasie Nadodrzańskiej Magistrali Kolejową. Miasto jest liderem projektu, w wyniku którego powstał niniejszy przewodnik.

Poniżej wylotu kanału portowego druga część odcinka pozbawionego ostróg. Za nim koryto Odry wraca do typowego wyglądu. Rzeka przyjmuje dwa istotniejsze dopływy – z lewej stro-

ten). All jene, die es dennoch versuchen, werden nicht selten mit über 10 kg Fische belohnt (hauptsächlich Brachse, Güster, Döbel, Aland und Plötze, seltener, aber ebenso regelmäßig gefangen werden Barbe sowie von Zeit zu Zeit Nase und Zährte). Im September 2013 werden hier aller Wahrscheinlichkeit nach wieder die landesweit größten Angelwettbewerbe – „Goldener Fisch“ – ausgetragen (näher hierzu im Kapitel über Krosno Odrzańskie); aufgrund der hohen Pegelstände im Juni mussten sie verlegt werden.

Kurz hinter diesem Abschnitt mit seinen Uferbefestigungen folgt am linken Ufer bereits die Hafeninfrastruktur in Nowa Sól (ehemals Neusalz). Zunächst die Marina (hier ist der Angeln untersagt), einige Meter dahinter die Mündung der Solanka, und gleich darauf der Hafenkanal ❶, über den eine schucke, bogenförmige Fußgängerbrücke föhrt. Stadteinwärts, entlang der Odrzańska-Straße begrüßt eine aus Stein gefertigte Fischerfigur

die Besucher. Im Kanal selbst wurde eine Angelstelle für Kleinboote, eine Slipanlage sowie Dalben zum Anlegen größerer Schiffe errichtet; etwas weiter folgen dann Schiffswerft, ein Kai zum Umladen von Gütern, eine ganz aus Stahl gefertigte Zugbrücke (beachtenswert sind hier die einzigartigen technischen Details), das Wendebecken sowie der „Parkplatz“ für Frachtkähne ❷ (wo insbesondere große Hechte und Zander überwintern). Angler sollten hier beachten, dass an der Fußgängerbrücke der Zuständigkeitsbereich des Polnischen Anglerverbands endet, und der Fischfang im sowie am Kanal lediglich

Fot. Wojciech Zieleniewski

Nowosolski port zaprasza
Hafenanlagen in Nowa Sól

ny mało atrakcyjną wędkarsko Czarną Strugę ③ (km 432,5), a z prawej, w km 433,3 Krzycki Rów (Kopalnicę) ④. Przy jego ujściu dobre wyniki w połowie szczupaka i sandacza, a w okresie wiosennym w całym dolnym odcinku tego uregulowanego całkowicie cieku niezłe łowisko płoci.

Odra płynie teraz niemal prostym, ale zaopatrzonym w ostrogi korytem, docierając do zakola pod Stanami. Tutaj z prawej strony ujście starorzecza, a za nim następna ściana o długości 250 m. Niebawem przed nami kolejny stalowy most, tym razem kolejowy, na nieczynnej już linii Nowa Sól - Wolsztyn (przy lewym brzegu świetne, głębokie ostrogi). Rzeka wpływa w swój pierwszy na naszym szlaku przełomowy odcinek znajdujący się w mezoregionie Obniżenia Nowosolskiego. Na końcu drugiego zakola od tego mostu, będącego tym razem już powojennym przekopem, w lewym brzegu ujście starorzecza, całe szczęście, nie odciętego, jak wiele innych od głównego koryta, od którego oddziela je częściowo długa tama podłużna o długości aż 150 metrów. To popularne łowisko Starorzecze Bobrowniki ⑤, które przyjęło nazwę od odległej o 3,5 km w kierunku N-E wsi założonej ponad 600 lat temu ponoć przez myśliwych trudniących się polowaniami na liczne wtedy tutaj bobry (a i teraz powszechne na całym omawianym fragmencie Odry i jej dopływach). Nad akwem wznosi się majestatycznie wysoka krawędź wysoczyzny o zboczach pozbitych głębokimi dolinami erozyjnymi. Dla ochrony pięknego starodrzewia mieszanego (głównie buk i modrzew) utworzono na niej w okolicach Bobrownik rezerwat leśny Bukowa Góra. Tutaj jednak, nad samym starorzeczem, znajduje się kulminacja na którą wiedzie oznakowany szlak turystyczny, skąd przepiękny widok na ten akwen i pobliską Odrę.

Starorzecze Bobrowniki jest łowiskiem całorocznym, jednak na najlepsze

mit stillschweigender Genehmigung der Stadtverwaltung gestattet ist; zudem wurden die Anlagen nicht für Angler, sondern für die Schifffahrt errichtet. Natürlich sollten sich auch all jene, die zu Wasser unterwegs sind, in einer entsprechenden, den Anglern entgegenkommenden Art und Weise verhalten.

Das heute über 40.000 Einwohner zählende Nowa Sól erhielt seine Stadtrechte erst im Jahre 1743, obgleich die wesentlichen Gebäude der hiesigen Altstadt bereits in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts entstanden waren. Wie bereits der Name der Ortschaft zum Ausdruck bringt, verdankte die Stadt ihren Wohlstand anfangs dem Salz, später dann vor allem der Industrie (Hütte, Klebstofffabrik, Zwirn und Garn) sowie eben der Oderschifffahrt. Nowa Sól ist an einem Abschnitt der Schnellverkehrsstraße S3 im Verlauf der Landesstraße 3 gelegen, die den Südosten Polens mit der Ostsee verbindet; ebenso verläuft sog. Oder-Bahnmagistrale durch die Stadt. Darüber hinaus ist sie Leadpartner des Vorhabens, in dessen Rahmen vorliegender Angelführer entstand.

Unterhalb des Hafenkanals folgt nun ein weiterer Abschnitt des Flusses, in dem keine Buhnen errichten wurden. Dahinter kehrt das Flussbett der Oder nun wieder in seine „klassische“ Form zurück. Am linken Ufer mündet bei km 432,5 nun die für Angler allerdings wenig interessante Czarna Struga (Landgraben, „Die Schwarze“) ③ in die Oder, rechtsufrig, bei km 433,3, der Krzycki Rów (Kopalnica, Großer Landgraben) ④. Gerade bei letzterem werden regelmäßig gute Fangergebnisse erzielt, ist man zumindest auf Hecht und Zander aus, und im Frühjahr werden in diesem vollkommen naturbelassenen Abschnitt beachtliche Plötzen gefangen.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Starorzecze Bobrowniki

Altarme bei Bobrowniki

efekty można liczyć późną jesienią, kiedy ryba masowo ciągnie z Odry na zimowanie. Obfite połowy, leszcza, okonia, płoci, krąpia gwarantowane. W starorzeczu obecny także kleń, jaź, szczupak, sandacz, miętus oraz sum, lin, karp, rzadziej boleń, którego najlepiej łowić ze szczytu wspomnianej długiej tamy podłużnej. Dobre wyniki osiąga się tu również zimą, o ile mróz wytworzy bezpieczną pokrywę lodową. Na południowym krańcu zbiornika ujście Starej Ochli (Ochlicy) ⁶. To z kolei bardzo dobre łowisko płoci, krąpia i leszcza w okresie wiosennym, pamiętajmy jednak o regulaminowym zakazie wędkowania w odległości mniejszej, niż 50 m od urządzeń piętrzących, do

Die Oder fließt hier recht gemächlich, fast geradeaus, wurde aber ebenso bis zur Flussbiegung bei Stany mit Buhnen ausgestattet. Am rechten Ufer mündet erneut ein Altarm in die Oder, darauf folgt ein weiter, 250 m langer Durchstich. Unweit hiervon quert eine Brücke den Fluss, dieses Mal der bereits nicht mehr in Betrieb befindlichen Bahnstrecke Nowa Sól-Wolsztyn (am linken Ufer beachtenswert sind Buhnen mit herrlichen, da tiefen Stellen). Der Fluss verlässt hier erstmals die typische Tallandschaft und fließt zwischen kleineren und größeren Hängen inmitten der Kleinlandschaft „Neusalzer Niederung“. Zum Ende der zweiten Flussbiegung ab dieser Brücke hin gelangt man zu einem weiteren, bereits nach dem letzten Krieg angelegten Durchstich, am linken Ufer mündet ein – glücklicherweise nicht, wie viele andere, vom Hauptstrom vollständig getrennter – Altarm der Oder, von einem 150 m langen Deich vom Fluss abgegrenzt. Hierbei handelt es sich um die sog. Boberniger Altarme ⁵, benannt nach dem 3,5 km nordöstlich gelegenen Dorf Bobrowniki, dass vor bereits 600 Jahren – der Sage nach – von Jägern gegründet

wurde, die den damals hier zahlreich vertretenen Bibern nachstellten (auch heute sind die stattlichen Nager wieder überall an Oder und ihren Zuflüssen vertreten). Majestätisch erheben sich an den Ufern steile Abhänge der Hochebene, teilweise mit tiefen, vom Regenwasser ausgewaschenen Rinnen. Zum Schutz des alten Mischwaldbestands (vor allem Buchen und Lärchen) wurde in der Nähe von Bobrowniki das Waldschutzgebiet „Wälder am Wurzelberg“ (Bukowa Góra) errichtet. Am Altarm selbst aber erstreckt sich, dem ausgeschilderten Wanderweg folgend, ein herrlicher Ausblick auf Gewässer sowie nahegelegene Oder.

których należy wybudowana tu Stacja pomp Bobrowniki. Z kolei w środkowej części brzegu zachodniego starorzecza uchodzi do niego poprzez wysokie, przeciwpowodziowe wrota wałowe niewyróżniająca się pod względem wędkarskim Śląska Ochla. W sąsiedztwie Nowej Soli kilka innych, atrakcyjnych łowisk PZW Okręg w Zielonej Górze – Starorzecza Przyborów ⁷, Zamknięte ⁸ (fragmenty innego, odciętego, dawnego koryta rzeki), dwa nieduże zalewy na Solance – Jezioro Gruszwickie (Zalew Stare Żabno) ⁹ w Starej Wsi oraz bardzo popularny, miejski zalew Kacza Górka ¹⁰, zbiornik Trzeci Staw (Koserz) w Modrzycy ¹¹. Wszystkie one są regularnie, corocznie zarybiane karpem, linem, karasiem, szczupakiem, jaziem.

Zalew Kacza Górka
Fischteich „Kacza Górka“

Cały opisany powyżej fragment doliny rzeki zawiera się w granicach siedliskowego obszaru Natura 2000 „Nowosolska Dolina Odry”.

Am hiesigen Altarm kann das gesamte Jahr über geangelt werden, die besten Fangergebnisse werden jedoch im Herbst erzielt, wenn sich die Fische aus der Oder in ihre Überwinterungsgebiete zurückziehen. Reiche Fänge, vor allem Brachsen, Barsche, Plötzen und Güter sind nahezu garantiert. Im Altarm tummeln sich ebenso Döbel, Aland, Hecht, Zander, Quappe, Wels und Karpfen, bereits seltener Rapfen, den man hingegen besser vom Deich aus fängt. Gute Ergebnisse erzielt man ebenso im Winter, insoweit der Fluss ausreichend zufriert. Im südlichen Randbereich mündet die Stara Ochla (auch Ochlica, Alte Ochel) ⁶. Hier fängt man im Frühjahr zahlreiche Plötzen, Güster und Brachsen, jedoch sollte man stets beachten, dass man seine Angeln mindestens 50 m von den Stauanlagen, u.a. der Pumpstation in Bobrowniki, entfernt auswirft, wie dies in der hiesigen Angelordnung ausgewiesen ist. Im mittleren Bereich des Westufers befindet sich wiederum ein imposantes Hochwassertor, an dem die Śląska Ochla (Ochel) in das Gewässer fließt. Unweit von Nowa Sól entfernt betreibt die Geschäftsstelle Zielon Góra des Polnischen Anglervereins einige weitere attraktive Angelgewässer: Altarme Przyborów ⁷, Zamknięte ⁸ (Abschnitte eines vom Fluss bereits vollständig abgetrennten, ehemaligen Nebenarms), entlang der Solanka den Gruszwickie-See (St. Żabno-Bucht) ⁹ in Stara Wieś (ehemals Borgsdorf) sowie „Kacza Górka“ ¹⁰ und „Trzeci Staw“ (Koserz, ehemals Kusser) in Modrzyca (Modritz) ¹¹. Alle werden alljährlich mit Karpfen, Schleien, Karauschen, Hecht und Aland besetzt.

Der gesamte zuvor beschriebene Abschnitt ist im FFH-Gebiet „Neusalzer Odertal“ gelegen.

Płyn i wróc z tatą
Komm' mit dem Papa wieder

Cigacice (gmina Sulechów) i okolice Cigacice (Gemeinde Sulechów) und Umgebung

Cigacice - niegdyś wieś gminna, liczy obecnie 750 mieszkańców i znajduje się w granicach gminy Sulechów. Pierwsza wzmianka pisana o nich pochodzi z 1308 roku. Przed wojną wieś miała charakter letniska, a nawet kurortu. Od wieków w jej okolicach uprawiano z powodzeniem winorośl, do tych tradycji nawiązuje winnica w sąsiednim, położonym na wschód przysiółku Górzyszkowie. W północno-zachodniej części Cigacic funkcjonują duże zakłady produkujące wełnę mineralną. Charakterystycznym elementem malowniczej panoramy tej wsi jest ceglana wieża neogotyckiego kościoła pw. św. Michała Archaniola.

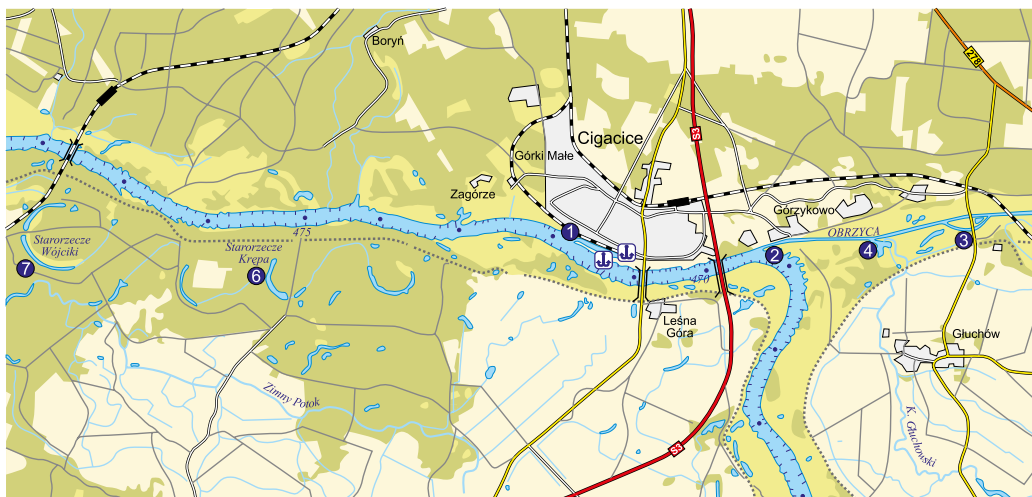
Cigacice z Górzyszkowem położone są na wysokiej, północnej krawędzi pradoliny, która zbliża się bezpośrednio do rzeki. Fakt ten wykorzystano do dogodnego przekroczenia Odry dwiema drogowymi przeprawami mostowymi. Pierwszy, kratownicowy most w ciągu obecnej drogi powiatowej nr 49356 Sulechów-Zielona Góra wybudowano w 1925 roku, a drugi na

in Cigacice (ehemals Tschicherzig), einst Hauptort einer gleichnamigen Landgemeinde, leben derzeit 750 Einwohner; das Dorf gehört zur Gemeinde Sulechów. Die erste urkundliche Erwähnung stammt aus dem Jahre 1308. Vor dem Krieg diente es als Erholungs-, sogar Kurort. Seit Jahrhunderten wird hier erfolgreich Weinanbau betrieben, woran heute im benachbarten Weiler Górzyszkowo (ehemals Ober Guhren, auch Oberweinberge) angeknüpft wird. Im nordwestlichen Ortsteil stellt ein großes Werk Mineralwolle her. Im malerischen Panorama der Ortschaft sticht besonders der aus Ziegelstein errichtete Turm der Erzengel-Michael-Kirche hervor.

Cigacice und Górzyszkowo sind am nördlichen Rand eines direkt zum Fluss hin abfallenden Abhangs inmitten des hiesigen Urstromtals gelegen. Diese Lage wusste man zu nutzen, als zwei Straßenbrücken über den Fluss errichtet wurden. Die erste, eine Gitterbrücke im Verlauf der heutigen Kreisstraße 49356 von Sulechów nach Zielona Góra wurde 1925 errichtet, die zweite 1986

entlang der viel befahrenen Landesstraße 3. In die Ortschaft selbst führt jedoch nur die Kreisstraße, von der Landesstraße aus gibt es leider keine Abfahrt. Das alte Sulechów (ehemals Züllichau) ist nur 5 km (in nördlicher Richtung) entfernt gelegen, nach Zielona Góra (Grünberg), einer der beiden Hauptstädte der Woiwodschaft Lebusener Land, lediglich 13 km in südwestlicher Richtung.

Bei Górzyszkowo vollzieht die Oder eine weitere Kehre, das sog. Oderknie: zunächst verlief sie inmitten der Abhänge und Böschungen der „Neusalzer Niederung“ in Richtung Norden, nun folgt sie wieder dem Verlauf des Urstromtals in ostwestlicher Richtung.

Ujście Obrzycy (z lewej) do Odry
Mündung der Obrzyca (links) in die Oder

– jednego z dwóch głównych miast województwa lubuskiego (13 km na południowy-zachód)

Pod Górzyszkowem Odra zmienia gwałtownie kierunek swego biegu z południkowego, jaki obrała w swym przełomowym odcinku biegnącym Obniżeniem Nowosolskim, na równoleżnikowy w pradolinie. Przyjmuje ona jednocześnie w tym miejscu w km 469,4 również swój istotny, prawobrzeżny dopływ – nizinną Obrzycę biorącą początek z największego jeziora województwa lubuskiego – Jeziora Sławskiego (832 ha). Wszystko to sprawia, że jest to bardzo interesujący z wędkarskiego punktu widzenia rejon. Powyżej ujścia Obrzycy, przy prawym brzegu Odry duże zakole z kilkoma długimi ostrogami, których klatki są już w dużym stopniu załadowione. Trzyma się tu zawsze sandacz i sum, z którego te okolice są bardzo znane. Poza tym nie ma tu zazwyczaj zbyt wielu łowiących, w odróżnieniu od ostróg w pobliżu mostów, czego powodem jest przede wszystkim bliskość obu miast. W soboty i niedziele bardzo często rozgrywane są tu również zawody wędkarskie. Szczególnie rybny jest 100 metrowy, następny fragment prawego brzegu Odry poniżej ujścia Obrzycy. Umocniono go kamieniem, a ponadto sporo tu grubego żwiru wymytego spod wiszącej nad samą rzeką stromej krawędzi pradoliny. To jedno z historycznych, bardzo ważnych tarlisk certy na środkowym odcinku rzeki, która dzięki zarybieniom PZW powoli do niej wraca. Dużo tu dorodnego krąpia, leszcza, jazia, klenia, stale występuje brzana, trafia się często świnka, trzeba się jednak liczyć ze sporą ilością zaczepów. Kolejne główki aż do wysokości kanału portowego

suchliwej DK3 (obecnie stanowiącej tutaj część drogi ekspresowej S3) w 1986 roku. Dojazd do Cigacic prowadzi jednak tylko powiatówką, bo wiem z drogi krajowej nie ma tu zjazdu. Z Cigacic bardzo blisko do starego Sulechowa (5 km na północ), którego częścią kiedyś były oraz do Zielonej Góry

Bei km 469,4 mündet nun ein wesentlicher rechter Nebenfluss – die Obrzyca – in die Oder; sie nimmt im größten See in der Wojewodschaft Lebus Land, dem 832 ha großen Sławskie-See (Schlawasee), ihren Anfang. Mit all dem verbunden ist, dass dies insbesondere für Angler ein wahres Paradies darstellt. Oberhalb der Obrzyca-Mündung folgt eine langgestreckte Flussbiegung mit mehreren, ebenso langen Buhnen, deren Felder bereits größtenteils verlandet sind. Hier halten sich regelmäßig Zander und Welse auf, wofür die Gegend schließlich weithin bekannt ist. Außerdem gibt es hier für gewöhnlich nicht allzu viele, die ihr Angelglück versuchen, ganz im Gegenteil zu den Buhnen der nahegelegenen Brücken, was im Übrigen mit der Nähe der beiden zuvor erwähnten Städte begründet werden darf. Samstags und sonntags werden hier ebenso recht häufig Anglerwettbewerbe ausgetragen. Besonders fischreich ist der nächste, etwa 100 m lange Flussabschnitt, der sich nun unterhalb der Obrzyca-Mündung am rechten Flusssufer erstreckt. Auch er wurde allerdings befestigt, zudem liegen am Grund zahlreiche größere Steine, die mit dem Regen eben aus den steilen Abhängen des Urstromtals ausgewaschen wurden und so im Fluss landeten. Zugleich ist dieser Abschnitt einer der wichtigsten Laichplätze der Zährte in der Mittleren Oder überhaupt; die kehrt nun dank der Besatzmaßnahmen des Polnischen Anglerverbands allmählich in die Oder zurück. Zahlreich vertreten sind beachtliche Exemplare von Güster, Brachse, Aland und Döbel, ständiger Gast sind Barben und Nasen; zu rechnen hat man allerdings mit einer beträchtlichen Anzahl von Haken. Die sich hieran anschließenden Buhnen, bis hinauf zum Hafenkanal unterhalb der Straßenbrücke, zählen eher zu den guten Fanggründen, vor allem am rechten Ufer (drei dieser Buhnen sind fast 100 m lang, die entsprechenden, riesigen Buhnenfelder sind wiederum in ihrer jeweiligen Beschaffenheit sehr unterschiedlich). Gut anbeißen tun sowohl ruhig auf Nahrungssuche befindliche Fried- als auch Raubfische. Die erste linksufrige Buhne unterhalb der neuen Brücke ist wiederum bekannt dafür, dass sich hier gerne Welse aufhalten. Immer häufiger wird ebenso von Forellen berichtet, die auf Höhe von Cigacic gefangen werden; in Brandenburg ist ihr Fang gänzlich untersagt. Über viele Jahre hinweg wurden hier die landesweiten Wettbewerbe im Spinnfischen unter dem Motto „Oder-Rapfen“ ausgetragen.

poniżej mostu drogowego należą do dobrych, zwłaszcza przy prawym brzegu (tamże trzy o długości niemal 100 m z obszernymi, zróżnicowanymi kłatkami), tak, jeśli chodzi o ryby spokojnego żeru, jaki i drapieżne. Pierwsza lewostronna poniżej nowego mostu ostroga to znane łowisko tutejszych sumów. Coraz częściej donosi się o złowieniu na wysokości Cigacic nawet troci objętej w Brandenburgii całkowitym zakazem połowu. Przez wiele lat rozgrywano tutaj ogólnopolskie spinningowe zawody „Boleń Odra”.

W odległości 0,3 km za mostem drogowym, przy prawym brzegu Odry, nieopodal zabudowań Nadzoru Wodnego nadbrzeże przystani turystycznej Towarzystwa Wodniaków „Odra”, przy nim slip, zaś 550 m dalej wylot kanału portowego. W porcie przeładownia węgla kamiennego, przystań dla statków pasażerskich i turystyczna należąca do Urzędu Miejskiego w Sulechowie, również i tu miejsce do zwodowania wędkarskiej łódki. Głęboki basen portowy w Cigacicach stanowi oczywiście ważne zimowisko odrzańskich ryb. Jest on zatem popularnym łowiskiem płoci w okresie wiosennym, łwionej również z powodzeniem z łodu. Wiosną trafiają się wówczas często okazy o wadze powyżej 1 kg, jednakże pamiętajmy, że wędkować tu można wyłącznie w do wysokości ok. 100 m od połączenia się kanału portowego z Odrą ❶.

Okolice wpływu Obrzycy do Odry ❷, jej przyujściowy odcinek do wysokości stacji pomp w Sadowej, a zwłaszcza umocniony kamiennym druzgotem kanał zrzutowy ❸, to bez wątpienia najlepsze łowisko miętusa w promieniu kilkudziesięciu kilometrów. Łwione są tu regularnie okazy o wadze ponad 2 kg, a sezon połowów trwa od listopada do marca z przerwą na okres ochronny w grudniu i styczniu. Na głównym, korycie Obrzycy w pobliżu przepompowni duży jaz chroniący jej dolinę przed wtargnięciem wód powodziowych Odry, a także stabilizujący poziom cieku dla pobliskiego ujęcia wody pitnej dla Zielonej Góry. Mimo, że ostatni odcinek

Fot. Lukasz Doerning

Tutejszy, wcale nie największy sum Wels aus der Oder, und gar nicht mal einer der größeren...

Etwa 300 m hinter der Straßenbrücke, unweit des Gebäudes der Wasseraufsichtsbehörde, errichtete der Ruderclub „Odra“ e.V. am rechten Ufer eine kleine Anlegestelle mit Slipanlage, 550 m hiervon entfernt mündet ein weiterer Hafenkanal.

Im Hafen wird vor allem Steinkohle umgeladen, darüber hinaus betreibt die Stadtverwaltung Sulechów dort eine Anlegestelle sowie einen Kai, an dem Fahrgastschiffe festmachen können. Selbstverständlich besteht hier ebenso die Möglichkeit, kleinere Motor- und Sportboote zu Wasser zu lassen. Auch im tiefen Hafenbecken in Cigacice überwintern zahlreiche Fische. Von daher ist es zugleich eine beliebte Anglerstelle, an der im Frühjahr besonders auch mehr als ein Kilogramm wiegende Plötzen anbeißen; auch vom Boot aus kann erfolgreich geangelt werden. Zu beachten ist hierbei allerdings, dass das Angeln lediglich in einer Entfernung von bis zu 100 m ab Mündung des Hafenkanals in die Oder gestattet ist ❶.

Die nähere Umgebung der Obrzyca-Mündung ❷ bis auf Höhe der Pumpstation in Sadowa einschließlich des mit losem Gestein befestigten Entlastungskanal ❸ sind zweifelsohne eine der besten Fanggründe für Quappen. Regelmäßig gefangen werden Exemplare von über 2 kg Gewicht, die Fangzeit beginnt im November und endet im März, wobei die Monate Dezember und Januar als Schonzeit festgelegt wurden. Nahe der Pumpstation wurde im Hauptstrom der Obrzyca eine große Stauanlage errichtet, die einerseits die Wassermassen im Falle eines Hochwassers abwehren soll, sowie andererseits den Pegelstand im Fluss regelt, um die Trinkwasserversorgung

Fot. Wojciech Zieleniewski

Pod nowym mostem – początek zarybienia sandaczem

Unter der neuen Brücke: von hier aus wurden erstmals Zander eingesetzt

Obrzyca⁴ jest niemal prosty i obwałowany, to należy do często odwiedzanych przez wędkarzy. W jej obficie porośniętym korycie trzyma się stale wiele ryb. Łowi się tu głównie płoć, leszcza, krąpia, klenia, jazia, okonia, szczupaka, zaś z Odry zapływa brzana, sum, sandacz. W odległości 1,4 km od ujścia Obrzyca do Odry w jej lewym brzegu uchodzi Kanał Głuchowski. Przy samym ujściu pokonuje on fragment dawnego starorzecza⁵, którego część S-W ma głębokość ok. 3,5 m i stanowi miejsce zimowania części ryb odrzańskich, w tym dużych ilości okonia, łowionego tu głównie późną jesienią, a także zimą spod lodu. Akwen stale zamieszkują dorodne liny i karasie, sporo tu również wzdregi, szczupaka oraz jazia, kręcącego się zwłaszcza w pobliżu ujścia. Liczna jest tutaj chroniona różanka.

Wróćmy jednak nad Odrę. Za kanałem portowym widoczne żelbetonowe konstrukcje niedokończonej rozbudowy portu z lat 70. ubiegłego wieku. Po 1,3 km na lewym zawału zaczynają się przepiękne starorzecza otoczone lasami łęgowymi z wiekowymi okazami dębów. Dwa z nich – Krępa⁶ i Wójciki⁷ użytkowane są również, tak jak opisane wyżej akweny, przez PZW Okręg w Zielonej Górze. To regularnie zarybiane wody z silnym pogłowiem lina, karasia, płoci, szczupaka, karpia (brzegi wschodnie tych zbiorników wyłączane są z wędkowania). Na zachód od starorzecza Wójciki – następny, kratownicowy most koło Pomorska na linii kolejowej Zbąszynek-Guben.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Zima na Odrze pod Cigacicami
Winter an der Oder bei Cigacice

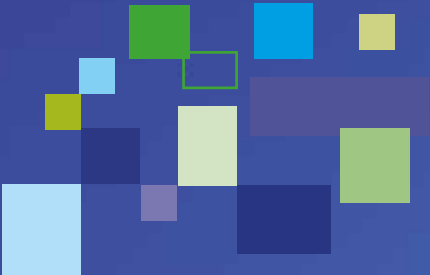
Na lewym brzegu Odry, m.in. w przeciwległej wsi Leśna Góra, aż kilkadziesiąt obiektów przedwojennych umocnień tzw. Pozycji Środkowej Odry (Oderstellung) - potężnego systemu obronnego ciągnącego się nieprzerwanie wzdłuż lewego brzegu rzeki od Wrocławia po Krosno Odrzańskie.

Dolina Odry w okolicach Cigacic

von Zielona Góra sicherzustellen. Obgleich der letzte Abschnitt der Obrzyca⁴ vollkommen gerade und eingedeicht verläuft, suchen ihn zahlreiche Angler gern auf. Vor allem auf dem stark bewachsenen Grund halten sich ständig viele Fische, hauptsächlich Plötzen, Brachsen, Güster, Döbel, Alande, Barsche und Hechte auf, aus der Oder kommen Barben, Welse und Zander hinzu. Etwa 1,4 km von der Obrzyca-Mündung entfernt mündet am linken Ufer ein nach der nahe gelegenen Ortschaft Głuchow (ehemals Glauchow) benannter Graben in die Oder. Der Mündungsbereich selbst bildet einen kleinen Abschnitt eines einstigen Altarms⁵, der im Südwesten etwa 3,5 m tief ist und daher ebenso als Überwinterungsstelle genutzt wird, vor allem von zahlreichen Barschen, auf die man besonders im Herbst, aber auch im Winter (wenn sie sich unter dem Eis aufhalten) angeln kann. Ständig im Gewässer leben beachtliche Schleie und Karauschen, ebenso zahlreich vertreten sind Rotfedern, Hecht sowie Aland, der sich vor allem nahe der Mündung aufhält. Der Bitterling steht hingegen unter Schutz. Zurück auf der Oder folgen nun unterhalb des Hafenkanals die Stahlbetonruinen eines in den 70er Jahren des letzten Jahrhunderts zwar begonnenen, aber niemals abgeschlossenen Baus, aus dem einmal ein Hafen werden sollte. Am linken Uferbereich, nach 1,3 km, erstrecken sich nun – inmitten eines gleich mehrere Stillgewässer bildenden Altarms – beeindruckende Auwälder mit jahrhundertealten Eichen. Zwei dieser Gewässer, Krępa⁶ und Wójciki⁷, werden – im Übrigen wie alle hier zuvor erwähnten Gewässer – von der Geschäftsstelle Zielona Góra des Polnischen Anglerverbands verwaltet. Regelmäßig nimmt sie Besatzmaßnahmen mit Schleien, Karauschen, Plötzen, Hechten und Karpfen vor (an den jeweiligen Nordufern darf allerdings nicht geangelt werden). Westlich hiervon quert bei Pomorsko (ehemals Pommerzig) eine weitere Gitterbrücke (Bahnstrecke Zbąszynek-Guben) die Oder. Am linken Ufer, u.a. gegenüber der Ortschaft Leśna Góra (ehemals Waldhäuser), werden nun zahlreiche Befestigungsbauten der sog. Oderstellung sichtbar; sie bildete eine langgezogene, sich von Breslau, heute Wrocław bis nach Crossen a.d. Oder (heute Krosno Odrzańskie) am linken Oderufer erstreckende Befestigungsanlage. Der in diesem Kapitel besprochene Flussabschnitt, d.h. von Cigacice bis zur Straßenbrücke (Landesstraße 3), ist zugleich Bestandteil des FFH-Gebiets „Kargower Oderbiegungen“.

Krosno Odrzańskie i okolice Krosno Odrzańskie und Umgebung

Fot. Wojciech Zieleniewski

Pierwszą pisaną informację o Krośnie Odrzańskim zamieszczono w Kronice Tiethmara z 1005 roku. Gród był wówczas jedną z najważniejszych twierdz ówczesnych zachodnich rubieży Polski. Jego lokacja nastąpiła przed 1226 rokiem. Obecnie miasto zamieszkuje 12,5 tys. osób. Leży ono po obu stronach Odry, które spina ładny, stalowy most z 1905 roku w ciągu DK29 Połupin – granica państwa w Słubicach. W bliskim sąsiedztwie Krosna Odrzańskiego biegnie ponadto DK32 Stęszew – granica państwa w Gubinku, zatem z Niemiec bardzo łatwo tutaj dojechać. Pierwsza krośnieńska osada była osiedlem rybackim, a pierwszy, nieistniejący kościół na lewobrzeżnym podgrzdzu Rybaki z 1055 roku był pod wezwaniem patrona tej profesji - św. Andrzeja. W pierwszej połowie XIX w. na prawym brzegu wzniesiono drugi, neogotycki pod tym samym wezwaniem, odcinający się teraz pięknie białą elewacją od zielonych koron drzew skarpy na prawym brzegu rzeki.

Odra pod Krosnem Odrzańskim nadal płynie w mezoregionie Doliny Środkowej Odry, a zatem w granicach pradoliny. Właśnie w tych okolicach, w sąsiednim Gostchorzu osiąga swoje największe przewężenie – zaledwie 2 km. Jej stroma, klifowa, północna krawędź wznosi się tam 40 metrów ponad wody rzeki i stanowi świetny punkt widokowy. Odcinek ten nie jest zbyt oblegany przez wędkarzy – ostrogi choć krótkie, to głębokie, ale dotarcie do nich znacznie utrudnione. Poniżej Gostchorza i wsi Chyże, już w granicach Krosna Odrzańskiego w prawym brzegu rzeki wejście do małego, nieczynnego portu rzecznego, tuż za nim przystań Nadzoru Wodnego, zaś w odległości 1 km poniżej niego przy brzegu lewym miejska przystań

Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła na krośnieńskiej skarpie
Apostel Andreas-Kirche am Oderhang

Fot. Wojciech Zieleniewski

Die erste schriftliche Erwähnung Crosens, des heutigen Krosno Odrzańskie, entstammt der Chronik des Thietmar von Merseburg; er nennt die Jahreszahl 1005. Die Burganlage zählte damals zu den bedeutendsten Befestigungen entlang der hiesigen Westgrenze Polens. Erste Lokationsurkunden wurden bereits vor 1226 ausgestellt, die Stadtrechte hingegen erst um das Jahr 1230 verliehen. Heute zählt die Stadt etwa 12.500 Einwohner. Sie ist an beiden Seiten der Oder gelegen, die von einer 1905 errichteten Stahlbrücke im Verlauf der Landesstraße 29 von Połupin bis zur Grenze in Słubice miteinander verbunden sind. In unmittelbarer Nähe zu Krosno Odrzański verläuft darüber hin-

aus die Landesstraße 32 von Stęszew bis zur Grenze in Gubinek (Gubinch); eine Anfahrt aus Deutschland hierher ist daher sehr leicht zu bewerkstelligen. Eine erste Fischersiedlung sowie eine erste, bereits nicht mehr existierende Kirche am linken Ufer einer unterhalb der Burg angelegten Siedlung stammen aus dem Jahre 1055; zu ihrem Patron hatte man den Heiligen Andreas auserkoren, der zugleich als Schutzpatron der Fischer gilt. In der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts wurde am rechten Ufer eine zweite, nunmehr neogotische Kirche errichtet, als deren Patron man ebenso den Heiligen Andreas wählte. Mit ihrer wunderschönen weißen Fassade hebt sie sich heute unter den in saftiges Grün getauchten Baumwipfeln am rechten Flus-sufer deutlich hervor.

Die Oder fließt hier bei Krosno Odrzańskie weiterhin inmitten der Kleinlandschaft „Mittlere Oderniederung“, also ebenso im Verlaufe des Urstromtals. In eben dieser Umgebung, im nahen Gostchorze (ehemals Gos-

Fot. Wojciech Zieleniewski

Dorodny, odrzański leszcz
Prächtige Brachse

pasażerska z wygodnym slipem. Przed nami już most drogowy, a 0,5 km za nim w lewym brzegu do rzeki uchodzi Stara Odra ❶ – pozostałość jednego z dawnych ramion rzeki. To właśnie tutaj znajdowało się niegdyś osiedle rybackie z przystanią. Pozostała po nim tylko nazwa z jednej ulic – Rybaki. W swym ujściowym odcinku starorzecze to ma znaczną głębokość – miejscami nawet ponad 7 m, zwłaszcza w okolicach przerzuczonego nad nim stalowego mostu drogowego. Nic dziwnego, że gromadnie ciągną tu na zimę ryby z Odry. Najcenniejszą wędkarską zdobyczą w akwenie jest duży sandacz, szczupak, sum, nierzadko łowiony jest węgorz, karp, lin, karaś. O te dwa ostatnie gatunki znacznie jednak łatwiej w górnej, mało uczęszczanej, porośniętej grązłami części starorzecza. Akwen obfituje również w okonie sięgające wagi ponad 1,5 kg. Dużo krąpia, płoci, ale nieco mniej, niż na pobliskiej Odrze, większego leszcza, czy klenia. Przy ujściu starorzecza do Odry dyżurują stale ostrożne bolenie, które przybywają tam dosłownie gromadnie przy schodzeniu do głównego koryta wód wezbraniowych z wielkiego polderu przeciwpowodziowego Połupin o powierzchni 4.125 ha. Z południowej krawędzi pradoliny lewobrzeżna część miasta wygląda wówczas jak wyspa z wyrastającą wysoko wieżą barokowego kościoła pw. św. Jadwigi Śląskiej. Odnowiony niedawno kościół wraz z sąsiednim, w dużej mierze już odbudowanym zamkiem piastowskim stanowi piękny akcent panoramy miasta oglądanej z prawego brzegu. Temu ogromnemu arealowi podtapianych wiosną łąk odcinek Odry w okolicach Krosna Odrzańskiego zawdzięcza liczne pogłowia szczupaka. Kilka lewobrzeżnych ostróg bezpośrednio

kar), erreicht sie mit 2 km Breite ihre größte Ausdehnung. Die nördlichen Steilhänge ragen bis zu 40 Metern über die Wasseroberfläche, weshalb man von hier aus herrliche Aussichten genießen darf. Dieser Abschnitt wird nicht von vielen Anglern genutzt, da die Buhnen zwar kurz, die Oder in ihrem Bereich aber sehr tief ist; zudem gelangt man wesentlicher schwieriger auf diese beliebten Angelplätze. Unterhalb von Gostchorze und Chyże (ehemals Hundselle) befindet sich, bereits im Stadtgebiet Krosno Odrzańskie, am rechten Ufer ein kleiner, bereits nicht mehr in Betrieb befindlicher Flusshafen, und kurz darauf eine von der Wasseraufsichtsbehörde unterhaltene Anlegestelle; etwa 1 km hiervon entfernt befindet sich am linken Ufer die städtische Anlegestelle mit einer bequem zu handhabenden Slipanlage.

Nach der nun folgenden Straßenbrücke mündet, 500 m davon entfernt, die Alte Oder ❶ in den Fluss. Eben hier befand sich einst eine Fischersiedlung mit Anlegestelle. An sie erinnert heute jedoch nur noch die Rybaki-Straße (Fischerstr.) in der Stadt. Im Mündungsbereich reicht die Tiefe der Alten Oder bis über 7 m, insbesondere im Bereich der über sie führenden Straßenbrücke. Es verwundert daher nicht, dass es im Winter zahlreiche Fische aus der Oder gerade hierher zieht. Wertvollste Trophäen sind dann große Zander, Hechte und Welse, recht häufig beißen ebenso Aale, Karpfen, Schleie und Karauschen an. Letztere zwei Arten werden jedoch wesentlich häufiger im oberen, wenig frequentierten Abschnitt des dicht mit Teichrosen bewachsenen Altarms gefangen. Im Gewässer tummeln sich darüber hinaus Barsche, die Gewichte von über

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Zima na Odrze z krośnieńskim mostem w tle
Winter an der Oder: im Hintergrund die Oderbrücke in Krosno Odrzańskie

za ujściem Starej Odry upodobał sobie sandacz.

Będąc w tych okolicach koniecznie trzeba odwiedzić pobliski przyujściowy odcinek Bobru w sąsiedztwie wsi Stary Raduszc **2**. Największy lewo-brzeżny dopływ Odry uchodzi do niej tutaj w km 516,0. Jest to jedno z najważniejszych pod względem ichtiologicznym miejsc w województwie lubuskim. Rozradza się tutaj na dużą skalę m. in. brzana, kleń, boleń, jaź, jelec, świnka, miętus. To również niegdyś jedno z 2-3 najważniejszych tarlisk certy w całym dorzeczu Odry przywracanej tu mozolnie przez PZW. Bóbr był niegdyś rzeką łososiową, lecz od lat trzydziestych XX w. jest niestety zablokowany zaporą EW Raduszc Stary bez przepławki, i to już w odległości 3 km od ujścia (na szczęście przejście dla ryb zostało wreszcie zaplanowane). Nie ma tu już dawno łososia, ale na tarło pod samą zaporę uparcie powraca jego bliski krewniak – troć. Rozradzał się tu również minóg rzeczny, a nawet morsk – oba były odławiane przez PZW do celów konsumpcyjnych do początku lat 70-tych XX w.

1,5 kg erreichen, sowie größere Güster und Plötzen (jedoch mit etwas geringerem Gewicht als in der benachbarten Oder) sowie Brachsen und Döbel. Im Mündungsbereich selbst ziehen stest wachsame Rapfen ihre Bahnen, die besonders zahlreich dann hierher gelangen, wenn Wassermassen aus dem beachtliche 4.125 ha großen Polder „Polupin“ in den Fluss abgelassen

werden. Vom südlichen Rand des Urstromtals aus vermittelt der am linken Ufer gelegene Stadtteil dann den Eindruck einer Insel, aus deren Silhouette vor allem der hoch hinauf ragende Kirchturm der barocken Hl. Hedwig von Schlesien-Kirche hervorsticht. Die kürzlich restaurierte Kirche sowie das größtenteils bereits wiederaufgebaute Piastenschloss verleihen dem Stadtpanorama, vom rechten Ufer aus betrachtet, einen schlicht unvergesslichen Akzent. Diesem weiten Areal der im Frühjahr regelmäßig überschwemmten Oderwiesen in der Umgebung von Krosno Odrzańskie zu verdanken ist ein schier unergründliches Vorkommen von Hechten. Einige der linksufrigen Bühnen unmittelbar an der Mündung der Alten Oder hat ebenso der Zander für sich auserkoren.

Z kolei na Odrze ryby poławiała jeszcze do 1969 roku spółdzielnia „Przyszłość Rybacka” z Gryfina z placówką w Krośnie Odrzańskim, a dziadek piszącego te słowa był jej rybakiem.

Bóbr poniżej tej zapory to znane w całej Polsce niezwykle rybne, choć niełatwe technicznie łowisko (szerokość koryta 35-40 m, głębokość 2-3,5 m, prędkość nurtu zazwyczaj 0,5-0,7 m/s). Wędkowanie utrudniają w dodatku zrzuty wody ze zbiornika zaporowego, ale z nawiązką wynagradza je rybostan – prócz wyżej wymienionych ryb prądolubnych żyją tutaj duże leszcze, krąpie, dorodne płocie (zwłaszcza wiosną okazy grubo ponad 1 kg), szczupak, okoń, a w pobliżu Odry również sum, sandacz, karp. Zbiornik zaporowy Raduszc Stary na Bobrze ❸ o pow. 195 ha z kolei może się pochwalić silnym pogłowiem bardzo dużego leszcza (4-5 kg), sandaczami, sumami, kleniami, jaziami, dużą płocią. Pływają tam również bolenie, brzany, a nawet pstrągi potokowe i lipienie, które spływają z zarybianego nimi wyżej Bobru. Wie-

Zu Besuch in diesem Landstrich lohnt sich allemal ein Abstecher zum nahe gelegenen Mündungsbereich des Bóbr (Bober) bei der Ortschaft Starý Raduszc (ehemals Alt Rehfeld) ❷. Dieser größte linke Nebenfluss der Oder mündet bei hier bei km 516,0. Zugleich ist dies der ichthyologisch betrachtet bedeutsamste Abschnitt in der Wojewodschaft Lebuser Land. Hier treten vor allem – und dies in großer Anzahl – u.a. Barben, Schleie, Rapfen, Aland, Hasel, Nase und Quappe auf. Einst befanden sich darüber hinaus zwei bis drei der wichtigsten Laichgebiete der Zährte im gesamten Einzugsgebiet der Oder; gerade diese Fischart wird vom Polnischen Anglerverband in mühevoller Kleinarbeit wieder dem Flussökosystem zugeführt. Früher einmal war der Bober ebenso bekannt für seinen Lachsreichtum, seit den 30er Jahren des 20. Jahrhunderts blockiert hingegen der Staudamm Raduszc Stary seine Wanderungen, da es keinerlei Fischtreppe oder ähnliche Anlagen – und dies bereits 3 km von seiner Mündung in die Oder entfernt – gibt (glücklicherweise sind diese jedoch endlich zumindest geplant).

Połowy wielkich okoni na Zbiorniku Dychowskim
Beeindruckende Barsche im See bei Dychów

Bóbr w Starym Raduszc
Bober in Stary Raduszc

Piękna, waleczna brzana
Schöne, tapfere Barbe

Iu wędkarzy przyjeżdża tu jednak głównie po ogromne okonie sięgające wagi 2 kg. Jeszcze większe okonie zamieszkują sąsiedni, położony powyżej Zbiornik zaporowy Dychów ⁴ elektrowni szczytowo-pompowej o tej samej nazwie. Na pierwszym zbiorniku można wędkować z powodzeniem bezpośrednio z długiego odcinka brzegu, zwłaszcza zachodniego w okolicach mostu drogowego na DK32, gdzie nurt Bobru płynie przy samej, kamiennej opasce brzegowej, ale wyniki poprawia użycie sprzętu pływającego (slip w środkowej części brzegu wschodniego). **Uwaga!** – w okolicy ujścia małego dopływu – Raduszcanki w środkowej części brzegu zachodniego ⁵ zakaz połowu od 1 stycznia do 31 maja.

Krośniński odcinek rzeki słynie m. in. z ogromnych sumów – największy z nich złowiony tutaj na wędkę w ciągu kilku ostatnich lat ważył 54 kg,

So tritt also der Lachs hier schon lange nicht mehr auf, dafür aber tummelt sich mit der Seeforelle dicht an der Staumauer zumindest ein naher Verwandter. Verbreitet sind ebenso Fluss- und sogar Meerneunaugen; beide Arten wurden in den 70er Jahren – d.h. freilich, des letzten Jahrhunderts – vom Polnischen Anglerverband abgefischt, um die Versorgung zu gewährleisten. Bis 1969 fischte in diesem Flussabschnitt die Fischereigenossenschaft „Zukunft“ mit Hauptsitz in Gryfino. Der Autor vorliegenden Anglerführers, nunmehr im fortgeschrittenen Alter, war für die Zweigstelle Krosno Odrzańskie eben dieser Genossenschaft an vorderster Front tätig.

Unterhalb der Staustufe ist der Bober landesweit zwar für seinen Fischreichtum bekannt, jedoch zählen die entsprechenden Stellen zu den technisch anspruchsvolleren (Breite 35-40 m, Tiefe 2-3,5 m, Strömungsgeschwindigkeit im Mittel von 0,5 bis zu 0,7 m/s). Das Angeln erschweren zudem Abflüsse aus dem Staubecken, jedoch belohnt sie ein wahrlich außergewöhnlicher Fischbestand: neben den bereits erwähnten strömungsliebenden Fischen leben hier große Brachsen und Güster, beachtliche Plötzen (vor allem wenn sie im Frühjahr Gewichte von über 1 kg erreichen), Hechte und Barsche, in der Nähe der Oder darüber hinaus Wels, Zander und Karpfen. Der 195 ha große, im Verlauf des Bobers angelegte Stausee Raduszc Stary ³ darf sich ebenso zahlreicher großer Brachsen (4-5 kg), Zander, Welse, Döbel, Alande und Plötzen rühmen, darüber hinaus Rapfen, Parben, und sogar Bachforellen und Äschen, die aus dem Bober oberhalb des Sees kommen, wo eigens Besatzmaßnahmen vorgenommen werden. Viele Angler suchen diese Fanggründe jedoch auf, um beeindruckende, bis zu 2 kg schwere Barsche zu fangen. Mit noch größeren Exemplaren darf man im oberhalb gelegenen See bei Dychów (ehemals Deichow) ⁴ rechnen; er ist eine zugleich der beeindruckenden Anlagen des gleichnamigen Pumpspeicherwerks. Vom langen Ufer aus angelt man hier durchaus erfolgreich, am besten am Westufer in der Nähe der Straßenbrücke (Landesstraße 32), wo noch der Bober entlang der Uferbefestigungen fließt; die Fangergebnisse dürften noch besser ausfallen, wenn man vom Boot aus angelt (eine Slipanlage befindet sich im mittleren Bereich des Ostufers).

Fot. Wojciech Zieleniewski

Plocie weszły w zanętę
Eine Plötze hat angebissen

bolenia, klenia, sandacza, szczupaka. Liczne jest pogłowie leszcza, krapia, płoci, jazia. Dość często trafia się karp i amur biały.

Najważniejszą imprezą wędkarską organizowaną w przez wiele lat w tym mieście jest „Złota Rybka”. To w ogóle największe zawody wędkarskie, a właściwie festyn tego rodzaju w kraju i jeden z największych w Europie. Ostatnia, jubileuszowa, pięćdziesiąta „Złota Rybka” zgromadziła 448 zawodników. W tym roku, o ile stan wód Odry pozwoli, rozegrana zostanie w Nowej Soli.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Zawody na Bobrze poniżej Starego Raduszca
Angelwettbewerbe am Bober unterhalb von Stary Raduszc

choć wędki i sieci rybaków PZW rwały nieraz osobniki nawet dwukrotnie większe. Wybitnie sumowym łowiskiem jest pięć ostróg na prawym brzegu rzeki licząc poniżej ujścia Bobru. Na omawianym odcinku Odry bardzo łatwo o kilkukilogramowego bo-

Wszystkie opisane tutaj wody użytkuje PZW Okręg w Zielonej Górze.

Całą Odrę w tych okolicach obejmuje ostoję ptasia „Dolina Śródkowej Odry”, a odcinek Bobru do wpływu do Zbiornika zaporowego Raduszc Stary w ostoję siedliskową systemu Natura 2000 – „Dolina Dolnego Bobru”.

Zu Beachten ist hier allerdings, dass im Mündungsbereich der Raduszcanka ⑤ vom 1. Januar bis zum 31. Mai nicht geangelt werden darf.

Der hier besprochene Flussabschnitt bei Krosno Odrzańskie ist im Allgemeinen u.a. für seine mächtigen Welse weithin bekannt; das größte hier in den letzten Jahren mit der Angel gefangene Exemplar brachte stolze 54 kg auf die Waage. Die Angelsehnen und Fischernetze des Polnischen Anglerverbands zerriss es zuweilen beim Versuch, bis zu doppelt so schwere Exemplare an Land zu ziehen. Am besten geeignet ist ein 5 Buhnen unterhalb der Bobermündung umfassende Abschnitt. Darüber hinaus werden häufig bis zu mehrere Kilogramm schwere Rاپfen, Döbel, Zander und Hechte gefangen, gleichermaßen zahlreich vertreten sind Brachsen, Güster, Plötzen und Alande, etwas weniger häufig Karpfen sowie Graskarpfen. Seit vielen Jahren wird an eben dieser Stelle der beliebte Anglerwettstreit „Goldenes Fischlein“ – im Übrigen eine der größten Veranstaltungen dieser Art im Lande sowie in Europa überhaupt – ausgetragen.

Am letzten, sich nunmehr zum 50. Mal jährnden Wettbewerb nahmen insgesamt 448 Angelfreunde teil. So es der Pegelstand der Oder gestattet, findet die Veranstaltung in diesem Jahr in Nowa Sól statt. Alle in diesem Kapitel beschriebenen Abschnitte werden von der Geschäftsstelle Zielona Góra des Polnischen Anglerverbands verwaltet.

Die gesamte Oder in diesem Flussabschnitt ist zugleich Teil des Vogel-schutzgebiets „Mittlere Oderniederung“, der hier beschriebene Abschnitt des Bober bis zum Stausee Raduszc Stary Teil des FFH-Gebiets „Unteres Bobertal“.

Fot. Wojciech Zieleniewski

Rywalizacja na rzece w Krośnie Odrzańskim
Wettstreit in Krosno Odrzańskie

Eisenhüttenstadt i okolicy **Eisenhüttenstadt und Umgebung**

Fot. Piotr Chara

Historia Eisenhüttenstadt jest podobna do dziejów polskiej Nowej Huty pod Krakowem. Miasto powstało od podstaw w 1951 roku w stylu realizmu socjalistycznego jako zaplecze dla olbrzymiej huty stali w sąsiedztwie starego, średniowiecznego Fürstenbergu nad Odrą, który wraz z pobliską wsią Schönfließ wchłonęło w 1961 r. Do miasta prowadzą dwie drogi krajowe – B112 (Forst-Manschnow) oraz B246 (z Neuwegersleben w Saksonii-Anhalt).

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Fragment zabudowy Eisenhüttenstadt
Ein Blick auf die Stadt: Eisenhüttenstadt

Eisenhüttenstadt położone jest również na linii kolejowej Cottbus–Frankfurt nad Odrą. Odra na fragmencie swego biegu znajduje się stale w obrębie Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej, chociaż od pobliskiego ujścia jej kolejnego, ważnego, lewobrzeżnego dopływu - Nysy Łużyckiej w Ratzdorfie zmienia stopniowo kierunek swego biegu z równoleżnikowego na południkowy. Jej koryto pod Eisenhüttenstadt jest szerokie na ok. 200-220 m, a wierzchołki przeciwnych ostrów dzieli odległość 140-150 m.

Odra po niemieckiej stronie od ujścia Nysy Łużyckiej i dalej, aż do końca omawianego w tym przewodniku fragmentu ma trzech użytkowników rybackich. Pierwszy, bardzo krótki jej odcinek o długości 200 m, licząc od samego wpływu do niej Nysy Łużyckiej do wysokości budynku wodowskazu w Ratzdorfie (km 542,3-542,5) dzierżawi Fischereibetrieb Mario Fischer. Następnie na fragmencie rzeki km 542,5-547,5, do wysokości pobliskiego Neuzelle (kościół dawnego klasztoru cystersów z pięknym, barokowym wystrojem) gospodaruje Angelverein „Neißemündung Ratzdorf” e.V. nie znajdujące się jednakże w strukturach Landesanglerverband Brandenburg e.V. (LAV Brandenburg e.V.). Z kolei od km 547,5 do km 701,4, a więc już

Die Geschichte von Eisenhüttenstadt lässt sich aus polnischer Perspektive gut mit dem Krakauer Stadtteil „Nowa Huta” vergleichen. Noch als „Stalinstadt” im Jahre 1951 nahe des mittelalterlichen Fürstenberg (Oder) als Plan- und erste „sozialistische Stadt” in der einstigen DDR gegründet, diente sie eben neben dem Eisenhüttenkombinat als damaliges Vorzeigeprojekt. Den Namen Eisenhüttenstadt erhielt sie 1961 nach dem Zusammenschluss mit Fürstenberg und Schönfließ. Die Stadt ist an der B112 Forst-Manschnow sowie der B246 (aus Neuwegersleben in Sachsen-Anhalt kommend) sowie der Bahnstrecke Cottbus-Frankfurt (Oder) gelegen.

Die Oder fließt in diesem Abschnitt inmitten des Netze-Warthe Urstromtals, obgleich sie ab der nahe gelegenen Neißemündung in Ratzdorf ihre Richtung allmählich nach Norden ändert. Die Flussbreite beträgt bei Eisenhüttenstadt zwischen 200 und 220 m, zwischen den Buhnenköpfen 140 bis 150 m.

Auf deutscher Seite ab der Neißemündung bis zum Ende des in vorliegendem Angelführer beschriebenen Abschnitts des Mittleren Oder gibt es drei für den Fischfang zuständige Betreiber. Der Fischereibetrieb Mario Fischer pachtet einen kurzen, nur 200 m langen Abschnitt von der Neißemündung bis auf Höhe des Pegelhauses Ratzdorf (km 542,3-542,5). Darauf folgt – von km 542,5 bis km 547,5 auf Höhe von Neuzelle (sehr schmutzige Barockkirche des ehemaligen Zisterzienserklosters) der Angelverein „Neißemündung Ratzdorf” e.V., der aber nicht Mitglied im Landesanglerverband Brandenburg e.V. (LAV Brandenburg e.V.) ist. Von km 547,5 bis km 701,4 (Höhe

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Kanal Odra-Sprewa w Eisenhüttenstadt
Oder-Sprea-Kanal in Eisenhüttenstadt

znacznie poza omawianym odcinkiem, do wysokości Mariendorfer Wehr (Jaz Widuchowa) Odrę użytkuje rybacka rodzina Schneiderów, do której należy Fischereibetrieb „An der Schlaubemündung” oraz Fischereihof Schneider an der Festung Küstrin.

W lewym brzegu w km 553,4 znajduje się wejście do Kanału Odra-Sprewa otwartego w 1891 r. i stanowiącego wodne wrota do Berlina. Jego przyujściowy odcinek o długości 3 km biegnie przez Fürstenberger Innensee ❶ o powierzchni ok. 50 ha – najważniejsze miejsce zimowania ryb z Odry na tym fragmencie rzeki. To świetne, głównie późnojesienne i wiosenne łowisko gatunków drapieżnych (szczupak, okoń, sandacz, sum, boleń, rzadziej węgorz), a także leszcza, płoci, klenia, jазia, lina, karpia. Na tym zbiorniku oraz na połączonym z nim Winter Hafen (porcie zimowym) ❷ i dawnym odcinku kanału Odra-Sprewa – Alter Abstieg ❸ gospodaruje rodzina Schneiderów. Koniec tego akwenu w km 127,3 kanału wyznacza dwukomorowa śluza szybowa Zwillingsschachtschleuse w Eisenhüttenstadt o unikalnych rozwiązaniach technicznych, dzięki której pokonywana jest różnica poziomów wody do 14 m.

Mariendorfer Wehr), also bereits wesentlich weiter stromabwärts als der hier beschriebene Abschnitt, ist das Familienunternehmen Fischereibetrieb „An der Schlaubemündung” und Fischereihof „Schneider” an der Festung Küstrin zuständiger Betreiber.

Am linken Ufer bei km 553,4 mündet der 1891 gebaute Oder-Sprea-Kanal in die Oder; er verbindet die Region direkt mit Berlin. Der 3 km lange Mündungsabschnitt verläuft durch den etwa 50 ha großen Fürstenberger Innensee ❶, zugleich das wichtigste Überwinterungsgebiet für Oderfische in diesem Abschnitt. Besonders im Spätherbst sowie im Frühling halten sich zahlreich Raubfische auf (Hecht, Barsch, Zander, Wels, Rapfen, seltener ebenso Aale), darüber hinaus Brachsen, Plötzen, Döbel, Aland, Schleie und Karpfen. Auch diesen Abschnitt einschließlich des Winterhafens ❷ sowie eines weiteren Abschnitt des Oder-Sprea-Kanals, der „Alte Abstieg” ❸ wird von der Familie Schneider betrieben. Den Abschluss dieses Abschnitts bildet bei km 127,3 die Zwillingsschachtschleuse in Eisenhüttenstadt, die einen Höhenunterschied zur Oder von bis zu 14 Metern überwindet. Betreiber des nun folgenden, über

Od tego miejsca i dalej, na odcinku ponad 31 km do ujścia Speisekanal Neuhaus (Kanał Zapasowy Neuhaus) Kanał Odra - Sprewa ⁴ użytkuje LAV Brandenburg e.V.

Począwszy od wielkiej huty stali w Eisenhüttenstadt ma on wyrównaną szerokość 35-40 m, zaś głębokość wynosi 3-3,5 m. Jego brzegi umocniono narzutem kamiennym. Prąd wody generalnie niewielki, ale zmienny, zależny od pracy śluzy i ruchu taboru rzeczny. To świetne łowisko wielu gatunków ryb. Wśród drapieżników w tym cieku przyzm wiedzie okoń i sandacz, jest sporo szczupaka i bolenia, trafia się sum. Ryby spokojnego żeru reprezentowane są przede wszystkim przez kilkukilogramowe leszcze, duże karpie, płoć, sporą wzdregę. Rozgrywane są tutaj liczne zawody wędkarskie, a wyniki powyżej 20 kg ryb w ciągu 3 godzin są na porządku dziennym. Na Kanale Odra - Sprewa kilka przystani wodniackich ze slipami.

W km 552,2 Odry znajdują się pozostałości wysadzonego w 1945 r. dużego, betonowego mostu łączącego wówczas Fürstenberg nad Odrą z prawobrzeżną wsią Kłopot i dalej z Krosnem Odrzańskim. Kłopot nazywany jest „bocianią wioską”, gdyż znajduje się tu jedna z najliczniejszych kolonii tego gatunku ptaka w Polsce. Działa tutaj jedyne w kraju Muzeum Bociana Białego. Ocalałe przęsła mostu na prawym brzegu to doskonały punkt widokowy na przeciwległe Eisenhüttenstadt i dawny Fürstenberg nad Odrą z charakterystyczną wieżą średniowiecznego kościoła pw. św. Mikołaja. Stąd też w słoneczne dni można obserwować polujące bolenie, czy wypływające na płycizny wielkie brzany i karpie.

31 km langen Abschnitts des Oder-Spre-kanals ⁴ bis zur Mündung des Speisekanals Neuhaus ist der LAV Brandenburg e.V. Von der Hütte in Eisenhüttenstadt aus ist der Kanal 35-40 m breit, die Tiefe beträgt zwischen 3 und 3,5 m, seine Ufer wurden mit Steinen befestigt. Die Strömung ist im Allgemeinen gering, kann jedoch je nach Schleusenbetrieb sowie Schiffsverkehr stärker ausfallen. Das Gewässer ist außerordentlich fischreich: bei den Raubfischen überwiegen Barsch und Zander, ebenso zahlreich vertreten sind Hecht und Rapfen, daneben auch Welse, bei den Friedfischen trifft man vor allem auf bis zu mehrere Kilogramm schwere Brachsen, beachtliche Güster, Plötzen sowie viele Rotfedern. Am Kanal werden zahlreiche Angelwettbewerbe ausgetragen, über 20 kg schwere Trophäen binnen dreier Stunden sind hierbei keine Seltenheit. Darüber hinaus gibt es im Verlauf des Oder-Spre-kanals mehrere Anlegestellen mit Slipanlagen.

Bei km 552,2 ragen inmitten der Oderwiesen die Überreste der 1945 gesprengten Betonbrücke von Kłopot (ehemals Kloppitz) nach Fürstenberg (Oder) über den hiesigen Baumbestand hervor. Kłopot wird heute auch „Storchendorf“ genannt, halten sich hier doch landesweit die meisten Störche auf. Einst gab es hier das einzige Weißstorch-Museum in Polen. Von den Überresten des Brückenpfeilers am rechten Flussufer aus erstreckt sich ein herrlicher Ausblick auf das gegenüberliegende Eisenhüttenstadt und seinen heutigen Ortsteil Fürstenberg (Oder) sowie dessen charakteristischen Turm der noch im Mittelalter errichteten St. Nikolai-Kirche. Ebenso von hier aus kann man an sonnigen Tagen jagende Rapfen sowie

Fürstenberger Innensee, z lewej wejście do portu zimowego
Fürstenberger Innensee, links Einfahrt zum Winterhafen

Szczególnie atrakcyjne jest prawe międzywale Odry poniżej Kłopotu, gdzie znajduje się labirynt fragmentów starorzeczy i dołów. To świetne łowisko szczupaka, okonia, lina, płoci, wzdręgi, w dodatku w pięknej, dzikiej scenarii. Poniżej ujścia Nysy Łużyckiej wszystkie zbiorniki znajdujące się w prawym międzywale zalicza się już do obwodu rybackiego Odry. W oko-

Fot. Wojciech Zieleniewski

Przyujściowy odcinek J. Krześcińskiego
Mündungsbereich des Krześciński-Sees

licach Eisenhüttenstadt i Kłopotu w rzce łowionych jest wyraźnie więcej karpi i amurów białych, niż na większości innych fragmentów, a są to nierzadko okazy o wadze 20 kilogramów. Liczny jest tu boleń, szczupak, kleń, jaź, sandacz oraz brzana. Pod względem udziału wagowego w połowach wędkarski przeważa oczywiście leszcz.

Nie sposób nie napomknąć o Jeziorze Krześcińskim ⁵, przez które płynie czysty Kanał Zbiornik, łączącym się z Odrą w jej prawy brzegu w km 545,5. To długi, wąski akwen (pow. 20 ha) głęboki na 2-2,5 m, o piaszczysto-żwirowym dnie, jedynie w pobliżu wpływu kanału w części wschodniej w mulisty, porośnięte obficie nimfeidami. Przez to właśnie jezioro, będące w istocie fragmentem starorzecza, wracają do Odry ustępujące wody wezbraniowe zgromadzone w polderze Krzesin - Bytomiec o powierzchni 1.200 ha, a z nimi niezliczone potomstwo ryb, które wytarły się na zalanych łąkach. To z pewnością jedno z najlepszych w tym rejonie łowisk szczupaka, a także okonia, jazia, klenia oraz płoci. Dwa nieco większe poldery o powierzchni ok. 1.500 ha każdy) - Ziltendorfer oraz Neuzeller Niederung znajdują się po niemieckiej, lewej stronie doliny.

Warto również wspomnieć o żwirowniach Vogelsang ⁶ (pow. 58 ha) użytkowanych przez LAV Brandenburg e.V. Znajdują się one w północno-

sich im Flachwasser aufhaltende Barben und Karpfen beobachten. Besonders ansehnlich ist der Vordeichbereich unterhalb von Kłopot, wo sich ein Labyrinth mit Altarmen und kleineren Tälern erstreckt. Gerade hier – inmitten einer herrlichen, vollkommen naturbelassenen Landschaft – befinden sich beste Fanggründe für Hecht, Barsch, Schleie und Plötzen. Sämtliche, hier im rechtsufrigen Vordeichbereich befindliche Gewässer unterhalb der Neißemündung zählen bereits zum Fischereigebiet der Oder. In der Umgebung von Eisenhüttenstadt und Kłopot erzielt man zudem im Vergleich zu allen anderen Abschnitten wesentlich bessere Fangergebnisse, ist man besonders auf Karpfen und Graskarpfen auf; Exemplare mit einem Gewicht von über 20 kg sind hierbei keine Seltenheit. Zahlreich vertreten sind Rappfen, Hecht, Döbel, Aland, Zander und Barben. Brachsen hingegen überwiegen natürlich hinsichtlich ihres Anteils am Gesamtgewicht des Fangs.

Hier am rechten Flussufer gibt es darüber hinaus den 20 ha großen, mit etwa 2 bis 2,5 m tiefen etwas flacheren, von seiner Form her langgestreckten Krześciński-See ⁵, durch den ein kristallklarer Entlastungskanal fließt, der bei km 545,5 in die Oder mündet. Der Grund des Sees ist vorwiegend sandig, lediglich in der Nähe der Mündung wird er am Ostufer schlammiger und ist vor allem mit Nymphen bewachsen. Durch eben diesen See, der einen wesentlichen Bestandteil der hiesigen Ökosystems bildet, fließen die aus dem 1.200 ha großen Polder „Krzesin-Bytomiec“ nach dem Rückgang höherer Pegelstände im Fluss selbst abgelassenen Wassermassen wieder in die Oder zurück. Dem folgen dann zahlreiche Jungfische aus den zuvor überschwemmten Wiesen. Gerade dann zählt dieses Gebiet zu den besten Fanggründen für Hecht, Barsch, Aland, Döbel und Plötzen. Mit der Ziltendorfer sowie der Neuzeller Niederung befinden sich zwei etwas größere, jeweils etwa 1.500 ha umfassende Polder auf brandenburgischer Seite der Mittleren Oder. Hier muss wiederum unbedingt auf die Sand- und Kieswerke in Vogelsang ⁶ (58 ha) verwiesen werden, deren Gewässer vom LAV Brandenburg e.V. betrieben werden. Sie befinden sich nahe der gleichnamigen Ortschaft nordöstlich von Eisenhüttenstadt und sind unter Anglern vor allem wegen ihres reichen Bestands an Schleien, Karpfen, Hechten, Barschen sowie Zandern

wschodniej części Eisenhüttenstadt w pobliżu wsi, od której wzięły nazwę. To dobrze zarybiane łowisko nizinne z silnym pogłowiem lina, karpia, szczupaka, okonia, sandacza. Obecny jest tu również węgorz.

W km 570,0 do Odry wpływa jej prawobrzeżny dopływ – Pliszka. Do jej dolnego odcinka wchodzi regularnie trochę, znaczną część biegu zasiedla pstrąg potokowy wspomagany zarybieniami, chroniony minóg strumieniowy, a w środkowym fragmencie znajduje się jedno z nielicznych stanowisk piekielnicy – drobnego, objętego całkowitą ochroną gatunku reofilnego z rodziny karpowatych. Ujście Pliszki wyznacza granicę działania na Odrze PZW Okręg w Zielonej Górze (do ujścia) i PZW Okręg w Gorzowie (poniżej ujścia). Pozostałości mostu w Kłopotcie wyznaczają północną granicę na Odrze Krzesińskiego Parku Krajobrazowego. Poza tym dolina tej rzeki znajduje się tutaj w obrębie wspomnianej, bardzo długiej ostoi ptasiej systemu Natura 2000 „Dolina Środkowej Odry”.

Po stronie niemieckiej rzeka do wysokości ujścia Kanału Odra-Sprewa wchodzi w skład obszaru siedliskowego „Oder-Neiße”, a powyżej tego miejsca do wysokości północnego krańca portu zimowego znajduje się w ostoi „Oder-Neiße Ergänzung”.

W pobliżu zwirowni Vogel-sang przy Odrze ustanowiono kolejną ostoję siedliskową „Fledermausquartier Kraftwerksruine Vogelsang”, tym razem ze względu na dwa gatunki nietoperzy zamieszkujące pozostałości elektrociepłowni z dwoma wysokimi kominami.

Cała niemiecka część doliny Odry na opisywanym jej tutaj fragmencie leży ponadto w ostoi ptasiej „Mittlere Oderniederung”.

Pozostałości mostu w Kłopotcie
Ruinen der Oderbrücke in Kłopot

Fot. Wojciech Zieleniewski

bekannt. Ebenso vertreten sind Aale.

Bei km 570,0 mündet – rechtsufrig – die Pleiske, polnisch: Pliszka, in die Oder. In die Untere Pleiske kommen regelmäßig Seeforellen, sehr zahlreich vertreten sind – ebenso aufgrund entsprechender Besatzmaßnahmen – Bachforellen sowie das unter Schutz gestellte Neunauge, im mittleren Abschnitt wiederum lebt der Schneider, der zu den rheophilen Fischarten aus der Familie der Karpfenfische zählt und streng geschützt ist. An der Pleiskemündung verläuft die Grenze zwischen den Fischereigebieten in Zuständigkeit der Geschäftsstelle Zielona Góra (bis zur Mündung) sowie der Geschäftsstelle Gorzów Wlkp. des PAV (unterhalb der Mündung).

Die Ruinen der Oderbrücke in Kłopot bilden zugleich die nördliche Grenze des Landschaftsparks „Krzesin“ (ehemals Kräsem). Darüber hinaus ist der hiesige Abschnitt auf polnischer Seite Teil des bereits zuvor erwähnten Vogelschutzgebiets „Mittlere Oderniederung“. In Brandenburg bildet der Abschnitt bis zur Mündung des Oder-Sprewe-Kanals einen Teil des FFH-Gebiets „Oder-Neiße“, bis zum Winterhafen dann des FFH-Gebiets „Oder-Neiße Ergänzung“. Auf Höhe der Sand- und Kieswerke Vogelsang folgt das „Fledermausquartier Kraftwerksruine Vogelsang“, errichtet zum Schutz zweier Arten, die in den Kraftwerksruinen mit ihren beiden hohen Türmen ihr Domizil gefunden haben.

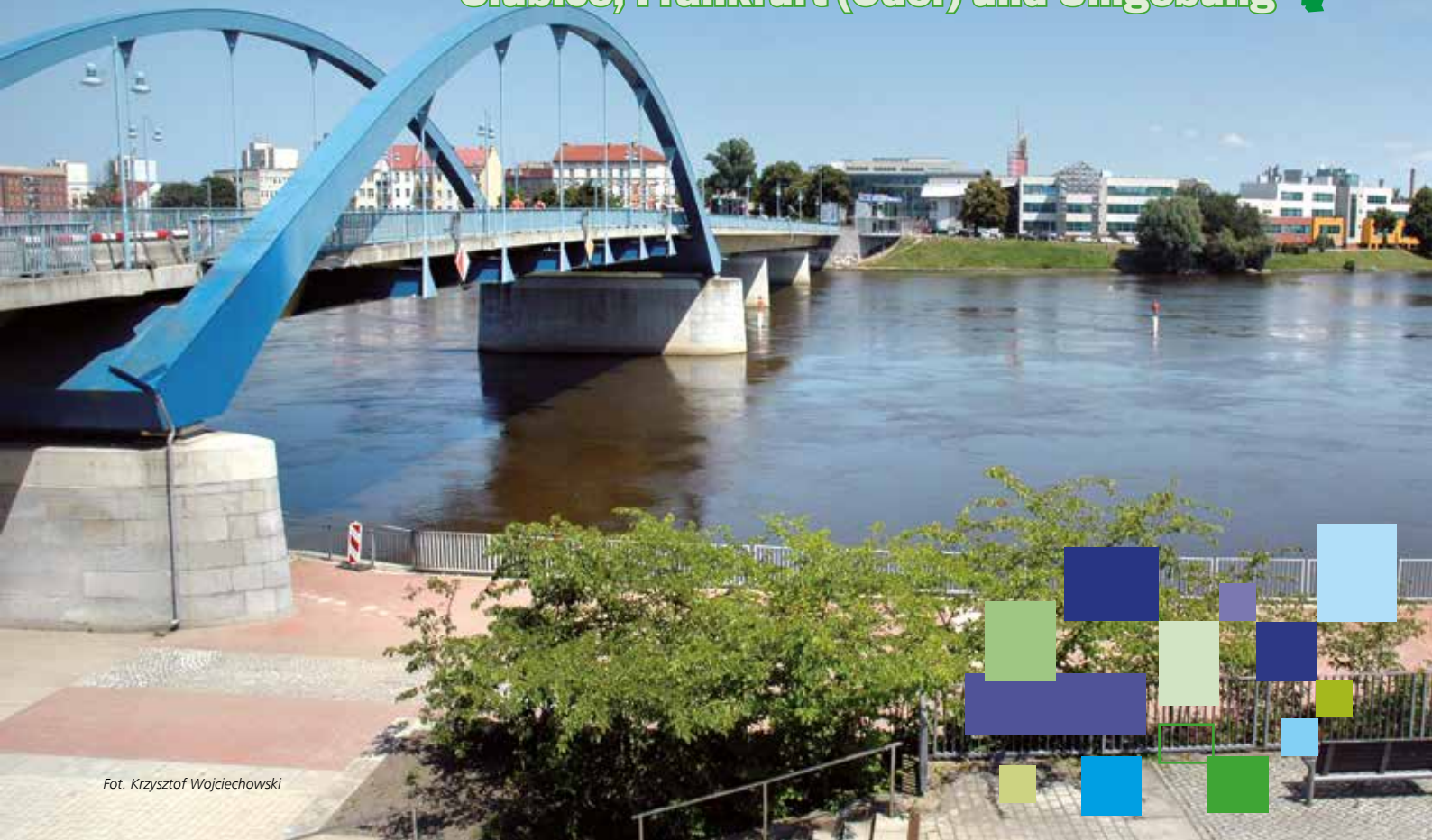
Der gesamte hier beschriebene Abschnitt auf brandenburgischer Seite ist wiederum Teil des Vogelschutzgebiets „Mittlere Oderniederung”.

Fot. Marian Firlej

Odrzański boleń
Rapfen

Słubice, Frankfurt nad Odrą i okolice Słubice, Frankfurt (Oder) und Umgebung

Fragment panoramy Frankfurtu nad Odrą
Frankfurt (Oder): ein Blick auf die Stadt

Historia obu miast, rzecz jasna, jest nierozdzielnie ze sobą związana, gdyż prawobrzeżne Słubice (16 tys. mieszkańców) do 1945 roku były dzielnicą zwaną Dammvorstadt Frankfurtu nad Odrą, leżącego na lewym brzegu rzeki. Nazwa Słubice nawiązuje do tutejszej osady słowiańskiej z XIII w. Frankfurt nad Odrą zamieszkały obecnie przez 59 tys. osób, podobnie, jak Krosno Odrzańskie, został założony w strategicznym i dogodnym do przeprawy przez rzekę miejscu maksymalnego przewężenia jej doliny. Prawa miejskie otrzymał w 1253 roku, zaledwie dwa lata po Berlinie, zaś w XIV i XV wieku był członkiem Hanzy.

Oba przygraniczne miasta od wielu lat harmonijnie ze sobą współpracują. Najlepszym chyba tego przykładem jest Collegium Pollonicum w Słubicach (nowoczesne budynki z tarasem widokowym poniżej mostu granicznego) stanowiące wspólną jednostkę Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu i jednocześnie filię Uniwersytetu Europejskiego Viadrina powo-

Zabytkowe kamienice w Słubicach
Bürgerhäuser in Słubice

Die Geschichte beider Städte ist natürlich eng miteinander verbunden, war das am rechten Ufer gelegene, heutige Słubice (16.000 Einwohner) bis 1945 doch ein Stadtteil von Frankfurt (Oder), nämlich Dammvorstadt. Der Name „Słubice“ knüpft an eine, an diesem Ort im 13. Jahrhundert begründete slawische Siedlung an. Frankfurt (Oder), derzeit 59.000 Einwohner, wurde ähnlich wie Crossen, dem heutigen Krosno Odrzańskie, an einem strategisch wichtigen Ort am Fluss angelegt, an dem die Ufer aufgrund ihrer Nähe zueinander recht bequem überquert werden konnten. Stadtrechte erhielt Frankfurt im Jahre 1253, gerade einmal zwei Jahre später als Berlin; im 14. und 15. Jahrhundert war es Mitglied der Hanse.

Beide Grenzstädte arbeiten seit vielen Jahren eng und erfolgreich miteinander zusammen. Das wohl beste Beispiel hierfür ist das „Collegium Pollonicum“ in Słubice (ein modernes Gebäude mit Aussichtsplattform gleich hinter dem Kreisverkehr nach der Grenzbrücke), das zugleich

łanego do życia w 1991 roku we Frankfurcie nad Odrą, a nawiązującego tradycjami bezpośrednio do Alma Mater Viadrina założonej tutaj w 1506 r. i po 300 latach przeniesionej do Wrocławia. Współpraca między obu miastami na różnych polach obejmuje również wędkarstwo. Polskie i niemieckie koła wędkarskie utrzymują ściśle, żywe kontakty, organizowane są cykliczne spotkania i zawody międzynarodowe.

Przez Frankfurt nad Odrą poprowadzono trzy drogi krajowe – B5 (od granicy z Danią do granicy w Słubicach), B87 (Ilmenau w Turynгии-Frankfurt i B112 (Forst-Manschnow). W mieście tym biegnie też autostrada A12 prowadząca do Berlina. Wiodą tutaj również linie kolejowe z Warszawy, Cottbus, Bebrzy i Eberswalde. Do Słubic dotrzemy DK29 z kierunku południowego, DK31 od północy ze Szczecina oraz DW137 ze wschodu z Trzciela. W pobliżu Słubic, koło Świecka biegnie autostrada A2 z Warszawy oraz prowadząca z niej do Frankfurtu nad Odrą wspomniana linia kolejowa.

Oba miasta łączy most z charakterystycznym łukowym prześłem przy lewym brzegu. W panoramie Frankfurtu nad Odrą, oglądanej od strony Słubic, najwyraźniej zaznacza się kolejno z biegiem rzeki: prostopadłościan Oderturm – 24-piętrowego, najwyższego wieżowca miasta, zbudowanego jeszcze w latach 70 ubiegłego wieku, wieża Kościoła Mariackiego, wieża kościoła pw. św. Krzyża, ratuszowa, dwie bliźniacze wieże średniowiecznego Kościoła

Widok na Frankfurt nad Odrą z portu w Słubicach
Frankfurt (Oder) vom Hafen in Słubice aus

eine gemeinsame Einrichtung von A. Mickiewicz-Universität in Posen und der 1991 gegründeten Europauniversität „Viadrina“ in Frankfurt (Oder), die wiederum unmittelbar an die Traditionen der hier 1506 gegründeten Alma Mater „Viadrina“ anknüpft, die nach 300 Jahren dann nach Breslau, dem heutigen Wrocław, verlegt wurde.

Die unterschiedlichste Ebenen und Bereiche umfassende Kooperationen zwischen den beiden Städten erfasst ebenso den Angelsport. Brandenburgische und polnische Anglervereine unterhalten enge, lebendige Kontakte, regelmäßig finden grenzüberschreitende Treffen und Wettbewerbe statt.

Frankfurt (Oder) ist an drei Bundesstraßen gelegen: der B5 von der dänischen Grenze bis zur Grenzbrücke Frankfurt (Oder)/Słubice, der B87 von

Ilmenau in Thüringen bis nach Frankfurt (Oder) sowie der B112 von Forst nach Manschnow. Im Stadtgebiet verläuft ebenso die A12 in Richtung Berlin. Darüber hinaus gibt es Zugverbindungen aus und nach Warschau, Cottbus, Bebra sowie Eberswalde. Nach Słubice führt wiederum die von Süden kommende Landesstraße 29, von Norden die Landesstraße 31 aus Stettin sowie aus östlicher Richtung die Wojewodschaftsstraße 137 (Trzciel-Słubice). Bei Świecko verläuft hingegen die A2 aus Warschau.

Beide Städte verbindet eine Grenzbrücke mit ihrem charakteristischen, 65,0 m

Pokoju, obok którego stoi bryła dawnego kościoła franciszkanów, pełniącego obecnie funkcję sali koncertowej. Niemal wszystkie te zabytkowe budowle zaczęto wznosić już w XIII w., z wyjątkiem neogotyckiego kościoła pod wezwaniem św. Krzyża z XIX stulecia.

W Słubicach godne uwagi są m.in. kamienice z XVIII w. na miejskim deptaku, przedwojenny stadion olimpijski, czy też jeden z najstarszych w Europie cmentarzy żydowskich.

Rzeka w tych okolicach znajduje się w obrębie Lubuskiego Przełomu Odry i płynie w kierunku południkowym. Całkowita szerokość jej koryta na odcinku miejskim waha się w granicach 170-220 m.

W lewym brzegu w km 582,2 od głównego koryta rzeki oddziela się kolejna jego odnoga – Alter Oder (Stara Odra) ❶. Na długości 1,4 km opływa ona kawałek łądy przy niemieckim brzegu zwany Insel Ziegenwerder – Wyspą Kozią. Urządzono tutaj piękny park miejski z promenadą, ogródkiem piwnym, gustownymi elementami małej architektury, placem zabaw dla dzieci. Miejsce bardzo chętnie odwiedzane przez frankfurtczyków i słubiczan, w tym wędkarzy. Brzegi wyspy to dobre stanowiska do połowu ryb drapieżnych i spokojnego żeru. Wędkarze wybierają głównie brzeg przyodrzański, wschodni, gdzie znajdują się liczne, choć krótkie, kamieniste ostrogi, łowić można również w samej Alter Oder, szerokiej tu średnio na ok. 35 m, która jednak podczas niskich stanów głównej rzeki jest płytka.

Na Insel Ziegenwerder organizowana jest cykliczna impreza wędkarska – Volksangeltag, której przeprowadzenie w ostatnich latach zakłócają niestety wysokie stany wód. Z kolei po prawej stronie Odry w km 584,1 widoczne jest już ujście kanału portowego po polskiej stronie. Od Odry oddziela go długa na 100 m, umocniona betonem tama podłużna sięgająca pod sam most. Jest ona świetnym miejscem do wędkowania, podobnie, jak okolice filarów mostu granicznego, zwłaszcza, gdy obiektem połowu są ryby drapieżne z boleniem na czele. W porcie, obok siedziby Nadzoru Wodnego znajduje się przystań turystyczna. Kanał i basen portowy ❷ o łącznej długości 700 m i średniej szerokości 100 m to środowisko zgoła odmienne od Odry – zaciszne, ze znikomym prądem wody,

Frankfurckie nabrzeże Odry, z lewej wylot Alter Oder i kraniec Insel Ziegenwerder
Kaimauer in Frankfurt (Oder), links die Alte Oder und das Ende des Ziegenwerders

überspannenden Stabbogen. Im Panorama von Frankfurt (Oder) heben sich – von Słubice aus betrachtet – besonders die folgende Bauwerke hervor: der 24-geschossige, fast 90 m hohe Oderturm (zugleich das höchste, noch in den 70er Jahren des letzten Jahrhunderts errichtete Gebäude der Stadt), die Türme von Marien- sowie Heilig-Kreuz-Kirche, der Rathhausturm, die Zwillingtürme der mittelalterlichen Friedenskirche sowie die ehemalige Franziskanerkirche, die heute als Konzertsaal genutzt wird. Mit dem Bau fast aller dieser Gebäude begann man bereits im 13. Jahrhundert, nur die neogotische Heilig-Kreuz-Kirche wurde im 19. Jahrhundert errichtet. In Słubice sind hingegen u.a. stattliche, im 18. Jahrhundert erbaute Bürgerhäuser in der Fußgängerzone, das noch aus der Vorkriegszeit stammende Olympiastadion sowie einer der ältesten jüdischen Friedhöfe in Europa einer besonderen Erwähnung wert.

Die Oder fließt innerhalb dieses Abschnitts im südlichen Oderbruch, zu dem ebenso das historische Lebuser Land zählt, nunmehr direkt in nördliche Richtung. Die Flussbreite beträgt zwischen 170 und 220 m.

Bei km 582,2 trennt sich am linken Ufer ein weiterer Altarm vom Fluss:

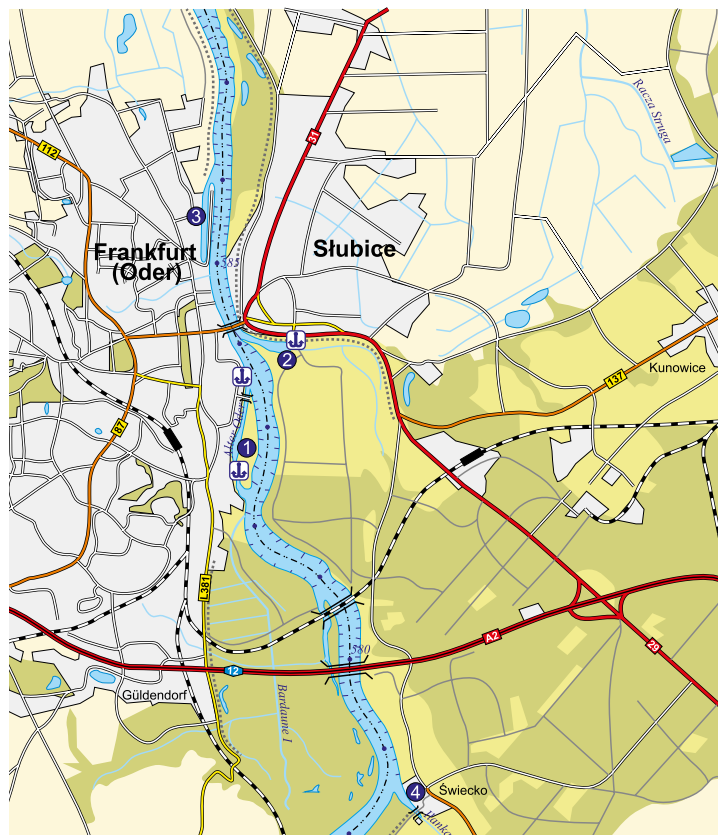

o wyrównanej głębokości 2,5-3 m zależnej od poziomu wody w rzece. Na jego brzegach rozgrywane są często zawody spławikowe, gdyż warunki na poszczególnych stanowiskach są tutaj bardzo zbliżone. Leży on na północnym skraju prawobrzeżnego, dużego polderu zalewowego. Basen portu wykorzystują oczywiście odrzańskie ryby na spokojne przetrwanie zimy, dlatego też na dobre wyniki w wędkowaniu można liczyć tutaj zwłaszcza późną jesienią i wczesną wiosną (głównie płoć, okoń).

Podobny charakter posiada Witner Hafen (port zimowy) 3 na lewym brzegu rzeki (wejście do niego w km. 586,0). To wąski, długi na 1,1 km, o średniej szerokości 50 m akwen biegnący wzdłuż do Odry. W zbiorniku tym króluje zazwyczaj oczywiście leszcz, krąp, płoć, okoń, ale zasiedla go także lin, szczupak, sandacz, sum, jaź, karp, czy miętus, trafia się węgorz.

Znaczna część lewego brzegu przyległego bezpośrednio do Frankfurtu nad Odrą ma postać wysokiego, pionowego stalowo-betonowego nabrzeża. W związku z tym szczyt umocnień od lustra wody w zależności od jej stanu

die Alte Oder 1 bildet hier gemeinsam mit der Oder eine 1,4 km Flussinsel heraus, das Ziegenwerder. Auf der Insel wurde ein Freizeitpark angelegt, mit einem Biergarten, schmucker Gartenarchitektur sowie Kinderspielplatz. Sie wird von vielen Frankfurtern und Ślubicern als Naherholungsgebiet genutzt, was natürlich auch Angelausflüge einschließt. An den Ufern halten sich sowohl Raubwie auch Friedfische auf. Am häufigsten anzutreffen sind sie am Ufer des Hauptstroms selbst, wo es zahlreiche, aber kurze Buhnen gibt; erfolgreich angeln kann man jedoch ebenso an der Alten Oder selbst, die hier durchschnittlich 35 m breit ist. Bei Niedrigwasser ist die jedoch ein sehr flacher Fluss. Auf der Insel Ziegenwerder werden anlässlich des alljährlichen Volksangeltags regelmäßig Wettbewerbe ausgetragen; die Veranstaltung ist in den letzten Jahren jedoch immer wieder von hohen Pegelständen der Oder gefährdet. Am rechten Oderufer sieht man von hier aus bei km 584,1 bereits die Mündung des Hafenkanals in Ślubice. Von der Oder trennt ihn ein 100 m langer Betondeich, der bis zur Brücke reicht. Ähnlich wie die Ruinen der Brücke in Kłopot ist auch dies eine

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Wysokie umocnienia brzegowe Frankfurtu nad Odrą
Hohe Uferbefestigungen in Frankfurt (Oder)

strony PZW Okręg w Gorzowie Wlkp. na całym odcinku rzeki pozostającym w jego gestii, a więc od ujścia Pliszki koło Uradu do ujścia Myśli poniżej Kostrzyna nad Odrą ma obowiązek regularnego prowadzenia zarybień znacznie bardziej gatunkowo różnicowanego. Corocznie do rzeki uwalnia on zatem dziesiątki tysięcy młodych szczupaków, sandaczy, boleni, brzan, kleni, jazi, węgorzy, a także młodzień gatunków zagrożonych, czy wręcz ginących – certy, troci a nawet łososi. Finansowane jest to wyłącznie ze środków wędkarskich.

Trudno w to uwierzyć, ale mimo dużej presji miejscowych wędkarzy na miejski odcinek Odry, licznych zawodów stale łowione są tu ponad metrowe szczupaki, 4-5 kilogramowe bolenie, 5-6 kilogramowe sandacze, czy sumy o wadze 20-30 kg, nie mówiąc już o dorodnych rybach niedrapieżnych. Ostrogi w mieście, zwłaszcza po polskiej stro-

dzieli odległość kilku metrów, co stanowi duży problem przy podbieraniu ryb, a jest tu ich sporo, bowiem nurt rzeki płynie bezpośrednio wzdłuż nabrzeża.

Użytkownik niemieckiej części Odry – rodzina Schneiderów zarybia ją głównie karpem oraz węgorzem przy udziale finansowym państwa. Z drugiej

Fot. Wojciech Zieleniewski

Młode szczupaki na zarybienie Odry
Junge Hechte: neue Fische für die Oder

ganz hervorragende Angelstelle, und dies besonders dann, wenn man es auf Raubfische, vor allem aber Rapfen, abgesehen hat. Im Hafen selbst wurde, gleich neben dem Gebäude der Wasseraufsicht, wurde eine Anlegestelle für Kleinboote errichtet. Kanal und Hafenbecken ② (insgesamt 700 m lang sowie durchschnittlich 100 m breit) unterscheiden sich radikal von den Verhältnissen in der Oder: eng, fast gar keine Strömung sowie eine gleichmäßige Tiefe von 2,5 bis 3m, je nach Pegelstand im Fluss. Von den Ufern aus werden recht häufig Wettbewerbe im Angeln mit Schwimmern veranstaltet, sind die Bedingungen doch fast überall gleich. Der Hafen wiederum ist im nördlichen Bereich eines großen Polders hier am rechten Oderufer gelegen. Das Hafenbecken wird von den hiesigen Fischen selbstverständlich als Überwinterungsgebiet genutzt, weshalb man besonders im Herbst und Frühling mit guten Fangergebnissen (vor allem Plötzen und Barsche) rechnen darf.

Ganz ähnliche Verhältnisse herrschen im Winterhafen ③ auf linker Seite des Flusses (Einfahrt bei km 586,0). Auch er ist eng, 1,1 km lang sowie durchschnittlich 50 m breit und verläuft – von einem entsprechenden Deich getrennt – entlang der Oder. Im Hafenbecken halten sich für gewöhnlich Brachsen, Güster, Plötzen und Barsche auf, ebenso Schleie, Hechte, Zander, Welse, Alande, Karpfen sowie Quappen; ab und zu darüber hinaus Aale.

Der Uferbereich in Frankfurt (Oder) ist überwiegend befestigt; hier wurde eine hohe Kaimauer aus Stahlbeton errichtet. Nach dem Hochwasser von 1997 wurde sie noch zusätzlich erhöht. Von der Kaimauer aus sind

Fot. Wojciech Zieleniewski

Mosty graniczne koło Świecka
Grenzbrücken bei Świecko

nie, są bardzo interesujące, przede wszystkim te na zachodnim brzegu polderu. Najdłuższe z nich sięgają aż 140 m. Część polskich i niemieckich wędkarzy ucieka jednak od miejskiego zgiełku na odcinek powyżej Ślubic, choćby w na wysokości Świecka. Tam przez Odrę przerzucono most autostrady A2/A12 i linii kolejowej Warszawa - Frankfurt nad Odrą i dalej do Berlina. W samym Świecku w km 578,7 swoje ujście ma piękny, kolejny prawobrzeżny dopływ - pstrągowa Ilanka ⁴. Do jej dolnego biegu na tarło wstępują coraz częściej trocie, jest tam obecne

nawet potomstwo łososia, co wykazały ostatnie badania (rzeka od kilku regularnie zarybiana przez PZW Okręg w Gorzowie tymi gatunkami wędrownymi). Obecny w Ilance „od zawsze” pstrąg potokowy od pewnego czasu ma współtowarzysza – introdukowanego tu z powodzeniem

Wejście do portu ślubickiego, z lewej budynki Collegium Polonicum
Einfahrt zum Hafen in Ślubice, links Gebäude des Collegium Polonicum

lipienia. Ujście Ilanki do Odry o szerokości ok. 40 m to bardzo dobre łowisko szczupaka, okonia, jазia, klenia, które znajdują tu mnóstwo kryjówek przy powalonych do wody przez bobry drzewach. Ilanka zaliczana jest do krainy pstrąga i lipienia począwszy od znajdującego się w odległości 3 km od ujścia proggu w Ryboci-

Przyujściowy odcinek Ilanki
Mündungsbereich der Ilanka

es daher einige Meter bis hinunter zum Wasser, weshalb es einige Mühe kostet, den Fang an Land zu holen. Und davon gibt es hier eine ganze Menge, verläuft die Hauptströmung doch direkt entlang des Kais.

Der Fischereibetrieb Schneider besetzt den Abschnitt hauptsächlich mit Karpfen, wobei er hierfür Fördermittel des Landes erhält. Die für den Flussabschnitt von der Pleiskemündung bei Urad (ehemals Aurith) bis hinauf zur Mietzelmündung bei Kostrzyn (Oder) zuständige Geschäftsstelle Gorzów Wlkp. des Polnischen Anglerverbands

besetzt ihn darüber hinaus regelmäßig mit wesentlich mehr Fischarten, wie dies aus den entsprechenden polnischen Vorschriften resultiert.

Die Besatzmaßnahmen umfassen alljährlich zehntausender junger Hechte, Zander, Rapfen, Barben, Güster, Alande und Aale, ebenso gefährdete Arten wie Zährte, Seeforelle und sogar Lachs. Die Finanzierung erfolgt hier ausschließlich aus Mitgliedsbeiträgen. Man mag es nur schwer glauben, aber trotz all der zahlreichen Angler hier im städtischen Flussabschnitt werden anlässlich der unterschiedlichsten Wettbewerbe – und dies regelmäßig – über einen

Odrzański węgorz
Aal

Piękne pstrągi potokowe z Ilanki
Herrliche Bachforellen aus der Ilanka

cach. Po stronie niemieckiej często odwiedzany jest odcinek na wysokości Lebus (Lubusza) – dawnej siedziby biskupstwa podległego metropolii gnieźnieńskiej, od którego nazwę bierze Ziemia Lubuska. Tamże przystań wraz z nadbrzeżną restauracją, w pobliżu ostoja siedliskowa Natura 2000 „Oderberge Lebus” chroniąca enklawę roślinności stepowej na stromych zboczach doliny z nowoczesną placówką edukacyjną. Na prawym brzegu wędkarze ze Ślubic łowią chętnie w rejonie odległego od nich 5 km na północ Nowego Lubusza i położonego 2 km dalej Pławidła.

Prawa część doliny Odry od wysokości mostu kolejowego w Kunowicach po Nowy Lubusz znajduje się w dwuczęściowym rezerwacie „Łęgi koło Ślubic” i jednocześnie w siedliskowym obszarze Natura 2000 „Łęgi Ślubickie” oraz w ostoi ptasiej tego systemu „Dolina Środkowej Odry”. Z kolei po niemieckiej stronie od wysokości Lossow (tam malowniczy, klifowy fragment wysokiego, lewego brzegu zwany Steile Wand – Stroma Ściana) do ujścia kanału portu zimowego we Frankfurcie nad Odrą rozciąga się jeden

Meter lange Hechte, 4 bis 5 kg schwere Rapfen, 5 bis 6 kg schwere Zander oder Welse gefangen, die mithin 20 bis 30 kg auf die Waage bringen; von den beachtlichen Friedfischen, die hier ebenso gefangen, ganz zu schweigen... Die Buhnen in der Stadt, und insbesondere auf polnischer Seite, und hier vor allem am Westufer des Polders, sind zugleich sehr interessante Fanggründe. Manche sind bis zu 140 m lang. Ein Teil der Angler aus Brandenburg bzw. Polen sucht jedoch nach Ruhe vor dem Trubel der Stadt und somit den Flussabschnitt oberhalb von Ślubice auf, zumindest auf Höhe von Świecko. Dort führt die Oderbrücke über die A2 bzw. A12 sowie der Bahnstrecke von Warschau über Frankfurt (Oder) nach Berlin über den Fluss. In Świecko selbst mündet bei km 578,7 der beschauliche, rechte Oderzufluss Ilanka (Eilang) ⁴ – vor allem für ihren Bestand an Bachforellen bekannt – in den Fluss. In ihren unteren Verlauf kommen immer häufiger Seeforellen zu Leichen, was auch die letzten Forschungsergebnisse nochmals bestätigt haben (seit mehreren Jahren nimmt die Geschäftsstelle Gorzów Wlkp. des PAV regelmäßig entsprechende Besatzmaßnahmen vor). Seit einiger Zeit erhält die „schon seit immer” in der Ilanka lebende Bachforelle mit der erfolgreich hier eingesetzten Äsche einen neuen Begleiter. Der etwa 40 m breite Mündungsbereich bietet wiederum hervorragende Stellen zum Angeln auf Hecht, Barsch, Aland und Güster, die gerade hier optimale Unterschlüpfe unter den von den zahlreichen Bibern gefällten Bäumen finden. Die Ilanka genießt jedoch vor allem einen hervorragenden Ruf für ihre Bestände an Forellen und Äschen, begonnen bei der 3 km von der Mündung entfernt gelegenen Staustufe in Rybocice (ehemals Reipzig).

Auf brandenburgischer Seite suchen Angelfreunde gern den Flussabschnitt auf Höhe von Lebus (auf Polnisch: Lubusz) auf: einst befand sich hier ein der Metropole Gnesen unterstelltes Bistum. Vom Namen dieser kleinen, heute brandenburgischen Stadt leitet sich im Übrigen der Namen der gesamten Wojewodschaft Lubuskie, auf Deutsch eben: Lebusser Land, ab. In der Altstadt von Lebus gibt es, direkt am Fluss,

z kilku fragmentów obszaru siedliskowego „Oder-Neiße Ergänzung”, a także ptasia ostoja „Mittlere Oderniederung” z przerwą na odcinek pomiędzy ujściem Starej Odry i wejściem do portu zimowego. Autostrada A2/A12 na wysokości Świecka-Güldendorfu przecina ostoję „Eichwald und Buschmühle” – największy po niemieckiej stronie w dolinie Odry zwarty zespół lasów – głównie dąbrów o powierzchni 230 ha. Za Frankfurtem nad Odrą wzdłuż lewego brzegu rzeki wyznaczono obszar „Oderwiesen nördlich Frankfurt”, a za nim, aż po Lubusz znajduje się ostoja „Lebuser Odertal”.

Fot. Grzegorz Firlej

Dość teorii, pora na praktykę
Genug der Theorie, auf in die Praxis

eine Anlegestelle, an der auch ein Fischrestaurant zum Schmaus einlädt. Gleich in der Nähe erstreckt sich das FFH-Gebiet „Oderberge Lebus”, in dem seltene Steppenpflanzen, die die Steilhänge des hiesigen Odertals bewachsen, unter Schutz gestellt wurden. Eigens eingerichtet wurde ebenso eine entsprechende Landeslehrstätte für Natur und Umwelt. Am rechten Ufer fischen die Angler aus Ślubice gern an den 5 km nördlich von Nowy Lubusz sowie 2 km von Pławidło (ehemals Tirpitz) entfernt gelegenen Flussabschnitten.

Das rechtsufrige Odertals (von der Bahnbrücke in Kunowice bis nach Nowy Lubusz) bildet einen Teil des sich über gleich zwei Gebiete erstreckenden Naturschutzgebiets „Auwälder bei Ślubice”, des FFH-Gebiets „Ślubicer Auen” sowie des Vogelschutzgebiets „Mittlere Oderniederung”. Auf brandenburgischer Seite folgen von Lossow aus (dort ein malerischer Steilhang, auch „Steile Wand” genannt) bis zur Mündung des Hafenkanals in Frankfurt (Oder) einige Bestandteile des FFH-Gebiets „Oder-Neiße Ergänzung” sowie des Vogelschutzgebiets „Mittlere Oderniederung”, unterbrochen lediglich von der Mündung der Alten Oder sowie der Einfahrt in den Winterhafen.

Die Autobahnbrücke über die A2 bzw. A12 überquert auf Höhe von Świecko-Güldendorf das Naturschutzgebiet „Eichwald und Buschmühle”, in dem das eine Fläche von fast 230 ha umfassende, einzige größere Waldgebiet im deutschen Odertal mit seinem überwiegenden Eichenbestand unter Schutz gestellt wurde. Am linken Ufer erstreckt sich oberhalb von Frankfurt (Oder) das FFH-Gebiet „Oderwiesen nördlich Frankfurt”, im Anschluss hieran, bis nach Lebus, das FFH-Gebiet „Lebuser Odertal”.

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Górzycza i okolice
Górzycza und Umgebung

Początków Górzycy, obecnie wsi gminnej liczącej sobie 1,4 tys. mieszkańców, należy szukać już X w., w tym miejscu istniało bowiem podgrodzie słowiańskiej warowni. W dokumentach historycznych zostaje ona wymieniona już w 1252 roku. Była ona ważną składową biskupstwa lubuskiego, a w latach 1276-1354 stanowiła nawet jego siedzibę przeniesioną z nękanego najazdami frankfurtyków Lubusza. Prawa miejskie nadawano jej dwukrotnie - w 1317 roku i w XVIII w. Historia nie oszczędzała Górzycy - borykała się ona niestety ze skutkami licznych, pożarów, epidemii, najazdów, wojen. Z ostatniej wyszła tak zniszczona, że nie podniosła się już do rangi miasta i obecnie jest gminną wsią.

Górzycza jest dobrze skomunikowana z resztą kraju, bowiem krzyżuje się tu m.in. DK 31 Szczecin - Słubice oraz DW 139 Debrznica - Górzycza. Jest tu również przystanek na Nadodrzańskej Magistrali Kolejowej. W promieniu 20 km od Górzycy można przekroczyć samochodem lub koleją granicę państwową – w Kostrzynie nad Odrą, Słubicach, Rzepinie.

Do wysokości Górzycy rzeka płynie w obrębie mezoregionu Lubuskiego Przełomu Odry, zaś poniżej tej miejscowości wpływa do Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Górzycza, leżąca na prawym brzegu rzeki, odległa jest od niej o 1,1 km. Widok na jej zabudowania, przestania pas nadbrzeżnych drzew, doskonałym jednakże punktem orientacyjnym jest

Die Geschichte von Górzycza (ehemals Göritz a.d. Oder), heute Hauptort der gleichnamigen Landgemeinde mit etwa 1.400 Einwohner, reicht bis in das 10. Jahrhundert zurück, als hier am Fuße einer Wehrburg eine kleine slawische Siedlung gegründet wurde. Die erstmalige schriftliche Erwähnung stammt dann aus dem Jahre 1252. Die Ortschaft war von wichtiger Bedeutung für das Bistum Lebus, von 1276 bis 1354 befand sich hier sogar sein Verwaltungssitz, den man eigens aus Lebus

hierher verlegt hatte, das doch allzu sehr von den immer wieder einfallenden Frankfurtern geplagt wurde. Stadtrechte wurde Göritz (Oder) gleich zwei Mal verliehen: im Jahre 1317 sowie nochmals im 18. Jahrhundert. Von den Irrungen und Wirrungen der Geschichte blieb auch dieser Ort nicht verschont: zahlreiche Feuersbrünste, Epidemien, Überfälle und Kriege hinterließen ihre Spuren. Von den Folgen des letzten wurde sie dann derart stark mitgenommen, dass sie nie wieder den Rang einer Stadt erlangen konnte, und heute eben Hauptort der Gemeinde Górzycza ist.

Die Anbindungen an die überörtlichen Straßen- und Bahnnetze sind hingegen sehr gut: u.a. führen die Landesstraßen 31 von Stettin nach Słubice sowie die Wojewodschaftsstraße 139 von Debrznica nach Górzycza durch bzw. direkt zum Ort. Darüber hinaus halten am

stalowa wieża obserwacyjna dawnej strażnicy granicznej, w pobliże której wiedzie z tej wsi asfaltowa droga kończąca się tzw. ostrogą strategiczną o nawierzchni z płyt betonowych mającą swoją kontynuację po niemieckiej stronie. To miejsce dawnych przepraw wojskowych, a także częsty punkt zborny licznie rozgrywanych tutaj zawodów wędkarskich. Z główki tej można również wygodnie zwodować łódkę. Na wieżę można wejść po metalowych schodach i podziwiać z niej rozległą panoramę tutejszego odcinka doliny Odry.

Widok na rzekę z dawnej wieży strażniczej
Blick auf den Fluss vom ehemaligen Grenzturm aus

Całkowita szerokość rzeki w okolicach Górzycy mierzona do zewnętrznych krawędzi przeciwległych pól międzyostrogowych wynosi ok. 210-220 m, jednakże w niektórych miejscach zwiększa się nawet aż do ponad 300 m. Bardziej stabilny jest dystans pomiędzy wierzchołkami ostróg oscylujący tutaj w granicach 130-140 m. Odra pod Górzycą płynie szerokim zakolu, przy

Bahnhof in Górzycą entlang der Oder-Bahnmagistrale verkehrende Züge. Im Umkreis von 20 km gibt es in Kostrzyn (Oder), Słubice sowie in Rzepin (per Bahn) gleich drei Grenzübergänge.

Bis nach Górzycą fließt die Oder im südlichen Oderbruch einschließlich des Lebuser Landes, oberhalb bereits im Thorn-Eberswalder Urstromtal.

Górzycą ist am rechten Oderufer gelegen, der Fluss ist 1,1 km entfernt. Den Blick auf die markantesten Gebäude verwehrt allerdings eine Baumreihe direkt entlang des Ufers. Eine phantastische Aussicht erstreckt sich hingegen vom nahegelegenen, ehemaligen Grenzturm aus, zu dem eine asphaltierte Straße vom Ort aus führt; sie endet an einer sog. strategischen Buhne, die aus Betonplatten errichtet wurde und auf brandenburgischer Seite direkt fortgeführt wird. Einst war dies nämlich eine einzig zu militärischen Zwecken genutzte Fähre, andererseits trug man hier recht häufig Angelwettbewerbe aus. Vom Bühnenkopf aus kann man daher bequem sein Boot zu Wasser lassen. Auf den Turm hinauf führt eine Metalltreppe, so dass sich nun endlich ein herrliches, weitgestrecktes Panorama über diesen Teil des Odertals genießen lässt.

Die Gesamtbreite des Flusses bei Górzycą, gemessen am äußeren Bereich der sich gegenüberliegenden Bühnenfelder, beträgt im Allgemeinen zwischen 210 und 220 m, an einigen Stellen sogar bis zu 300 m. Die Entfernung zwischen den jeweiligen Bühnenköpfen beträgt dann aber bereits regelmäßig zwischen 130 und 140 m. Die Oder fließt hier in einem weiten Bogen, wobei sich der Ort am gesamten äußeren Bereich dieser Flussbiegung erstreckt. Der bauliche Zustand der Bühnen ist sehr unterschiedlich: an vielen hat deutlich der Zahn der Zeit genagt, mehrheitlich wurden keinerlei Wartungs- oder Instandsetzungsarbeiten durchgeführt; so sind ebenso die meisten Bühnenfelder bereits teilweise oder vollständig verlandet, vor allem auf deutscher Seite. Manche dieser Bühnenfelder sind bereits seit langem vom Hauptstrom getrennt und haben sich allmählich zu kleineren, eigenständigen Gewässern entwickelt, die nur bei höheren Pegelständen überschwemmt werden. Etwa 400 m unterhalb des auf brandenburgischer Seite gelegenen Bühnenfeldes der ehemali-

czym wieś znajduje się na jego zewnętrznym łuku. Ostrogi w tych okolicach są bardzo zróżnicowane. Na większości z nich od dawna nie prowadzono poważniejszych prac konserwacyjnych i klatki wielu z nich są już całkowicie lub częściowo załadowione, zwłaszcza po stronie niemieckiej. Niektóre baseny ostróg na lewym brzegu zostały już dawno odcięte od głównego nurtu rzeki i utworzyły odrębne, niewielkie akweny łączące się z nim tylko w czasie przyborów. Około 400 poniżej niemieckiego przyczółka dawnej przeprawy wojskowej na drodze wiodącej do pobliskiego Reitwein rozległy, ciągnący się przez ponad 0,5 km przemiał. Wbrew pozorom nie jest to miejsce zupełnie stracone dla wędkarzy, bowiem lokalne mielizny oddzielone są od siebie, a także od brzegu przyjmującego tu formę kamiennej opaski, wodnymi korytarzami o sporej głębokości. To świetne, ale wymagające łowisko, przede wszystkim gatunków drapieżnych. Powyżej przeprawy mnogość dołów, poprzerywane główki z niezwykle urozmaiconymi basenami – przepiękne krajobrazowo miejsce, w dodatku wody te bogate są w drapieżniki, a także

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Na ostrodze strategicznej
Auf der „strategischen Bühne“

gen Militärfähre führt eine Straße nach Reitwein, entlang der sich, über 500 m weit, ringsum, angereichert durch weitere Ablagerungen im Laufe der Zeit fein gemahlenes, von der Oder hierher befördertes Geröll erstreckt. Entgegen aller Erwartungen kann man hier jedoch trotzdem angeln, da die einzelnen Sandbänke voneinander getrennt sind; zudem kann man seine Angel vom befestigten Ufer aus auswerfen, von dem aus kleinere Bäche von beträchtlicher Tiefe mitten hinein in diese einzigartige Landschaft fließen. Dieser von daher technisch etwas anspruchsvollere Ort belohnt dafür vor allem mit zahlreichen Raubfischen. Auch die Bühnenfelder im weiteren Verlauf sind außergewöhnlich vielfältig: auch sie sind reich an Raubfischen sowie Schleien und Rotfedern. Etwa 3,5 km von dieser wundervollen Landschaft entfernt mündet, noch immer linksseitig, ein Altarm ❶, an dem eine Pumpstation errichtet wurde. Er zählt zu den wichtigsten Überwinterungsgebieten in diesem Flussabschnitt.

In den zwischen 110 und 130 m langen Bühnen auf polnischer Seite haben sich hingegen kleinere und größere Inseln herausgebildet, die ihre

Fot. Krzysztof Wojciechowski

Nie tylko wędkarze korzystają z Odry
Nicht nur Angler nutzen die Oder

Takie ogromne sandacze nadal tutaj żyją
Auch solche Prachtexemplare (Zander) leben im Fluss

brzegu powyżej główki strategicznej na kształt litery „L”. Są one bardzo chętnie odwiedzane przez wędkarzy, gdyż umożliwiają bezpośredni dostęp do głównego nurtu Odry na większej, niż ostrogi proste długości. Począwszy od siódmej główki poniżej przeprawy przeprowadzono stosunkowo niedawno regulacyjne prace odtworzeniowe na odcinku ponad 600 m, obejmującym osiem ostróg. W związku z tym baseny ich są obecnie głębokie, pozbawione wysepek, a zewnętrzne krawędzie wysypane świeżym druzgotem kamiennym. Baseny mają tutaj długość 100 m, a długość ostróg maleje stopniowo od 60 do 30 m. Tutejszy rybostan pod względem składu gatunkowego nie odbiega od dotychczas opisanych fragmentów rzeki. Z gatunków drapieżnych napotkamy tu oczywiście bolenia, szczupaka (stałe okazy nawet kilkunastokilogramowe), sandacza, sumy. Dużo tu wszystkożernego klenia, jazia, pod względem wagowym dominuje jednak leszcz, dorodny krąp. Niezaprzeczalnym atutem okolic Górzycy jest bardzo duże zróżnicowanie środowiska rzecznej Odry, oferujące rybom wielką ilość rozmaitych siedlisk.

Przez Górzycę płynie Racza Struga (Kanał Czerwony) ² – lewobrzeżny, uregulowany dopływ Postomi (patrz rozdz. „Okolice Kostrzyna”). Na tym odcinku nie ma on użytkownika rybackiego i nie jest na razie dopuszczony do wędkowania. Koroną waju od Górzycy do położonej na południe od

w lina, czy wzdręgę. W odległości 3,5 km od niej, nadal po lewej stronie Odry, znajduje się ujście starorzecza ¹ ze stacją pomp. To najważniejsze lokalne zimowisko ryb.

Z kolei w większości klatek po stronie polskiej długich na 110-130 metrów wytworzyły się różnej wielkości wysepki, zwiększające ich atrakcyjność jako siedlisk dla ryb. Czwarta i piąta ostroga na prawym

Attraktivität als Lebensräume für die unterschiedlichsten Fischarten freilich noch einmal um Einiges erhöhen. Die vierte und fünfte Buhne oberhalb der zuvor beschriebenen „strategischen Grenzbuhne“ wurde in L-Form angelegt, weshalb gerade diese beiden gern von Anglern genutzt werden, hat man doch aufgrund der erheblichen längeren Gestalt direkten Zugang zum Hauptstrom. Ab der siebten Buhne unterhalb der ehemaligen Militärfähre wurden unlängst bei den folgenden 8 Buhnen auf einem Abschnitt von über 600 m Instandsetzungsmaßnahmen durchgeführt. Daher sind gerade diese Buhnenfelder derzeit sehr tief, der Uferbereich direkt wurde entsprechend mit Steinen befestigt. Die Felder selbst sind hier 100 m lang, die Länge der Buhnen nimmt stufenweise von 60 auf 30 m ab. Der Fischbestand in dem hier beschriebenen Abschnitt unterscheidet sich hingegen nicht wesentlich von den vorangegangenen Kapiteln. Unter den Raubfischen überwiegen selbstverständlich Rapfen, Hecht (regelmäßig bis zu fast 20 kg schwere Exemplare), Zander sowie Wels. Zahlreich vertreten sind die allesfressenden Döbel und Alande, hinsichtlich des gewichtsmäßigen Anteils am Fang überwiegen jedoch Brachsen und stattliche Karpfen. Größter Vorzug der Umgebung von Górzycą ist zweifelsohne die außergewöhnliche Vielfalt des hiesigen Flussökosystems, das den Fischen damit unterschiedlichste Lebensräume bietet.

Durch Górzycą fließt u.a. die Racza Struga (Röthe) ², ein linker, heute regulierter Nebenfluss der Postomia (Postumfließ) (siehe hierzu ausführlicher das nachfolgende Kapitel „Kostrzyn (Oder) und Umgebung“). Einen Betreiber gibt es in diesem Abschnitt nicht, so dass er bislang noch nicht für Fischereizwecke ausgewiesen ist. Auf dem Deich führt nach Süden ein – wie im Übrigen alle Radwege entlang der Landesstraße 31 – befestigter Radweg in Richtung der kleinen Ortschaft Owczary (ehemals Ötscher); hier befindet sich ein einzigartiges Wiesenmuseum, das vom Club der Naturforscher e.V. aus Świebodzin betrieben wird. Nahe der Ortschaft befindet sich außergewöhnlicher Standort xerothermer Pflanzengesellschaften mit sehr seltenen Alten, inmitten der herrlichen Landschaft recht steiler Hügel der westlichen, bis zu 45 m hohen Abhänge der sog.

nich niewielkiej wsi Owczary wiedzie ścieżka rowerowa z kostki brukowej, podobnie zresztą, jak wzdłuż DK31. Tutaj znajduje się Muzeum Łąki – unikalna w skali kraju stacja edukacyjna Klubu Przyrodników ze Świebodzina. W jej pobliżu chronione murawy kserotermiczne z rzadkimi gatunkami roślin na pięknych, mocno urzeźbionych, zachodnich stokach Równiny Torzymskiej, wznoszących się nad rzeką na wysokość 45 m. W odległości 1,7 km w kierunku S-E rezerwat Pamięcin o podobnym charakterze.

Będąc w tych stronach warto również odwiedzić Fort Żabice z końca XIX w. – jeden z pomocniczych fortów dawnej twierdzy Kostrzyn. Oddalony jest on o 2,5 km od Górzycy w kierunku północno-wschodnim. Prawo-brzeżna część odrzańskiej doliny w tych okolicach wchodzi w skład trzech form ochrony przyrody, noszących tę samą nazwę – „Ujście Warty”. Mowa tu o ostoi siedliskowej i ptasiej systemu Natura 2000 oraz o parku krajo-brazowym. Lewa część doliny znajduje się w jednym z fragmentów ostoi siedliskowej „Oder-Neiße Ergänzung” oraz w obszernym obszarze ptasim „Mittlere Oderniederung”.

Sternberger Ebene. Südöstlich hiervon, 1,7 km entfernt, erstreckt sich das Naturschutzgebiet „Pamięcin”, ebenso mit für Steppenlandschaften typischen Pflanzenarten.

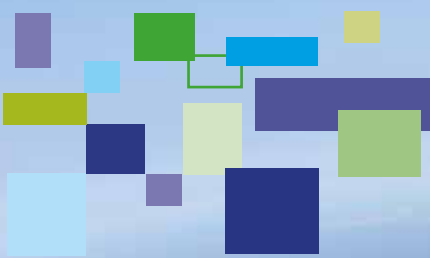
Darüber hinaus empfiehlt sich ein Abstecher zum Fort Żabice (Säbzig), das Ende des 19. Jahrhunderts errichtet wurde und bereits zu den Anlagen der einstigen Festung Küstrin gehört. Es befindet sich 2,5 km nordöstlich von Górzycą entfernt.

Das hier am rechten Ufer gelegene Odertal ist Teil des Landschaftsparks sowie der zum Natura 2000-Netz zählenden FFH- und Vogelschutzgebiete, die allesamt den Namen „Warthemündung” tragen. Linksseitig erstrecken sich wiederum das FFH-Gebiet „Oder-Neiße Ergänzung” sowie das Vogelschutzgebiet „Mittlere Oderniederung”.

Fot. Robert Kondratowicz

Kostrzyn nad Odrą i okolice

Kostrzyn nad Odrą und Umgebung

To już ostatni odrzański odcinek na naszym szlaku i bez wątpienia jeden z najbardziej atrakcyjnych, o czym przesądza wielość i różnorodność tutejszych wód.

Pierwszy ślad pisany o obecnym Kostrzynie nad Odrą pochodzi z roku 1232, kiedy został wymieniony w dekreście biskupa lubuskiego. Prawa miejskie otrzymał on na samym początku XIV wieku. Z kolei w XVI stuleciu w widłach Warty i Odry wzniesiono liczne budynki urzędowe, okazały zamek i przede wszystkim jedną z największych w Europie twierdz, a miasto w latach 1535-1571 pozostawało stolicą Nowej Marchii. Jego strategiczne położenie i obecność potężnej twierdzy odcisnęły się boleśnie na jego historii, bowiem w czasie licznych wojen toczyły się o nie zacięte walki. Podczas ostatniej wojny Kostrzyn nad Odrą został praktycznie całkowicie zrównany z ziemią. Do chwili obecnej zdołano odbudować część dawnych fortyfikacji miasta i wyeksponowano kilka małych fragmentów zniszczonej starówki. Mimo swojej nazwy miasto obecnie nie leży wcale nad Odrą, a nad Wartą. To skutek zakrojonych na wielką skalę prac regulacyjnych w widłach tych rzek przeprowadzonych pod koniec XVIII wieku, w wyniku których m.in. na pewnych odcinkach przełożono ich koryta.

Kostrzyn nad Odrą liczy obecnie 18 tys. mieszkańców, działa tu duży port handlowy z przystanią pasażerską i turystyczną i m.in. wielkie zakłady papiernicze. To ważny węzeł komunikacyjny, gdzie krzyżują się szlaki

Dieser bereits letzte Abschnitt entlang der in vorliegendem Angelführer beschriebenen Mittleren Oder ist zweifelsohne zugleich einer der attraktivsten, und dies aufgrund der hiesigen Vielfalt des Flussökosystems.

Die erste schriftliche Erwähnung Küstrins, also des heutigen Kostrzyn (Oder), stammt aus dem Jahre 1232, als die Ortschaft in einem bischöflichen Dekret Erwähnung fand. Die Stadtrechte wurden ihr gleich zu Beginn des 14. Jahrhunderts verliehen. Im 16. Jahrhundert wurden dann hier an der Gabelung von Warthe und Oder viele Amtsgebäude errichtet, wie ebenso ein Schloss und natürlich die größte Festung im damaligen Europa. Von 1535 bis 1571 war sie Hauptstadt der Neumark. Diese strategisch bedeutsame Lage sowie die gewaltige Festung am Flussufer hinterließen freilich ihre – sehr schmerzhaften – Spuren, tobten doch zahlreiche Kriege um die Festungsstadt. Vor allem während des letzten Krieges wurde sie praktisch dem Erdboden gleichgemacht. Bis heute wurden ein beachtlicher Teil der alten Festungsanlagen wiederaufgebaut sowie einige kleinere Überreste der zerstörten Altstadt unter dem Motto „Küstriner Pompeji“ wiederhergerichtet. Trotzdem die Namensgebung nahelegen würde, die Stadt läge an der Oder, so ist dies gar nicht der Fall, da die großangelegten, hauptsächlich gegen Ende des 18. Jahrhunderts durchgeführten Regulierungsarbeiten hier im Mündungsbereich der Warthe in die Oder dazu führten, das beide zum Teil neue

Brama Berlińska Twierdzy Kostrzyn
Festung Küstrin: Berliner Tor

wiodące z południa na północ i ze wschodu na zachód. Leży on na DK31 Szczecin - Słubice oraz na DK22 (granica polsko-rosyjska w Grzechotkach - granica z Niemcami) przechodzącą po stronie niemieckiej w B1 wiodącą do Akwizgranu przez Berlin. Z kolei DW132 łączy go z Gorzowem Wielkopolskim – jednym z dwóch głównych miast województwa lubuskiego oddległym o 45 km w kierunku północno-wschodnim. Jednocześnie Kostrzyn nad Odrą znajduje się na trasie Nadodrzańskiej Magistrali Kolejowej i linii kolejowej nr 203 łączącej to miasto z Tczewem, a będącej fragmentem dawnej linii Berlin - Królewiec. W mieście i jego bezpośrednim sąsiedztwie przerzucono pięć mostów - trzy przez Wartę (2 kolejowe i drogowy) oraz dwa przez Odrę (kolejowy i drogowy). Stanowi ono również wrota do polskiego odcinka międzynarodowej drogi wodnej E70 wiodącej z Antwerpii aż do Kłajpedy m.in. przez Berlin, Bydgoszcz, Toruń i Elbląg.

Pod Kostrzynem nad Odrą rzeka szeroka na 200 m zatacza duży łuk w kierunku wschodnim stale w obrębie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Jego cięciwą jest Vorflutkanal – kanał powodziowy stanowiący w istocie

Flussbetten erhielten. So liegt Kostrzyn (Oder) derzeit eigentlich an der Warthe. In der Stadt leben heute 18.000 Einwohner, es gibt einen großen Flusshafen mit Kai ebenso für Fahrgastschiffe sowie eine Anlegestelle für Kleinboote; zahlreiche Unternehmen wurden angesiedelt, u.a. eine Fabrikfabrik. Kostrzyn (Oder) ist darüber hinaus ein wichtiger Verkehrsknotenpunkt in der Region. Durch die Stadt führen die Landesstraße 31 (Szczecin-Słubice) sowie die Landesstraße 22 (von der polnisch-russischen Grenze in Grzechotki bis zur deutsch-polnischen Grenze), an die gegenüberliegend die B1 über Berlin nach Aachen anschließt. Die Wojewodschaftsstraße 132 verbindet die Stadt mit Gorzów Wielkopolski (einer der beiden Hauptstädte der Region), das nur 45 km nordöstlich von Kostrzyn (Oder) entfernt liegt. Darüber hinaus ist sie entlang der Oder-Bahnmagistrale gelegen; die Bahnstrecke 203 – zugleich ein Abschnitt der historischen Ostbahn von Berlin nach Königsberg – verkehrt wiederum nach Tczew. Im Stadtgebiet sowie im näheren Umland gibt es gleich fünf Brücken: drei über Warthe (eine Straßenbrücke sowie zwei Eisenbahnbrücken) sowie zwei über die Oder

Kostrzyńskie mosty na Odrze
Oderbrücken in Kostrzyn (Oder)

fragment jednego z dawnych ramion Odry. Wejście do niego znajduje się w lewym brzegu rzeki w km 612,3. Kanał ten wraz z rzeką tworzy wyspę Oderinsel Kietz o długości prawie 3 km. Tutaj m.in. dawne radzieckie koszary. W odległości 1,1 km od wlotu na kanale kamienny próg stabilizacyjny, a następnie nad ciekim trzy mosty. **Uwaga! – wędkowanie w tym kanale, a także z Oderinsel Kietz jest zabronione ze względu na ochronę przyrody.** Tuż za ponownym połączeniem się Vorflutkanal z Odrą w km 616,2 na jej lewym brzegu w Kietz, będącym dzielnicą Küstriner Vorland znajduje się jedno z przedsiębiorstw rodziny Schneiderów gospodarujących na lewostronnej części Odry - Fischereihof an der Festung Küstrin ❶. Tutaj, a także w wielu innych punktach – głównie w sklepach wędkarskich w biurach turystycznych, itp. sprzedaż zezwoleń na połów ryb po niemieckiej stronie, możliwość wynajęcia przewodnika wędkarskiego z łodzią (także i po polskiej stronie), przenocowania w pensjonacie, rozbicia namiotu, przystań, również sposobność nabycia świeżej ryby w wypadku niepowodzenia w wędkowaniu.

Z wyspy ładny widok na pozostałości starej części Kostrzyna nad Odrą z fragmentami twierdzy. Ostrogi i baseny na lewym, polskim brzegu bardzo urozmaicone, atrakcyjne wędkarsko. Pierwsze z nich długie na 60-90 m, a drugie na 70-80 m. Poniżej obu mostów granicznych ostrogi są wyraźnie krótsze i bardziej od siebie wzajemnie oddalone (ok. 110-120 m). Świetne miejsca do połowu znajdują się również na południe od tego miejsca – w rejonie ługów Górzycznych, gdzie liczne doły i częściowo, bądź całkowicie odcięte od nurtu klatki. Z prawej strony w km 617,6 do Odry uchodzi Warta ❷ – trzecia, co do wielkości, rzeka Polski. Ma ona tutaj szerokość 110-120 m, wzdłuż jej prawego brzegu ciągną się długie nabrzeża portowe, w tym odcinek do

Pozostałości Twierdzy Kostrzyn na prawym brzegu Odry
Ruinen der Festung Küstrin am rechten Flussufer

(jeweils eine Straßen- bzw. Eisenbahnbrücke). Ebenso ist sie entlang der europäischen Wasserstraße E-70 gelegen, die von Antwerpen u.a. über Berlin, Bydgoszcz, Toruń und Elbląg bis nach Klaipėda führt.

Bei Kostrzyn (Oder) ist der Fluss etwa 200 m breit und beschreibt einen weiten Bogen in östliche Richtung; auch hier

fließt sie inmitten des Thorn-Eberswalder Urstromtals. Die Sehne des Flussbogens bildet wiederum der Vorflutkanal (eigentlich Teilstück eines ehemaligen Flussarms). Er teilt sich bei km 612,3 am linken Ufer vom Fluss und bildet – gemeinsam mit der Oder – die fast 3 km lange Oderinsel Kietz heraus, auf der sich u.a. ehemalige sowjetische Kasernen befinden. Entlang des Kanals wurde nach 1,1 km eine kleine Stufe aus Steinen errichtet, die der Stabilisierung des Pegelstands dient; darüber hinaus verbinden Insel und „Festland“ insgesamt drei Brücken. **Beachten Sie bitte, dass die „Oderinsel Kietz“ ein Naturschutzgebiet ist und daher weder im Kanal noch auf der gesamten Insel geangelt werden darf.** Gleich hinter der Mündung des Kanals in die Oder bei km 616,2 befindet sich in Küstrin-Kietz (einem Ortsteil der Gemeinde Küstriner Vorland) mit dem Fischereihof Schneider an der Festung Küstrin ein weiterer Betrieb der Familie Schneider ❶. Hier sowie an vielen anderen Orten, vor allem in den Anglergeschäften und den Tourismusinformationen kann man Angelkarten erwerben, Boote (sogar einschließlich fachkundiger Begleitung) mieten, in einer Pension übernachten,

Łódka na lewym brzegu Odry między mostami - znak, że blisko już do Fischereihof an der Festung Küstrin
Fischerboot am linken Oderufer zwischen den Brücken: von hier aus ist es also nicht mehr weit zum Fischereihof an der Festung Küstrin

obsługi statków pasażerskich. Tam też miejsce do zacumowania łodzi, przy przeciwnym brzegu, pomiędzy mostem kolejowym i drogowym, przystań Klubu Żeglarskiego „Delfin”. Lewy brzeg Warty przy ujściu do Odry kończy długa na 1,3 km, nieco poprzerywana, umocniona kamieniami tama podłużna – świetne miejsce do połowu ryb drapieżnych i spokojnego żeru. Na okonie, szczupaki, sandacze, klenie, bole nie warto wybrać się też w pobliżu filarów mostów (konieczna łódka).

Świetnym łowiskiem szczupaka jest znajdujący się w granicach Parku Narodowego „Ujście Warty” dolny odcinek rzeki Postomi ③ – dopływ Warty, do której uchodzi ona w km 2,8 w lewym brzegu w pobliżu mostu drogowego. Wędkowanie jest tu możliwe, podobnie, jak na odcinku Warty w granicach parku pod wieloma jednak warunkami, z którymi należy się naturalnie wcześniej zapoznać i oczywiście po wykupieniu zezwolenia

Fot. Lukasz Cieślak

Ujście Warty (z lewej) do Odry
Warthemündung (links) in die Oder

Fot. Lukasz Cieślak

Ujście Postomi do Warty (z prawej) przy moście drogowym
Mündung des Postumfließ (Postomia) in die Warthe (rechts) nahe der Straßenbrücke

w jego siedzibie znajdującej się w pobliskim Chyrzynie ④. Park powstał przede wszystkim dla ochrony niezwykle zróżnicowanej gatunkowo i licznej awifauny i obejmuje tereny zalewane wiosną wodami cofkowymi Warty i Odry na okres kilku miesięcy. Nie ma co się specjalnie rozpisywać o tutejszym rybostanie – obejmuje

sein Zelt aufschlagen sowie an der Anlegestellen festmachen oder aber auch frischen Fisch kaufen, sollte sich der Angelerfolg nicht eingestellt haben.

Von der Insel aus ergibt sich ein herrlicher Blick auf die Küstriner Altstadt sowie einen Teil der Festungsanlagen. Bühnen und Bühnenfelder sind auf polnischer Seite stark befestigt und für Anglerfreunde obendrein außergewöhnlich interessant. Die ersten Bühnen sind zwischen 60 und 90 m lang, die letzten dann 70 bis 80 m. Unterhalb der beiden Grenzbrücken sind die Bühnen

jedoch wesentlich kürzer sowie weiter voneinander entfernt (etwa 110 bis 120 m). Hervorragende Angelstellen befinden sich ebenso südlich der Stadt nahe Ługi Górzyckie (ehemals Görlitz Bruch), wo es zahlreiche kleinere Niederungen sowie teilweise oder aber bereits vollständig vom Fluss abgeschnittene Bühnenfelder gibt. Bei km 617,6 mündet am rechten Ufer die Warthe ②, der drittgrößte Fluss Polens, in die Oder. Sie ist hier 110 bis 120 m breit, entlang ihres rechten Ufers erstreckt sich eine lange Kaimauer, an der u.a. Fahrgastschiffe anlegen; ebenso wurde eine Slipanlage errichtet. Am gegenüberliegenden Ufer, in der Nähe der Eisenbahnbrücke, unterhält der Segelklub „Delfin” seine Anlegestelle. Am linken Wartheufer nahe der Mündung in die Oder endet ein 1,3 km langer, stellenweise unterbrochener sowie mit Steinen befestigter Deich, von dem aus sich ganz hervorragend auf Raub- und Friedfische angeln lässt. Auch unmittelbar bei den Brückenpfeilern halten sich vorwiegend Hechte, Zander, Döbel und Rapfen auf; allerdings muss man hier vom Boot aus seine Angel auswerfen. Auf Hecht sollte man hingehen vor allem im unteren Abschnitt

Fot. Łukasz Cieslik

Siedziba Parku Narodowego „Ujście Warty” w Chyrzynie
Verwaltungsgebäude des Nationalparks „Warthemündung”
in Chyrzyno

oinku, a kto wie, czy nie na całej Odrze i Warcie. Sezon połowów trwa tu od października do marca i przerywa go trzymiesięczny okres ochronny na polskich wodach – począwszy od grudnia do końca lutego. Miętus ma tutaj większy, niż gdzie indziej wymiar ochronny – 30 cm. Wędkarze łowią tu okazy przekraczające nierzadko wagę 2,5 - 3 kg, a w sieci rybaków wpadają czasem okazy nawet czterokilogramowe.

W okolicy ustanowiono wiele form ochrony przyrody. Omawiane okolice po stronie polskiej znajdują się w obrębie ostoi siedliskowej i ptasiej Natura 2000 „Ujście Warty”, a także w granicach parku krajobrazowego oraz otuliny i na terenie samego, wspomnianego parku narodowego o identycznej nazwie. Po stronie niemieckiej do południowych brzegów

on wszystkie wędkarsko atrakcyjne gatunki tych rzek - drapieżne i spokojnego żeru, dorastające tu w dodatku do znacznych rozmiarów, czemu sprzyja wielkość obu rzek na tym odcinku. Należy zrobić tu jednak jeden wyjątek i wspomnieć szerzej o miętusie. To bez wątpienia najlepsze łowisko tej ryby na całym omawianym od-

Fot. Wojciech Zieleniewski

Portret miętusa
Quappe im Porträt

der Postomia (Postumfließ) ³ (einem Nebenfluss der Warthe, der im hiesigen Nationalpark „Warthemündung” gelegen ist; er mündet bei km 2,8 am linken Ufer nahe der Straßenbrücke) angeln. Um in den im Gebiet des Nationalparks gelegenen Abschnitten von Postomia und Warthe angeln zu dürfen, muss man sich natürlich zuvor mit den diesbezüglich geltenden Vorschriften vertraut machen und natürlich eine Angelkarte vorweisen, die im Gebäude der Parkverwaltung im nahe gelegenen Chyrzyno ⁴ erworben werden kann. Der Park wurde vor allem zum Schutz der hier zahlreich sowie ungewöhnlich vielfältig auftretenden Avifauna gegründet und umfasst die im Frühjahr von Oder und Warthe für gleich mehrere Monate überschwemmten Felder und Wiesen. Eine besonders umfangreiche Beschreibung des hiesigen Fischbestands ist mithin gar nicht notwendig: hier gibt es einfach alles, was die Herzen der Anglerfreunde höher schlagen lässt. Zumal alle Raub- und Friedfischarten beträchtliche Größen erreichen. Eine Ausnahme muss man allerdings gestatten, und daher etwas näher auf die Quappe eingehen. Zweifelsohne ist dies der Fanggrund für Quappen schlechthin, ob nun in diesem Abschnitt oder in der gesamten

Oder bzw. Warthe. Die Saison reicht von Oktober bis März, unterbrochen von der in allen polnischen Gewässern geltenden, dreimonatigen Schonzeit von Dezember bis Ende Februar. Quappen dürfen im Nationalpark erst ab einer Länge von 30 cm gefangen werden, ihr Gewicht erreicht dafür aber häufig Werte zwischen 2,5 und 3 kg, in den Fischernetzen verfangen sich von Zeit zu Zeit ebenso Exemplare von 4 kg Gewicht.

Der in diesem Kapitel beschriebene Flussabschnitt ist auf polnischer Seite im FFH- und Vogelschutzgebiet „Warthemündung”

Oderinsel Kietz, która jest ostoją siedliskową, sięga inny obszar tego rodzaju – „Oder-Neiße Ergänzung”, a od jego północnego krańca zaczyna się ostoja tego samego typu „Oderaue Kienitz”.

sowie in den gleichnamigen Landschafts- und Nationalparks gelegen. In Brandenburg erstreckt sich das FFH-Gebiet „Oder-Neiße Ergänzung” bis hinauf zur „Oder-insel Kietz”, nördlich hiervon schließt das FFH-Gebiet „Oderaue Kienitz” an.

Fot. Józef Parys

Kostrzyński boleń
Rapfen

Trochę przepisów...
Vorschriften: Was Sie beim
Angeln beachten sollten...

Fot. Antoni Bogdan

Psychiczny komfort łowienia ryb zgodnie z przepisami wędkarskimi jest nieoceniony. W Polsce i w Niemczech wynikają one wprost z krajowych ustaw o rybactwie śródlądowym oraz z ich przepisów wykonawczych i zazwyczaj są jeszcze surowsze. Warto również pamiętać, że każdy użytkownik ma prawo na własny sposób modyfikować niektóre postanowienia państwowe, jednakże jedynie je zaostrzając, a nie łagodząc. Podstawowym dokumentem wędkarskim po obu stronach Odry jest karta wędkarska, w Niemczech zwana Fischereischein. Jest ona potwierdzeniem znajomości przepisów ochronnych i wymagana z pewnymi wyjątkami na wszystkich wodach publicznych, a do takich należy znakomita większość akwenów Polski i Brandenburgii. Mechanizm uzyskania

Pod okiem rodzica
Unter den wachsamen Augen eines Elternteils

karty wędkarskiej jest również podobny – w kole wędkarskim należy zdać egzamin i z zaświadczeniem o tym fakcie udać się do polskiego starostwa, czy też do niemieckiego niższego urzędu rybackiego - unteren Fischereibehörden. Z obowiązku posiadania karty wędkarskiej w Polsce zwolnione są dzieci i młodzież do lat 14 oraz czasowo przebywający tutaj cudzoziemcy. Tutaj też jest to dokument ustawowo dożywotni i ważny na terenie całego kraju. W Brandenburgii honorowane są karty wędkarskie mieszkańców innych krajów związkowych, o ile nie utraciły swej ważności.

Karta wędkarska jest dokumentem podstawowym, ale nie jedynym koniecznym przy uprawianiu amatorskiego połowu ryb w obu krajach. Równie ważne jest posiadanie zezwolenia (licencji połowowej) – Angelkarte konkretnego użytkownika rybackiego danej wody – związku wędkarskiego, gospodarstwa rybackiego, itp. Ceny zezwoleń zależą od okresu na jaki opiewają, metody i pory połowu, itp. Z ich strukturą trzeba się dokładnie zapoznać się choćby na stro-

Denn schließlich ist das gute Gefühl, vorschriftsmäßig und regelgerecht zu angeln, schlicht unschätzbar. Die betreffenden gesetzlichen Bestimmungen und Regeln ergeben sich in Polen wie auch in Deutschland bzw. Brandenburg direkt aus dem nationalen Fischereigesetz oder den Fischereigesetzen der Länder sowie den jeweiligen Ausführungsverordnungen, die in der Regel wiederum noch restriktiver formuliert sind. Hierbei sollte man bedenken, dass jeder Gewässernutzer bzw. -betreiber mithin dazu berechtigt ist, manche gesetzliche Bestimmungen nach seinen Vorstellungen zu modifizieren, wobei diese jedoch nicht gelockert, sondern strenger ausgelegt werden. Das wichtigste Dokument für Angler beiderseits der Oder ist der Angelschein, der in Deutschland mancherorts als Fischereischein bezeichnet wird. Der Fischereischein bestätigt praktische Kenntnisse über Schonvorschriften und ist bis auf einige Ausnahmen zum Fischfang in allen öffentlichen Gewässern, d.h. in den meisten Gewässern in Polen und Brandenburg erforderlich. Fischereischeine werden in beiden Ländern nach vergleichbaren Prinzipien erteilt. Mitglieder der Angelvereine müssen eine Angelprüfung bestehen und können dann mit dem entsprechenden Nachweis beim polnischen Landratsamt oder den deutschen unteren Fischereibehörden den Fischereischein beantragen. Von der Fischereischeinpflcht sind in Polen Kinder und Jugendliche bis 14 Jahre sowie Ausländer befreit, die sich für kurze Zeiträume im Land aufhalten. Gültige Fischereischeine anderer deutscher Bundesländer gelten auch in Brandenburg.

Der Angel- bzw. Fischereischein ist zwar das wichtigste, jedoch nicht das einzige Dokument, das in beiden Ländern zum Fischfang mit Angelgeräten erforderlich ist. Ebenso wichtig sind Angelkarten (Fischereierlaubnisverträge, auch: Gewässerschein), die von dem zur Ausübung des Fischereirechtes auf dem jeweiligen Gewässer berechtigten Anglerverein oder Fischereibetrieb ausgestellt werden. Die Preise richten sich nach Zeit und Art des Fischfangs, etc. Angler sollen also die jeweiligen Tarife, z. B. auf den Internetseiten der Fischereiberechtigten genau studieren und die für sie günstigste Angelkarte auswählen. Mitglieder des polnischen Anglerverbands und des LAV Brandenburg e.V. sind per Zahlung ihrer Mitgliedsbeiträge und der Angelabgabe zur Nutzung der Verbandsgewässer berechtigt. Viele regionale Anglerver-

nach internetowych użytkowników rybackich i wybrać dla siebie najbardziej optymalny wariant. Członkowie PZW i LAV Brandenburg e.V. uzyskują prawo do połowu w wodach związkowych po prostu opłacając składki członkowskie i za wędkowanie. Pomiędzy wieloma Okręgami PZW istnieją porozumienia o wzajemnym honorowaniu składek, podobnie, jak pomiędzy wędkarskimi związkami krajowymi w Niemczech. W Polsce na tym sprawa się kończy, a cudzoziemcy nie mają obowiązku prowadzenia rejestru połowu, wędkując na wodach PZW Okręg w Legnicy, Zielonej Górze oraz Gorzowie Wlkp., w tym na Odrze w granicach omawianego w przewodniku odcinka, w odróżnieniu od wędkarzy polskich. W Brandenburgii sprzedaż zezwolenia obwarowana jest dodatkowo uprzednim zakupem znaczka opłaty urzędowej Fischereiabgabe wklejanego do specjalnego druczku Nachweiskarte zur Fischereiabgabe – karty identyfikacyjnej, gdzie wpisywane są dane personalne jej posiadacza. W 2013 roku opłata ta dla dorosłych wynosi 12 €, zaś dla dzieci i młodzieży w wieku 8-18 lat tylko 2,5 € (sprzedaż w unteren Fischereibehörden i wielu innych autoryzowanych punktach, m.in. w kołach wędkarskich gospodarstwach rybnych, biurach turystycznych).

Od kilku lat funkcjonuje także międzynarodowe porozumienie Gemeinsame Angelberechtigung pomiędzy LAV Brandenburg e.V. oraz LAV Mecklenburg-Vorpommern e.V., a następującymi Okręgami PZW: w Toruniu, Zielonej Górze, Gorzowie Wlkp., Szczecinie, Pile, Bydgoszczy, Rzeszowie, Gdańsku, Wrocławiu, Jeleniej Górze, Katowicach, a także Gospodarstwem Rybackim PZW w Suwałkach. Na mocy jego postanowień, po wykupieniu zezwolenia (w 2013 r. w Polsce koszt 110 zł, w Niemczech 25 €) z ważnymi składkami członkowskimi, a także z regulaminem połowów danego związku można

bände des polnischen Anglerverbandes haben – wie auch die deutschen Landesanglerverbände – Vereinbarungen über eine gegenseitige Anerkennung von Beitragszahlungen unterzeichnet. Die Beanglung öffentlicher Gewässer in Polen ist damit geregelt. Ausländische Angler müssen demnach beim Angeln in Gewässern der regionalen Anglerverbände, d.h. den Geschäftsstellen in Legnica, Zielona Góra und Gorzów Wlkp., darunter in der Oder, an dem hier beschriebenen Flussabschnitt – im Unterschied zu polnischen Anglern – kein Fangbuch führen. In Brandenburg müssen Angler mit der Angelkarte auch eine Fischereiabgabemarke erwerben, die auf die Nachweiskarte zur Fischereiabgabe mit persönlichen Daten des Inhabers geklebt werden muss. Der Preis beträgt 2013 12 € für Erwachsene und 2,50 € für Kinder und Jugendliche zwischen 8 und 18 Jahren (Angelkarten können bei den Unteren Fischereibehörden und in bestimmten Ausgabestellen, z. B. bei Anglervereinen, in Fischereibetrieben oder Reisebüros, erworben werden). Seit einigen Jahren besteht ein länderübergreifendes Abkommen über eine „Gemeinsame Angelberechtigung“, dem auf deutscher Seite der LAV Brandenburg e.V. sowie der LAV Mecklenburg-Vorpommern e.V. und auf polnischer Seite die regionalen Anglerverbände Toruń, Zielona Góra, Gorzów Wlkp., Szczecin,

Piła, Bydgoszcz, Rzeszów, Gdańsk, Wrocław, Jelenia Góra, Katowice und der Fischereibetrieb des regionalen Anglerverbandes Suwałki beigetreten sind. Die Kosten für die „Gemeinsame Berechtigung“ belaufen sich 2013 in Polen auf 110 PLN, in Deutschland auf 25 € für alle Verbandsmitglieder, die ihre Beiträge ordnungsgemäß eingezahlt haben. Mit der Berechtigung können Sie nach den Regeln des jeweiligen Verbandes die frei zugänglichen Tieflandgewässer

wędkować na ogólnodostępnych wodach nizinnych LAV (wody krainy pstrąga i lipienia, a w Niemczech Salmonidengewässer rządzą się nieco odmiennymi prawami) w obu krajach związkowych i na łowiskach nizinnych w/w Okręgów PZW, w tym na całym opisywanym odcinku Odry. No dobrze – ale Odra po stronie niemieckiej nie jest przecież wodą DAV (Niemieckiego Związku Wędkarskiego, którego LAV Brandenburg e.V. jest jednym ze związków krajowych), dlatego też należy nabyć odpowiednie zezwolenie jej gospodarzy rybackich, przy czym chodzi tu głównie o rodzinę Schneiderów. Krótki, dwustumetrowy odcinek Odry od ujścia Nysy Łużyckiej do wodowskazu w Ratzdorfie użytkowany przez Fischereibetrieb Mario Fischer nie jest wart szerszego omawiania, a na fragment do Neuzele, gdzie gospodaruje Anglerverein Neißemündung Ratzdorf e.V. zezwolenia ograniczane są do niewielkiej ilości jego gości.

Polski i niemiecki wędkarz w tym wypadku musi posiadać oczywiście Nachweiskarte zur Fischereiabgabe z wklejonym, aktualnym znaczkiem Fischereiabgabe oraz kartę wędkarską. Jeśli jest on członkiem LAV Brandenburg e.V. może skorzystać z dużej zniżki na roczne zezwolenie na połów na całej Odrze od Neuzele do Mariendorfer Wehr (Jaz Widuchowa) i dalej na Odrze Zachodniej do Mescherin w dzień i w nocy, z brzegu i z łodzi. Koszt takiego zezwolenia w 2013 roku wynosił dla niego 35 €, podczas, gdy osoby niezrzeszone w tym związku, w tym także wędkarze z Polski będą musieli wydać już 85 €. Zezwolenie to jednak nie uprawnia do połowu na wszystkich wodach gospodarstwa, i tak np. na wędkowanie na opisanym wcześniej Fürstenberger Innensee należy nabyć odrębną licencję. Konieczne więc należy zapoznać się z cennikiem obu zakładów rybackich rodziny Schneiderów zamieszczonym na ich stronach internetowych (patrz rozdział

o LAV beider Bundesländer (in Gewässern der Forellen- und Äschenregion sowie in deutschen Salmonidengewässern gelten hingegen andere Fischereiregeln) und die Tieflandgewässer der vorgenannten polnischen Anglerverbände, darunter den hier beschriebenen Oderabschnitt, beangeln. Das alles ist schön und gut, aber die Oder ist auf deutscher Seite doch kein Gewässer des DAV (des Deutschen Anglerverbandes mit dem LAV Brandenburg e.V. als einem seiner Landesverbände). Aus diesem Grund müssen Angler für diese Strecke eine Berechtigung bei den jeweiligen „fischereiausübungsberechtigten Nutzern“, also hier schlicht bei der Familie Schneider erwerben. Der kurze, zweihundert Meter lange Flussabschnitt von der Neißemündung bis zum Pegel Ratzdorf wird vom Fischereibetrieb Mario Fischer bewirtschaftet und verdient hier keine besondere Erwähnung. Auf der Strecke bis Neuzele, wo der Anglerverein Neißemündung Ratzdorf e.V. als Betreiber tätig ist, werden nur wenige Angelberechtigungen an Vereinsgäste erteilt.

Deutsche und polnische Angler müssen demnach natürlich eine Nachweis-karte zur Fischereiabgabe mit gültigen Fischerei-abgabemarken einschließlich Fischerei- oder Angelschein vorweisen können. Wenn Sie Mitglied im LAV Brandenburg e.V. sind, bekommen Sie einen hohen Rabatt beim Erwerb einer Jahresberechtigung, die Tag- und Nachtangeln vom Ufer sowie vom Boot aus auf der gesamten Oder von Neuzele bis Mariendorfer Wehr und im weiteren Verlauf der Westoder bis Mescherin umfasst. Die Kosten für diese Jahreskarte belaufen sich 2013 für ein Verbandsmitglied auf 35 €, wobei Nichtmitglieder, also auch polnische Angler, für die gleiche Karte 85 € entrichten müssen. Mit der Berechtigung dürfen Sie jedoch nicht auf allen Gewässern des Fischereibetriebes angeln: eine zusätzliche Angelkarte muss z. B. für den oben erwähnten Fürstenberger Innensee

„Przydatne adresy), aby przez nieuwagę nie wejść w kolizję z prawem. Obcokrajowiec powinien przy tym mieć dodatkowo przy sobie paszport. Oczywiście są także tańsze zezwolenia okresowe, na jeden akwen, a wszystkie do kupienia w siedzibie zakładów rybackich, w wielu sklepach wędkarskich, na wybranych stacjach benzynowych, itp. Prowadzona jest również sprzedaż on line (podobnie, jak w PZW Okręg w Gorzowie i w Zielonej Górze). Zezwolenie takie przed rozpoczęciem wędkowania trzeba wypełnić. Co ważne – na wodach użytkowanych przez rodzinę Schneiderów nie ma obowiązku prowadzenia rejestracji połowów, w odróżnieniu od wód LAV Brandenburg e.V., a wymóg ten dotyczy także obcokrajowców.

Od 2006 roku w Brandenburgii obywatele niemieccy mogą łowić na wędkę bez karty wędkarskiej, lecz tylko ryby spokojnego żeru – Friedfische, przy czym kryterium decydującym nie jest tu rzeczywiście poławiany gatunek, a jedynie maksymalny rozmiar haczyka, który nie może być większy niż nr 8 w skali międzynarodowej, co przekłada się na rozpiętość od jego trzonka do czubka grotu nie większą, niż 7 mm. Osoby takie oczywiście muszą posiadać Nachweiskarte zur Fischereiabgabe z ważnym znacznikiem, a także dokument tożsamości.

Przepisy wędkarskie są dość skomplikowane i różnią się nieco od siebie w obu krajach, są także modyfikowane w niewielkim stopniu przez poszczególne Okręgi PZW. Objętość niniejszego przewodnika nie pozwala na ich dokładne omówienie, więc ograniczono się do wskazania tych najważniejszych. Pełne teksty regulaminów wędkowania na stronach internetowych związków wędkarskich. Ponadto podstawowe zasady wędkowania są zwykle podawane na drukach zezwoleń.

Jak widać PZW Okręg w Gorzowie Wlkp. jako jedyny wprowadził również górne wymiary ochronne dla niektórych gatunków ryb, to znaczy takie, po przekroczeniu których rybę po złowieniu należy uwolnić do wody. Łączna ilość złowionych i zabranych ryb objętych ilościowymi limitami połowów w wodach

erworben werden. Interessierte Angler sollten daher zuerst die Preisangebote auf der Internetseite beider Fischereibetriebe einsehen (siehe Kapitel „Nützliche Adressen“), damit sie aus Unwissen nicht gleich eine Ordnungswidrigkeit begehen. Ausländische Angler müssen sich außerdem mit ihrem Personalausweis oder Reisepass ausweisen können. Es werden natürlich auch günstigere Zeitangelkarten für einzelne Angelgewässer angeboten, die man in den Fischereibetrieben, vielen Angelgeschäften und an ausgewählten Tankstellen etc. erwerben kann. Angelkarten werden ebenso im Online-Verkauf wie auch in

den Geschäftsstellen Gorzów Wlkp. und Zielona Góra des PAV angeboten. Bevor Sie sich ihrem Hobby widmen, müssen alle Daten in die Angelkarte eingetragen werden. Wichtig zu erwähnen ist hier ebenso, dass auf Angelgewässern der Fischereibetriebe Schneider kein Fangbuch geführt werden muss, ganz im Gegensatz zu den Gewässern des LAV Brandenburg e.V., wo auch ausländische Angler die gefangenen Fische vermerken müssen.

Seit 2006 können deutsche Angler in Brandenburg mit einer Friedfischhandangel den Fischfang auch ohne Fischereischein ausüben. Die wichtigste Einschränkung ist hierbei jedoch nicht die Fischart, sondern die Hakengröße: sie darf die Größe 8 der entsprechenden internationalen Skala nicht übersteigen. Dies bedeutet wiederum, dass die Schenkelöffnung, d.h. die Entfernung vom Schenkel bis zur Hakenspitze, nicht größer als 7 mm beträgt. Angler ohne Fischereischein müssen natürlich immer eine Nachweiskarte mit eingeklebter Fischereiabgabemarke und ein Personaldokument mit sich führen.

Die gesetzlichen Angelregeln beider Länder sind ziemlich kompliziert und weisen kleine Unterschiede auf. In Polen werden sie ebenso von den jeweiligen Geschäftsstellen des PAV geringfügig modifiziert. Eine detaillierte Behandlung der Angelregeln würde den Rahmen dieser Publikation bei weitem übersteigen, weshalb hier nur die besonders wichtigen Regeln kurz angeführt

Wymiary, okresy ochronne, limity połowów na wodach nizinnych
 PZW Okręg w Legnicy, Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze (w odniesieniu do wód dorzecza Odry)
 oraz LAV Brandenburg e.V. (w odniesieniu do wód nizinnych) stan na dzień 30 czerwca 2013 r.

POLSKI ZWIĄZEK WĘDKARSKI				LAV BRANDENBURG E.V.		
Nazwa gatunkowa	Wymiar ochronny [cm]	Okres ochronny	Limit dobowy	Wymiar ochronny [cm]	Okres ochronny	Limit dobowy (szt)
Amur biały	—	—	3 szt. f)	—	—	—
Boleń	do 40 do 50 i od 80 a)	01.01.–30.04.	2 szt. g)	do 40	01.04.–30.06.	2
Brzana	do 40	01.01.–30.06.	3 szt. h)	do 40	01.05.–31.07.	—
Certa	do 30	01.01.–30.06.	5 szt.	całkowity zakaz połowu		
Jaź	do 25	—	do 5 kg	do 30	—	—
Jelec	do 15	—	do 5 kg	do 15	—	—
Karp	do 30 b) do 30 c)	—	3 szt. h)	do 35	—	3 n)
Kleń	do 25	—	do 5 kg	do 30	—	—
Leszcz	—	—	10 szt. i)	—	—	—
Lin	do 25	—	4 szt.	do 25	—	—
Lipień	do 30 do 30 i od 40 a)	01.03.–31.05.	3 szt. j)	do 30	01.12.–31.05.	1 szt.-o)
Łosoś	do 35	01.10.–31.12.	2 szt. g)	całkowity zakaz połowu		
Mięgus	do 25 do 30 a)	01.12.–koniec lutego	do 5 kg	do 30	—	—
Okoń	do 15 d) do 18 i od 40 e)	—	do 5 kg	—	—	—
Pstrąg potokowy	do 30 do 30 i od 50 a)	01.09.–31.12.	3 szt. j)	do 30	16.10.–15.04.	1 o)
Pstrąg tęczowy	—	—	3 szt. k)	do 25	16.10.–15.04.	3 n)
Rozpiór	do 25	—	do 5 kg	do 20	01.03.–31.05.	—
Sandacz	do 50 do 50 i od 80 a)	01.01.–31.05.	2 szt. g)	do 45	01.04.–31.05.	3 n)
Sięja	do 35	15.10.–31.12.	2 szt. g)	całkowity zakaz połowu		
				do 40 l)	01.10.–31.12. j)	—
Sum	do 70 do 70 i od 160 a)	01.11.–30.06.	1 szt.	do 75	01.05.–30.06.	—
Szczupak	do 50 do 50 i od 100 a)	01.01.–30.04.	2 szt. g)	do 45	01.02.–31.03.	3 n)
Świnka	do 25	01.01.–15.05.	do 5 kg	całkowity zakaz połowu		
				całkowity zakaz połowu		
Troć	do 35	01.10.–31.12.	2 szt. g)	do 60 m)	16.10.–15.04 m)	1-o)
Węgorz	do 50	15.06.–15.07.	2 szt. g)	do 50	—	5 3 p)
Wzdręga	do 15	—	do 5 kg	—	—	—

Schommaße, Schonzeiten, Fangbeschränkungen auf Tieflandgewässern der Polnischen Anglerverbände des Bezirks Legnica, Gorzów Wlkp. und Zielona Góra (für Gewässer im Einzugsgebiet der Oder) und des LAV Brandenburg e.V. Stand: 30. Juni 2013

POLNISCHE ANGLERVERBAND (PZW)				LAV BRANDENBURG E.V.		
Fischart	Schommaß [cm]	Schonzeit	Pro fangtag	Schommaß [cm]	Schonzeit	Pro Fangtag [St.]
Grasskarpfen	—	—	3 St. f)	—	—	—
Rapfen	bis 40 bis 50 und ab 80 a)	01.01.–30.04.	2 St. g)	bis 40	01.04.–30.06.	2
Barbe	bis 40	01.01.–30.06.	3 St. h)	bis 40	01.05.–31.07.	—
Zährte	bis 30	01.01.–30.06.	5 St.	vollständiges Fangverbot		
Aland	bis 25	—	bis 5 kg	bis 30	—	—
Hasel	bis 15	—	bis 5 kg	bis 15	—	—
Karpfen	bis 30 b) bis 30 c)	—	3 St. h)	bis 35	—	3 n)
Döbel	bis 25	—	bis 5 kg	bis 30	—	—
Brachse	—	—	10 St. i)	—	—	—
Schleie	bis 25	—	4 St.	bis 25	—	—
Äsche	bis 30 bis 30 und ab 40 a)	01.03.–31.05.	3 St. j)	bis 30	01.12.–31.05.	1 St. o)
Lachs	bis 35	01.10.–31.12.	2 St. g)	vollständiges Fangverbot		
Quappe	bis 25 bis 30 a)	01.12. – bis Ende Februar	bis 5 kg	bis 30	—	—
Barsch	bis 15 d) bis 18 und ab 40 e)	—	bis 5 kg	—	—	—
Bachforelle	bis 30 bis 30 und ab 50 a)	01.09.–31.12.	3 St. i)	bis 30	16.10.–15.04.	1 o)
Regenbogenforelle	—	—	3 St. k)	bis 25	16.10.–15.04.	3 n)
Zope	bis 25	—	bis 5 kg	bis 20	01.03.–31.05.	—
Zander	bis 50 bis 50 und ab 80 a)	01.01.–31.05.	2 St. g)	bis 45	01.04.–31.05.	3 n)
Große Maräne	bis 35	15.10.–31.12.	2 St. g)	vollständiges Fangverbot		
Wels	bis 70 bis 70 und ab 160 a)	01.11.–30.06.	1 St.	bis 40 l)	01.10.–31.12. j)	—
Hecht	bis 50 bis 50 und ab 100 a)	01.01.–30.04.	2 St. g)	bis 75	01.05.–30.06.	—
Nase	bis 25	01.01.–15.05.	bis 5 kg	bis 45	01.02.–31.03.	3 n)
Seeforelle	bis 35	01.10.–31.12.	2 St. g)	vollständiges Fangverbot		
Aal	bis 50	15.06.–15.07.	2 St. g)	bis 60 m)	16.10.–15.04. m)	1 o)
Rotfeder	bis 15	—	bis 5 kg	bis 50	—	5 3 p)
				—	—	—

Objaśnienia do tabeli

- a) - w wodach PZW Okręg w Gorzowie Wlkp.
- b) - nie dotyczy rzek w PZW Okręg w Gorzowie Wlkp. i w Zielonej Górze;
- c) - w wodach PZW Okręg w Legnicy;
- d) - w wodach PZW Okręg w Zielonej Górze nie będących wodami krainy pstrąga i lipienia;
- e) - w wodach PZW Okręg w Gorzowie nie będących wodami krainy pstrąga i lipienia;
- f) - w wodach PZW Okręg w Gorzowie Wlkp.;
- g) - troć, łosoś, sandacz, szczupak, sieja, boleń, węgorz – łącznie;
- h) - brzana, karp – łącznie;
- i) - w wodach PZW Okręg w Gorzowie Wlkp. i w Zielonej Górze, od 01.01.2013 limit ten w PZW Okręg w Zielonej Górze zostanie zniesiony;
- j) - lipień, pstrąg potokowy – łącznie;
- k) - pstrąg tęczy i źródłany łącznie w wodach PZW Okręg w Gorzowie Wlkp.;
- l) - jako ryba obsadowa w wodach stojących;
- m) - jako ryba obsadowa;
- n) - szczupak, sandacz, karp, pstrąg tęczy – łącznie;
- o) - pstrąg potokowy, lipień, troć – łącznie, przy czym ilość złowionych i zabranych ryb wymienionych w pkt. n) i o) oraz bolenia nie może przekroczyć łącznie 3 szt.;
- p) - w wodach odpływowych

Erläuterungen zur Tabelle

- a) - in Angelgewässern des regionalen Anglerverbandes Gorzów Wlkp.
- b) - außer Flüsse im Gebiet der regionalen Anglerverbände Gorzów Wlkp. und Zielona Góra;
- c) - in Angelgewässern des regionalen Anglerverbandes Legnica;
- d) - in Angelgewässern des regionalen Anglerverbandes Zielona Góra, außer Forellen- und Äschenregion;
- e) - in Angelgewässern des regionalen Anglerverbandes Gorzów, außer Forellen- und Äschenregion;
- f) - in Angelgewässern des regionalen Anglerverbandes Gorzów Wlkp.;
- g) - Forelle, Lachs, Zander, Hecht, Große Maräne, Rapfen, Aal – gesamt;
- h) - Barbe, Karpfen – gesamt;
- i) - in Angelgewässern der regionalen Anglerverbände Gorzów Wlkp. und Zielona Góra, am 01.01.2013 wird diese Fangbeschränkung in Gewässern des regionalen Anglerverbandes Zielona Góra aufgehoben;
- j) - Äsche, Bachforelle – gesamt;
- k) - Regenbogenforelle und Bachsaibling gesamt in Angelgewässern des regionalen Anglerverbandes Gorzów Wlkp.;
- l) - als Besatzfisch in Standgewässern;
- m) - als Besatzfisch eingebracht;
- n) - Hecht, Zander, Karpfen, Regenbogenforelle – gesamt;
- o) - Bachforelle, Äsche, Forelle – gesamt, wobei die Anzahl der gefangenen und verwerteten Fische der unter n) und o) genannten Fischarten und Rapfen 3 Stück nicht übersteigen darf;
- p) - in Abflussgewässern

PZW nie może przekroczyć 10 szt. w ciągu doby. Pozostałe ryby, których połów jest dopuszczony, a niewymienione w tabeli mogą być zabierane w granicach limitu wagowego 5 kg. Limity połowu nie dotyczą tołpygi pstrej i białej, amura białego, karasia srebrzystego, pstrąga tęczego i źródlanego, sumika karłowatego, trawianki oraz czebaczka amurskiego.

W Polsce z gatunków ryb występujących w omawianym fragmencie

wurden. Alle Angelvorschriften findet man auf den Internetseiten der jeweiligen Anglerverbände. Die wichtigsten Angelregeln werden zudem grundsätzlich auf den Angelberechtigungen abgedruckt.

Aus der Tabelle wird ersichtlich, dass allein der regionale Anglerverband Gorzów Wlkp. Maximalmaße für einige Fischarten festgelegt hat, was bedeutet, dass Fische außerhalb der Schonzeit stets in das Fanggewässer zurückgesetzt wer-

Odry całkowitą ochroną objęte są: minóg strumieniowy minóg rzeczny, jesiotr ostronosy, różanka, kiełb białopłetwy, koza, koza złotawa, śliz, piskorz, głowacz białopłetwy.

W Brandenburgii prócz tych gatunków nie wolno łowić słonecznicy, certy, kiełbia, cierniczka, świnki, łososia, troci i siei w wodach płynących, wszystkich ryb z rodziny jesiotrowatych. Rak pręgowany (amerykański) posiada tutaj wymiar ochronny 8 cm, w odróżnieniu od Polski, gdzie nie jest chroniony.

Zwracamy wyraźnie uwagę, że są to przepisy wyłącznie PZW i LAV Brandenburg e.V., zaś na Odrze obowiązuje regulamin połowów rodziny Schneiderów. Opiera się on na rozporządzeniu rybackim - Fischereiordnung, o postanowieniach zbieżnych, ale nie tożsamy z regulaminem LAV Brandenburg e.V, który jest nieco ostrzejszy. Jest jednak kilka istotnych różnic. Otóż na wodach rodziny Schneiderów, w tym na omawianym odcinku Odry, sum ma wymiar ochronny 60 cm, podczas, gdy Fischereiordnung w ogóle go nie wprowadza, a w regulaminie LAV Brandenburg e.V. wymiar ochronny tego gatunku ustalono na 75 cm – patrz tabela. Ponadto dziennie można złowić tu łącznie 3 osobniki następujących gatunków: szczupaka, sandacza, węgorza, lina, suma, miętusa i karpia. Mają one tutaj wymiary analogiczne, jak w regulaminie LAV Brandenburg e.V. Pozostałe obostrzenia dotyczące zasad wędkowania zawarte są na druku zezwolenia.

Koza – pospolity, ale chroniony odrzański gatunek
Steinbeißer: eine weit verbreitete, aber geschützte Fischart

den müssen. Auf Gewässern des Polnischen Anglerverbandes dürfen pro Fangtag nur 10 Fische der Arten, für die Fangbeschränkungen aufgelegt wurden, gefangen und entnommen werden. Alle anderen, in der Tabelle nicht genannte Fischarten, die beangelt werden dürfen, können bis zu 5 kg entnommen werden. Von Fangbeschränkungen sind Marmor- und Silberkarpfen, Graskarpfen, Giebel, Regenbogenforelle, Bachsaibling, Katzenwels, Amurgrundel und Blaubandbärbling ausgenommen. Zu den ganzjährig geschützten Fischarten in dem hier beschriebenen Abschnitt gehören in Polen Bach- und Flussneunauge, atlantischer Stör, Bitterling, Weißflossengründling, Steinbeißer, Goldsteinbeißer, Bachschmerle, Schlammpeitzger und Groppe. In Brandenburg dürfen außer den oben genannten Fischarten auch Moderlieschen, Zährte, Gründling, Neunstachliger Stichling, Nase, Lachs, Forelle und Große Maräne in Fließgewässern sowie alle Störe ganzjährig nicht beangelt werden. Das Mindestmaß für Kamberkrebse beträgt in Brandenburg 8 cm, in Polen ist diese Tierart hingegen generell nicht geschützt.

Es wird hier ausdrücklich darauf hingewiesen, dass die Regelungen des PAV und des LAV Brandenburg e.V. lediglich für die jeweiligen Verbandsgewässer gelten sowie auf dem entsprechenden Flussabschnitt ebenso die Angelregeln der Familie Schneider anzuwenden sind. Die Regeln stützen sich auf die Fischereiverordnung und enthalten Bestimmungen, die oftmals vergleichbar, jedoch nicht immer gleichlautend mit den ein wenig strengeren Bestimmungen des LAV Brandenburg e.V. sind. Zu den wichtigsten Unterschieden zählt das Mindestmaß für Wels, das sich auf den Angelgewässern der Familie Schneider auf 60 cm beläuft, in der Fischereiordnung überhaupt nicht festgelegt ist und nach den Regeln des LAV Brandenburg e.V. 75 cm beträgt (siehe Tabelle). Pro Fangtag dürfen hier insgesamt 3 Stück Hecht, Zander, Aal, Schleie, Wels, Quappe oder Karpfen entnommen werden. Die Schonmaße entsprechen den Angaben in der Angelordnung des LAV Brandenburg e.V. Alle weiteren Einschränkungen finden Sie auf der Angelkarte.

Wędkarzowi na wodach PZW m.in. nie wolno:

- sprzedawać złowionych ryb, rozdawać ich na terenie łowiska
- łowić ryb chronionych, ryb poniżej wymiarów ochronnych, w ustalonych dla nich okresach i miejscach ochronnych
- łowić w odległości mniejszej od 50 m od urządzeń hydrotechnicznych służących do piętrzenia wody (np. jazów, śluz, tam, zapór, przepławek) i oznakowanych urządzeń i narzędzi rybackich
- łowić ryb przez podnoszenie i opuszczanie przynęty w sposób ciągły z wyjątkiem łowienia pod lodem, metodą „na szarpaka”
- budować pomostów i stanowisk wędkarskich bez zgody rybackiego użytkownika wody i pozwoleń urzędowych
- wędkować z niezarejestrowanego i nieoznakowanego sprzętu pływającego, kotwiczyć na oznakowanych torach żeglugi wodnej, wędkować z mostów
- łowić ryb ze sprzętu pływającego w porze nocnej (od świtu do zmierzchu) w jeziorach i zbiornikach zaporowych z wyjątkiem okresu od 1 maja do 30 września
- łowić równocześnie metodą spinningową lub muchową w czasie wędkowania na przynęty naturalne
- stosować jako przynęty i zanęty zwierząt i roślin objętych ochroną oraz ikry ryb
- łowić ryb łososiowatych i lipieni na przynęty inne niż tylko sztuczne
- używać jako przynęty żywych lub martwych ryb przy połowach podlodowych
- wędkować pod lodem w porze nocnej tj. od zmierzchu do świtu
- łowić pod lodem na przynęty naturalne oraz mormyszkę na więcej niż dwie wędkę, a w wypadku użycia przynęt sztucznych na więcej, niż jedną wędkę
- pozyskiwać żywych ryb używanych jako przynęta (żywiec) z wód innych, aniżeli łowisko, na którym dokonywany jest połów, ani do nich takich ryb wprowadzać.

Auf Angelgewässern des Polnischen Anglerverbandes (PZW)

sind u.a. folgende Verhaltensregeln zu beachten:

- es ist nicht gestattet, aus dem Fanggewässer entnommene Fische am Angelplatz zu verkaufen oder zu verschenken,
- geschützte Fischarten dürfen weder beangelt noch Fische vor Erreichen der Mindestmaße oder während der festgesetzten Schonzeiten sowie in ausgewiesenen Schutzgebieten gefangen werden,
- bei Ausübung der Angelfischerei ist ein Mindestabstand von 50 Metern zu Staubauwerken (z. B. Stauwehre, Schiffsschleusen, Absperrbauwerke, Fischtreppen) sowie zu stehenden Fischfanggeräten oder Fischfangvorrichtungen einzuhalten,
- Angelmethoden mit ständigem Heben und Senken des Köders, außer Eisangeln, sowie eine Verwendung von Haken, wenn diese reißend eingesetzt werden, sind nicht gestattet,
- es ist untersagt, Anglerstege und Fangplätze ohne Zustimmung des Fischereiberechtigten sowie einer amtlichen Genehmigung zu errichten,
- Angelfischerei von nicht registrierten und nicht entsprechend gekennzeichneten Wasserfahrzeugen sowie Ankern im Fahrwasser und Brückenangeln sind nicht gestattet,
- Angeln von Booten und anderen Schwimmgeräten auf Seen und Stauseen ist nur am Tag (von der Morgen- bis zur Abenddämmerung) außer in der Zeit vom 1. Mai bis zum 30. September gestattet,
- gleichzeitiges Spinn- und Fliegenangeln unter Verwendung von natürlichen Ködern ist untersagt,
- geschützte Tiere und Pflanzen sowie Fischlaich dürfen nicht als Köder oder zum Anlocken von Fischen benutzt werden,
- auf Lachsische und Äschen sind ausschließlich Kunstköder zu verwenden,
- eine Verwendung von lebenden Fischen oder Fischkadavern zum Eisfischen ist untersagt,
- Eisfischen ist nur am Tag, d.h. von der Morgen- bis zur Abenddämmerung, gestattet,
- beim Eisangeln mit Mormyschka und natürlichem Köder sind maximal zwei Ruten, bei Verwendung von Kunstködern eine Rute erlaubt,
- aus anderen Gewässern entnommene lebende Fische (Lebendköder) dürfen weder als Angelköder verwendet noch in das Fanggewässer eingesetzt werden.

Wiele z powyższych zakazów jest podobnych w obu krajach, gdzie należy też posprzątać stanowisko jeszcze przed rozpoczęciem wędkowania, nie wolno wycinać z drzew widełek do podpierania wędek, niszczyć zarośli brzegowych, przy czym w Niemczech przepisy dotyczące ochrony przyrody są bardziej rygorystycznie przestrzegane, a kary bardzo wysokie. Nie wolno tam biwakować, rozpalać ognisk nad brzegami wód, a samochód należy pozostawiając na wyznaczonych miejscach postoju, co oczywiście nie oznacza, że w Polsce dojeżdżając do wód można poruszać się wszystkimi drogami, w tym po wałach przeciwpowodziowych. Łódź używana do trollingu może być napędzana wyłącznie siłą mięśni, podczas, gdy w Polsce dopuszcza się użycie silników, czy żagli.

W Niemczech nie wolno na haczyk zakładać jako przynęty żywych ryb, w wodach LAV Brandenburg e.V. wrzucać do wody więcej niż 2 kg mokrej lub suchej zanęty. Po złowieniu ryby należy od razu zdecydować, czy będzie ona zabrana. Jeśli tak, to należy ją od razu fachowo zabić, lub przetrzymać w siatce na żywo co najwyżej do końca dnia połowu. Wyraźne różnice są także w uregulowaniach dotyczących zawodów wędkarskich. W Niemczech podczas ich rozgrywania nie wolno stosować barwionych larw much (działanie rakotwórcze barwników), larw ochotki (możliwość przeniesienia patogenów), a wszystkie ryby po złowieniu powinny być natychmiast zabijane poprzez ogłuszenie, a następnie przebicie serca ostrym przedmiotem.

W Polsce z kolei zdecydowana większość zawodów, w tym spinningowych rozgrywana jest na żywej rybie, która w przypadku dyscypliny spławikowych po złowieniu przetrzymywana jest w siatce, ważona na ich koniec, a następnie uwalniana. W wypadku zawodów spinningowych ryba jest mierzona przez sędziego bezpośrednio po złowieniu i natychmiast wypuszczana. Niuansów jest znacznie więcej, zwłaszcza, jeśli chodzi o sprzęt wędkarski, dlatego uważna lektura regulaminów jest po prostu konieczna.

Viele der oben genannten Verhaltensregeln gelten in beiden Ländern gleichermaßen. So ist der Angelplatz noch vor Angelbeginn zu reinigen, von Bäumen abgeschnittene Zweige dürfen nicht als Angelständer benutzt und Pflanzen in Uferzonen nicht zerstört werden. Die Naturschutzvorschriften sind in Deutschland viel strenger, Angler müssen bei Verstößen mit empfindlichen Strafen rechnen. In Uferzonen sind Campen und Lagerfeuer verboten, Fahrzeuge müssen auf geeigneten Parkplätzen abgestellt werden. Das heißt jedoch nicht, dass man in Polen alle zu den Gewässern führenden Wege, darunter auch Hochwasserdeiche, befahren darf. Trolingboote dürfen nur mit Muskelkraft bewegt werden, ganz anders als in Polen, wo auch Motoren- und Segelantrieb zugelassen sind. Die Verwendung von lebenden Fischen als Hakenköder ist in Deutschland untersagt und auf Gewässern des LAV Brandenburg e.V. ist zudem darauf zu achten, dass nicht mehr als 2 kg Nass- oder Trockenfutter zum Anlocken der Fische ins Fanggewässer eingebracht wird. Nach dem Fang ist sofort zu entscheiden, ob der gefangene Fisch mitgenommen oder zurückgesetzt werden soll. Bei Entnahme sind die Fische fachgerecht zu töten oder längstens bis zum Ende des Fangtages lebend in einem Netz zu halten.

Wichtige Unterschiede bestehen ebenso hinsichtlich der Regeln für Anglerwettbewerbe. In Deutschland sind bei solchen Veranstaltungen z. B. keine gefärbten Maden (krebserregende Farbstoffe) oder Maden der Zweiflügler (mögliche Übertragung von Parasiten) zugelassen, alle Fische müssen unmittelbar nach dem Fang mit einem Schlag betäubt und einem Herzstich getötet werden. In Polen werden hingegen die meisten Anglerveranstaltungen, darunter auch Spinnfischen, mit lebenden Fischen durchgeführt, die beim Schwimmerfischen nach dem Fang in einem Netz gehalten, am Ende der Veranstaltung gewogen und anschließend in das Fanggewässer zurückgesetzt werden. Beim Spinnfischen wird der Fisch unmittelbar nach dem Fang vom Preisrichter gemessen und sofort zurückgesetzt.

Zwischen den Regelwerken gibt es viele weitere kleine Unterschiede, insbesondere hinsichtlich der Angelgeräte, weshalb die Angelregeln stets aufmerksam gelesen werden sollten.

Przydatne adresy / Nützliche Adressen

Polski Związek Wędkarski Okręg w Legnicy

Polnische Anglerverband, Bezirk in Legnica

ul./Str. Żwirki i Wigury 5/2, 59-220 Legnica

Tel. +48 76 852 50 49

fax. +48 76 852 47 48

E-Mail: zopzw@legnica.home.pl

<http://www.pzw.org.pl/legnica/>

Polski Związek Wędkarski Okręg w Gorzowie Wlkp.

Polnische Anglerverband, Bezirk in Gorzów Wlkp.

ul./Str. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 28/30, 66-400 Gorzów Wlkp.

Tel. +48 95 720 61 30, +48 95 722 34 02

fax. +48 95 722 34 02

E-Mail: zopzw@pzw.gorzow.pl

<http://www.pzw.org.pl/gorzow/>

Polski Związek Wędkarski Okręg w Zielonej Górze

Polnische Anglerverband, Bezirk in Zielona Góra

ul./Str. Głowackiego 1, 65-301 Zielona Góra

Tel. +48 68 453 73 333

fax. +48 68 453 73 339

pzw@pzw.zgora.pl

<http://www.pzw.org.pl/zozgora/>

Park Narodowy „Ujście Warty”

Nationalpark „Warthemündung”

Chyrzyno 1, 69-113 Górzycza

Tel., fax. +48 95 752 40 27; +48 95 752 40 16

<http://www.pnujsciewarty.gov.pl/>

E-Mail: sekretariat@pnujsciewarty.gov.pl

Landesanglerverband Brandenburg e.V.

Zum Elsbruch 1, 14558 Nuthetal OT Saarmund

Tel. +49 033 200/52 39 16

fax. +49 033 200/52 39 18

<http://www.landesanglerverband-bdg.de>

Landesanglerverband Brandenburg e.V.

Geschäftsstelle Cottbus

Sachsendorfer Straße 2c, 03051 Cottbus / OT Groß Gaglow

Tel. +49 03 55/381 96 14, +49 03 55/383 33 56

fax. +49 03 55/381 96 15, +49 03 55/383 33 56

Fischereibetrieb An der Schlaubemündung

Fischer Schneider

Lindenstraße 21, 15295 Brieskow-Finkenheerd

Tel. +49 033 609/3 68 33

fax +49 033 609/3 53 65

E-Mail: Fischer-Schneider@Finkenheerd.de

Fischereihof an der Festung Küstrin

Inh.: Detlef Schneider & Sohn

Kuhbrücke 23, 15328 Küstriner Vorland

Tel. +49 033 479/54 888, +49 01 72/382 39 58, +49 01 72/384 34 13

<http://fischereihof-kuestrin.de/>

E-Mail: fischersfritz@web.de

Fischereibetrieb Mario Fischer

Niewisch 6, 15848 Friedland

Tel. +49 033 676/72 170, +49 01 73/20 07 32

Anglerverein Neiße mündung Ratzdorf e.V.

Neiße str. 2, 15898 Ratzdorf

Fot. Krzysztof Wojciechowski

 Podczas pisania tego przewodnika jego autor zetknął się z ogromną życzliwością i bezinteresowną pomocą wielu osób, którym chciałby tutaj gorąco podziękować, w tym również za zgodę na publikację ich wizerunku.

Są to przede wszystkim: Łukasz Cieślić, Bolesław Cieślić, Andrzej Kornas, Józef Parys, Detlef Schneider, Janina, Marian i Grzegorz Firlej, Michał Motowidełko, Łukasz Doering, Waldemar Kicki, Violetta Zieleniewska, Maciej Zieleniewski, Iwona Kijora, Andrzej Zakrzewski, Ryszard Płaczkowski, Krzysztof Barański, Karol Chmielewski, Robert Kondratowicz, Mirosław Cyra, Wojciech Raunke, Mariusz Brzeziński, Piotr Chara, Jarosław Kowalski.

Wszystkie podane tu informacje zostały zebrane z jak największą starannością, jednakże nie gwarantujemy, że do przewodnika nie mogły wkraść się żadne, mimowolne błędy, dlatego w przypadku istotnych danych, zwłaszcza dotyczących warunków wędkowania, prosimy o ich zweryfikowanie w oparciu o przekierowania podane w rozdziale „Przydatne adresy”.

 Während der Arbeiten an vorliegendem Angelführer traf der Verfasser auf die freundliche, außerordentlich kompetente und umfassende Unterstützung vieler Personen. Sein herzlichster Dank – und dies umfasst ebenso die freundliche Einwilligung, Fotos von ihnen veröffentlichen zu dürfen – gilt vor allem: Łukasz Cieślić, Bolesław Cieślić, Andrzej Kornas, Józef Parys, Detlef Schneider, Janina, Marian i Grzegorz Firlej, Michał Motowidełko, Łukasz Doering, Waldemar Kicki, Violetta Zieleniewska, Maciej Zieleniewski, Iwona Kijora, Piotr Chara, Jarosław Kowalski, Andrzej Zakrzewski, Ryszard Płaczkowski, Krzysztof Barański, Karol Chmielewski, Robert Kondratowicz, Mirosław Cyra, Wojciech Raunke, Mariusz Brzeziński,

Sämtliche hier zusammengestellte Informationen wurden selbstverständlich mit größter Sorgfalt ausgewählt. Wir können jedoch nicht in vollem Umfange versichern, dass sich nicht trotz alledem unbeabsichtigte Fehler in den vorliegenden Angelführer eingeschlichen haben. Wir bitten Sie daher darum, insbesondere mit Blick auf alle wesentlichen Angaben wie z. B. den jeweiligen Angelbedingungen vor Ort, diese im Zweifelsfalle nochmals zu überprüfen; hierfür haben wir die wichtigsten Adressen und Ansprechpartner abschließend unter „Nützliche Adressen“ zusammengefasst.

Fot. Robert Kondratowicz

ISBN 978-83-916630-4-2

„Pokonywać granice poprzez wspólne inwestowanie w przyszłość”

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie)
– Brandenburgia 2007-2013, Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe Euroregionu „Spree-Nysa-Bóbr” oraz budżetu państwa

„Grenzen überwinden durch gemeinsame Investition in die Zukunft”.

Das Projekt wird aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Polen (Wojewodschaft Lubuskie)
–Brandenburg 2007-2013, Small Project Fund und Netzwerk-projektfonds der Euroregion Spree-Neiße-Bober, kofinanziert.